

Institutionen för ekonomi

Kandidatuppsats
HT 2007

Anmälningssplikt

– vilka faktorer påverkar revisorns
beslut om att anmäla vid misstanke om
brott?

Handledare:
Pernilla Broberg
Torbjörn Tagesson

Författare:
Monica Andersson
Josefin Jonsson
Katarina Olsson

Förord

Vi skulle vilja tacka vår handledare Pernilla Broberg för bra och konstruktiv handledning, samt stort stöd under uppsatsens gång. Samtidigt skulle vi vilja tacka Andreas Hügard och Stenforsaskolan för all hjälp med vår webbenkät.

Vi vill även rikta ett stort tack till alla respondenter som tagit sig tid att besvara vår enkät och göra undersökningen möjlig.

Kristianstad, december 2007

Monica Andersson

Josefin Jonsson

Katarina Olsson

Sammanfattning

Den 1 januari 1999 infördes lagen som säger att revisorn ska anmäla till åklagare vid misstanke om brott. Sedan lagens införande har det funnits delade meningar om lagen är bra eller dålig. Vissa revisorer anser att lagen är negativ, eftersom de är rädda att ses som statens förlängda arm. Andra revisorer ser lagen som positiv, de ser fördelen med att revisorns roll stärks, vilket kan leda till att de slipper påtryckningar genom hänvisning till lagen. Syftet med studien är att förklara varför vissa revisorer anmäler vid misstanke om brott och andra revisorer inte gör det. I undersökningen har vi använt oss av en deduktiv ansats, eftersom det finns mycket litteratur inom området, urvalet är stort samt för att kunna dra generella slutsatser. Utifrån den befintliga teorin på området har hypoteser om kön, ålder, erfarenhet, titel, revisionsbyråns storlek, klientstorlek, arbetskamrater, inställning till anmälningssplikten, konkurrens och klientrelation formulerats. Dessa oberoende variabler testades mot den beroende variabeln anmälningssbenägenhet. I den bivariata analysen kunde konstateras att hypoteserna om ålder, erfarenheten, revisionsbyråns storlek, klientstorleken, arbetskamrater, inställningen, klientkonkurrens och klientrelationen inte kan falsifieras. Analysen visar även att hypoteserna om kön och titel falsifieras. Den multipla regressionsanalysen visade att endast 4,9 % av anmälningssbenägenheten förklaras av andra faktorer än det rättsliga läget. Denna analys visar samband som stödjer hypotesen om klientkonkurrensen. Analysen visar att modellen är signifikant.

Innehållsförteckning

1. Inledning	7
1.1 Bakgrund	7
1.2 Problemformulering	9
1.3 Syfte	11
1.4 Arbetets disposition	11
1.5 Kapitelsammanfattning	12
2. Vetenskaplig metod	13
2.1 Kapitelsammanfattning	15
3. Inledande referensram	16
3.1 Lagstiftning om anmälningsplikt	16
3.2 Lagstiftning om tystnadsplikt	18
3.3 Revisorns tystnadsplikt och anmälningsplikt	19
3.4 Etik och moral i revisorsyrket	20
3.5 Kapitelsammanfattning	22
4. Teori och hypotesformulering	24
4.1 Kön	24
4.2 Ålder och erfarenhet	26
4.3 Titel	28
4.4 Revisionsbyråns storlek	29
4.5 Klientstorlek	30
4.6 Arbetskamrater och inställning till anmälningsplikten	31
4.7 Konkurrens	34
4.8 Klientrelation	36
4.9 Sammanställning av hypoteser	37
4.10 Kapitelsammanfattning	38
5. Empirisk metod	39
5.1 Undersökningsmetod	39
5.2 Sekundär och primärdata	40
5.3 Datainsamlingsmetod	40
5.4 Urval	42
5.5 Bortfallsanalys	43
5.6 Operationalisering	43
5.6.1 Beroende variabel	44
5.6.2 Oberoende variabler	45
5.7 Statistisk bearbetning av datamaterial	48
5.8 Kapitelsammanfattning	49
6. Empirisk analys	50
6.1 Beskrivande statistik	51
6.2 Hypotesprövning	58
6.3 Hypotesprövning med anmälningsbenägenheten som anmäler eller inte anmäler	73
6.4 Sammanställning av hypoteser (bivariata analysen)	78
6.6 Multipel regressionsanalys	81
6.6.1 Analys	82
6.6.2 Multipel linjär regressionsanalys	83
6.7 Revisorernas kommentarer	85
6.8 Kapitelsammanfattning	86
7. Slutsatser	87
7.1 Slutsatser	87

7.2 Egna reflektioner _____	91
7.3 Fortsatta studier _____	94
7.4 Kapitelsammanfattning _____	95
Källförteckning _____	96

Appendix 1-3

1. Inledning

Lagen om revisorns anmälningsplikt vid misstanke om brott infördes den 1 januari 1999. Sedan lagens införande har revisorerna haft delade meningar om de tycker lagen är positiv eller negativ. Revisorerna ska tolka lagen lika, men dessa tolkningar grundar sig ofta på subjektiva bedömningar, vilket får konsekvenser att vissa revisorer anmäler misstanke om brott och andra inte gör det. Möjligtvis kan det finnas andra faktorer som påverkar anmälningsbenägenheten. Syftet med denna studie är att förklara varför vissa revisorer anmäler vid misstanke om brott och andra revisorer inte gör det.

1.1 Bakgrund

Alla människor är unika och även om det finns bestämda lagar så kan de tolkas olika, då tolkningar bygger på subjektiva bedömningar.

”It is the spirit and not the form of law that keeps justice alive.”

Earl Warren, US jurist & politican (1891-1974)

Man kan kanske förstå revisorns dilemma att å ena sidan ha tystnadsplikt att skydda företaget och å andra sidan den motstridiga skyldigheten att anmäla vid misstanke om brott. Vissa revisorer upplever det som en konflikt, andra ser att det finns en glasklar skillnad mellan anmälningsplikten och tystnadsplikten. Lagen är lika för alla, men ändå finns det skillnader i tolkningen. Sverige är ett av flera länder, i sällskap av bland annat Frankrike och Nederländerna, som har anmälningsplikt vid misstanke om brott (Andersson och Johansson, 2000).

Svenska revisorer tenderar att följa lagstiftning och praxis, utan att fundera på om det går att göra saken på ett annat sätt. ”Göra saker rätt verkar viktigare än att göra rätt saker” (Öhman, Häckner, Jansson och Tschudi, 2006:89).

Innan lagen trädde i kraft kunde revisorn endast agera genom erinringar och påpekanden till verkställande direktören och styrelsen samt även genom revisionsberättelsen. Detta berodde

på att tystnadsplikten förbjöd anmälningar vid misstanke om brott. (Balans 11/1998) Tidigare har en revisor haft tystnadsplikt som har hindrat honom från att ge upplysningar till utomstående och till aktieägare, men från och med den 1 januari 1999 har det införts en lag som säger att revisorn ska anmäla vid misstanke om brott till åklagare. (FAR, 1998)

Revisorernas uppgift är inte endast att revidera ett företags finansiella information i årsredovisningen, utan de ska även se till att styrelsen skött sig. På senare år har revisorerna tilldelats fler arbetsuppgifter, exempelvis att kolla upp företagets skatter och anmäla misstankar om ekonomiska brott genom att utvärdera skriftliga dokument. Problemet är att det inte finns en specificerad riktlinje att följa, det vill säga även om revision är lagstadgat så baseras den på revisorerna egna subjektiva bedömningar. (Öhman et al, 2006)

Revisorn ska varje år vara med på bolagsstämman för det företag han/hon granskat och svara på de frågor som aktieägarna har samt ge sin åsikt på presenterade siffror. Revisorn får inte ge information som kan påverka exempelvis aktievärdet. Han/hon får inte ge ut information som kan skada bolaget, att prata illa om en klient är inget alternativ. En revisor har en etisk regel att följa och det är att han/hon har tystnadsplikt, vilket är motsatsen till transparens. Enligt Svensk kod för bolagsstyrning är det viktigaste att revisorn är med på bolagsstämman för att stödja redovisningen och transparensen. Detta innebär också att med redovisningen kommer ett förtroende som är ett kännetecken på en arbetande kapitalmarknad. ”Transparens är mottagarens perspektiv på avslöjande information.” (Catasús och Gröjer, opublicerad:16) Att revisorn ska medverka på bolagsstämman är inte bara ett svenskt perspektiv, utan det är också ett utfärdande för internationella aktörer. Reglerna på bolagsstämman är inte likadana över hela Europa, exempelvis i Tyskland och i England utgörs den utbredande makten av styrelsens chef. I Sverige ligger den utbredande makten av beslut på bolagsstämman. Revisorerna i Sverige har möjlighet till att ge sin åsikt om styrelsen kan ansvarsbefrias eller inte, vilket görs i revisionsberättelsen. I Sverige har aktieägarna även rätt att på bolagsstämman ta upp punkter som de vill diskutera. I USA får aktieägarna ta upp olika många punkter beroende på hur många aktier de har. Aktieägarna i Sverige får även i förväg skicka in till styrelsen de frågor som de vill ta upp på bolagsstämman. (Catasús och Gröjer, opublicerat)

Om den ekonomiska skadan redan har ersatts och eventuella biverkningar av skadan har avhjälpats ska revisorn inte anmäla det misstänkta brottet. Ett stort problem är dock att de flesta ekonomiska skadorna är svåra att ersätta, exempelvis svindleri. (Andersson och Johansson, 2000). Hur ska man avgöra om allting som brottet orsakat är ersatt? Kan man verkligen förutse vad som skulle ha hänt om brottet ej begåtts?

1.2 Problemformulering

Det rådde delade meningar om anmälningsspliktens införande var dåligt eller bra. FAR och SRS (numera FARSRS) var två av flera som var negativa till plikten att anmäla, de ansåg att en rättighet att anmäla skulle vara tillräcklig. Finansinspektionen och rikspolisstyrelsen ställer sig däremot positiva till anmälningssplikten. (Andersson och Johansson, 2000) Även revisorerna var negativa till införandet av anmälningssplikten. De var rädda att ses som statens förlängda arm eller som poliser. (Ljung och Stetler, 2000) Bengt Larsson (i Korsell och Engerstedt, 2004) har gjort en underökning som visar att det finns revisorer som tycker att lagen är bra. De ser fördelen med att revisorsrollens status stärks, vilket kan leda till att de slipper påtryckningar genom att hänvisa till lagen. (Korsell och Engerstedt, 2004) Detta problemområde visar på en gråzon inom detta ämne där tolkningarna är påverkade av subjektiva bedömningar. Öhman et al. (2006) skriver att i Sverige klagat revisorerna på bristen av lagar och rekommendationer.

Sten Eriksson (2007) påpekar att förtroende är det viktigaste för revisorbranschens verksamhet, betydelse och på sikt också överlevnad. En brist på förtroende skulle urholka hela branschens syfte, vilket är att underlätta affärer i näringslivet genom kontroll av ekonomiska rapporter och därigenom ingiva en viss trygghet. För att detta förtroende inte ska bli lidande arbetar revisorer utifrån tre grundläggande punkter: tystnadsplikt, oberoende och kompetens, men Eriksson påpekar dock att implementeringen av dessa punkter i vardagen är det avgörande för hur förtroendet för revisorer påverkas. Eriksson (2007:31) skriver: ”[v]i måste i våra roller ha mod att kliva fram och stå för våra värderingar och den roll vi anser att vi ska ha i samhället.”

Man kan fråga sig om det finns situationer då man kan avvika från lagen. Enligt en amerikansk studie (Bean och Bernardi, 2007) anser företagsledningen i Deloitte & Touch att man i första

hand alltid ska följa lagen till punkt och pricka. Trots allt tycker de att undantag kan göras i vissa lägen, exempelvis i situationer med stora skandaler.

Det råder delade meningar om hur lagen ska tolkas, vilket inte är så konstigt eftersom alla människor är olika. Lagen säger att man ska anmäla brott så fort det kan misstänkas. Vad menas med *kan misstänkas* egentligen? Juridiska böcker har ännu inte behandlat begreppet *kan misstänkas* (Wennberg, 2003). Ljung och Stetler skriver i sin artikel att *kan misstänkas* innebär att revisorn ska vid en låg misstankegrad på 5-20 % lämna in en anmälan till åklagare (Ljung och Stetler, 2000). Lagstiftarnas intention med begreppet *kan misstänkas* i formuleringen av lagen syftar till bevisgrad på just 5-20 %, enligt Madstedt på ekobrottsmyndigheten (Larsson, Ljunggren och Peterson, 2002).

En studie som genomfördes av Larsson, Ljunggren och Peterson (2002) vid Växjö universitet, visar att uppfattningen om rekvisitet *kan misstänkas* tolkas annorlunda av revisorerna än vad som är lagstiftarnas intention. ”Hela 89 % av revisorskåren bedömer att en anmälan bör göras vid en bevisgrad motsvarande 51-100 %, det vill säga revisorn vill känna sig övertygad om att brott begåtts innan hon anmäler.” (Balans 10/2002:29) En anledning till det sägs vara att revisorer kan tänkas påverkas av de konsekvenser som en anmälan av en klient kan medföra för en revisor. I samband med undersökningen lämnade en revisor följande kommentar: ”Jag kan tyvärr inte svara helt på detta. Vid misstanke om allvarligare brott, avgår jag. Någon angivelse kan jag inte göra. Har praktiska erfarenheter från andra världskrigets angivare, vilka rätt omgående likviderades. En angivare är föraktad av alla.” (Balans 10/2002:31) Man kan ställa sig frågande om just formuleringen att en angivare är föraktad av alla, ifall påståendet är just en revisors inställning eller om tankesättet genomsyrar revisorsprofessionen generellt eller i alla fall till vissa delar. Studien av Larsson et al. (2002) visar att 59 % av revisorerna är negativa till anmälningssplikten. (Balans 10/2002)

Wennberg (2003) skriver att utgångspunkten för huruvida man ska anmäla istället är en bedömningsfråga baserad på det misstänkta brottets storlek, dock är man restriktiv till att ange beloppsgränser. Hänsyn ska även tas till att anmälningen kan leda till konsekvenser som för företaget och dess intressenter är omfattande i förhållande till brottets storlek. En riktlinje är att om informationen är av sådan art att det skulle påverka beslutsfattaren i sitt ställningstagande, finns det skäl att anmäla. (Wennberg, 2003)

Om lagen inte är den avgörande punkten för när revisorn anmäler, så borde det finnas andra påverkande faktorer. Utifrån detta har vi formulerat följande problemställning:

Varför anmäler vissa revisorer vid misstanke om brott och andra inte?

1.3 Syfte

Syftet med denna studie är att förklara varför vissa revisorer anmäler vid misstanke om brott och andra revisorer inte gör det.

1.4 Arbetets disposition

I **kapitel 2** behandlas den vetenskapliga metoden. Här förklaras varför deduktiv ansats tillämpas i arbetet samt en redogörelse för vilka teorier som används: institutionella teorin, agentteorin, legitimitetsteorin och resursberoende teorin

I **kapitel 3** finns en inledande referensram för att ge läsaren en bakgrund till problematiken. Kapitlet behandlar anmälningssplikt, tystnadsplikt, etik och moral.

I **kapitel 4** diskuteras teorier som stödjer hypoteserna angående anmälningssbenägenheten. Variablerna som behandlas är kön, ålder, erfarenhet, titel, revisionsbyråns storlek, klientstorlek, arbetskamrater, inställningen till anmälningssplikten, konkurrens och klientrelation.

I **kapitel 5** redogörs för den undersökningsmetod som valts. Valet av tvärsnittsansats i form av enkätundersökning förklaras och hur urvalet gjorts. Dessutom redogörs för operationalisering och statistisk bearbetning av datamaterial.

I **kapitel 6** presenteras undersökningens resultat. Resultatet från den bivariata och multipla analysen går igenom. I analysen görs olika test för att se vilka hypoteser som inte kan falsifieras och vilka som kan falsifieras. Kommentarer som revisorer har lämnat till de olika fallen i enkäten behandlas.

I **kapitel 7** redogörs för undersökningens slutsats. I slutsatsen redogörs för egna reflektioner av analysens resultat och ger förslag till fortsatta studier.

1.5 Kapitelsammanfattning

Alla människor är unika och tolkar lagen olika. När lagen om anmälningssplikt infördes fanns det revisorer som var negativa, men även de som var positiva. Revisorerna är skyldiga enligt lag att anmäla ett ekonomiskt brott när det kan misstänkas. Det råder delade meningar om vad som menas med kan misstänkas. Problemet som studien kommer att behandla är varför vissa revisorer anmäler vid misstanke om brott och andra inte. Syftet med studien är att förklara varför vissa revisorer anmäler vid misstanke om brott och andra revisorer inte gör det.

2. Vetenskaplig metod

I detta avsnitt kommer uppsatsens ansats, deduktion att gås igenom. Dessutom resoneras kring vilka teorier som används i studien, legitimitetsteorin, agentteorin, institutionella teorin och resursberoende teorin, samt de teorier som inte kunnat tillämpas.

Revisorer har sedan en lång tid tillbaka haft en stark tystnadsplikt, som inneburit att revisorer inte har fått ge ut någon information till någon som kan ha varit till skada för företaget. Detta ändrades för åtta år sedan när lagen om revisorernas skyldighet att anmäla vid misstanke om brott infördes. Det råder delade meningar bland revisorerna om lagen är positiv eller negativ för deras arbete. Med tanke på detta har vi valt att undersöka vilka faktorer som gör att revisorn väljer att anmäla.

Undersökningens syfte är att förklara varför vissa revisorer anmäler misstanke om brott och andra revisorer inte gör det. I största möjliga mån ska vi inte låta oss påverkas av undersökningen och istället vara objektiva till allt material som ska bearbetas, exempelvis ska vi inte ha förutfattade meningar när vi behandlar materialet.

När man vill ta fram kunskap om samhället, organisationer eller mänskligt beteende finns det två ansatser att välja mellan, deduktion eller induktion. Deduktion ses som bevisföringens väg och induktion som upptäckens väg. Båda ansatserna bygger på ett tillvägagångssätt som gör att man kan dra vetenskapliga slutsatser. (Andersen, 1998) Deduktion är lämpligt att använda när det finns mycket litteratur på området och det finns en möjlighet att formulera egna hypoteser samt när det finns teorier. Anledningen till valet att inte tillämpa den induktiva ansatsen är att den lämpar sig bäst för små undersökningar med ett fåtal respondenter. Då vi vill kunna dra generella slutsatser behövs ett större urval och därför har den deduktiva ansatsen valts. Dessutom tar det betydligt längre tid att samla in data och analysera när man tillämpar induktion istället för deduktion. Det vi framförallt går miste om genom att välja den deduktiva ansatsen framför den induktiva, är att vi inte kan tolka de bakomliggande orsakerna. (Saunders, Lewis och Thornhill, 2007)

Syftet med den här studien är att vi vill förklara ett fenomen, anmälningsbenägenheten, och därför har vi valt att använda ett eklektiskt tillvägagångssätt. När vi byggde upp hypoteserna användes därför befintlig teori på området, institutionella teorin, resursberoende teorin, legitimitetsteorin och agentteorin. Hypoteserna som vi härlett ur denna teori ska sedan testas, för att kunna falsifiera eller inte falsifiera.

En teori som tillämpats är legitimitetsteorin, eftersom den beskriver hur organisationer på olika sätt försöker att lämna ut information för att vinna legitimitet. Teorin innehåller även rykte- och riskhantering (reputation-riskmanagement), en insikt om att ett företags rykte skulle kunna påverka framtida förtjänstmöjligheter. (Deegan och Unerman, 2006) Revisorns uppförande i etiska sammanhang är direkt avgörande för revisorsprofessionens trovärdighet och status. (Chan och Leung, 2006) En annan teori vi använt oss av är agentteorin. Denna teori syftar till att alla individer agerar efter sitt egenintresse och är nyttomaximerande. (Deegan och Unerman, 2006) Revisorerna agerar på den fria marknaden, vilket gör intäkter till en nödvändighet för överlevnad. Den institutionella teorin länkar samman organisationer med samhällets värderingar (Deegan och Unerman, 2006). Eftersom revisorns roll är sammanlänkad med samhällets intressen användes även denna teori. En sista teori som används är den resursberoende teorin, eftersom den beskriver hur individer agerar inom en organisation med fokus på anskaffning av resurser från olika intressenter. (Barney, 1986) Resursberoende i form av klientberoende kan påverka företagsutveckling och företagsriskerna (Raymond och St-Pierre, 2004).

Public interest theory handlar om regleringen till förmån för samhället som helhet och inte varje individs egenintresse (Deegan och Unerman, 2006; Hantke-Domas, 2003). Då studiens syfte är att undersöka anmälningsbenägenheten hos revisorn på individnivå och inte se till helheten, lämpar det sig inte att använda denna teori. Normativa studier som finns på exempelvis redovisningsområdet är förslag på hur man bör göra, men eftersom denna studie har ett förklarande syfte, förklara hur man ska göra, är dessa normativa studier inte heller tillämpliga (Deegan och Unerman, 2006).

2.1 Kapitelsammanfattning

Den ansats som passar bäst för studien är den deduktiva, eftersom det finns mycket litteratur på området och det finns en möjlighet att formulera egna hypoteser. De teorier som används i arbetet är institutionella teorin, resursberoende teorin, legitimitetsteorin och agentteorin.

3. Inledande referensram

I detta avsnitt behandlas lagstiftningen om anmälningsplikt och tystnadsplikt. Detta för att läsaren ska få en bakgrund och möjlighet att bilda sig en egen uppfattning om problematiken. Vi diskuterar även allmänt om revisorns anmälningsplikt och tystnadsplikt. Vidare förs ett resonemang kring revisorsyrkets etik och moral.

3.1 Lagstiftning om anmälningsplikt

I årsskiftet 1997/1998 gavs en proposition till Riksdagen med förslag om att det i ABL borde finnas en skyldighet för revisorer att anmäla misstanke om brott till en åklagare. Det gör att revisorerna på ett bättre sätt kan ingripa vid oegentligheter som riktas mot intressenterna och bolaget. (Proposition, 1997/1998:99) Detta utmynnade i lagen om anmälningsplikt.

ABL 2005:551 9 Kap 42 §

”En revisor skall vidta de åtgärder som anges i 43 och 44 §§, om han eller hon finner att det kan misstänkas att en styrelseledamot eller den verkställande direktören inom ramen för bolagets verksamhet har gjort sig skyldig till brott.”

43 §

”En revisor som finner att det föreligger sådan brottsmisstanke som avses i 42 § skall utan oskäligt dröjsmål underrätta styrelsen om sina iakttagelser. Om revisorn finner att en misstanke om brott bör föranleda honom eller henne att lämna uppgifter enligt 9 § lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt, skall dock den i 11 § andra stycket samma lag angivna tidsfristen iakttas.

Någon underrättelse behöver dock inte lämnas, om det kan antas att styrelsen inte skulle vidta några skadeförebyggande åtgärder med anledning av underrättelsen eller en underrättelse av annat skäl framstår som meningslös eller stridande mot syftet med underrättelseskyldigheten.”

44 §

”Senast fyra veckor efter det att styrelsen har underrättats enligt 43 § första stycket skall revisorn avgå från sitt uppdrag. När revisorn anmäler detta enligt 23 §, skall han eller hon i en särskild handling till åklagare redogöra för misstanken samt ange de omständigheter som misstanken grundar sig på.

Vad som sägs i första stycket om avgång och anmälan gäller inte om

- 1. den ekonomiska skadan av det misstänkta brottet har ersatts och övriga menliga verkningar av gärningen har avhjälpats,*
- 2. det misstänkta brottet redan har anmälts till polismyndighet eller åklagare, eller*
- 3. det misstänkta brottet är obetydligt.*

I de fall som avses i 43 § andra stycket skall revisorn, om anmälan om det misstänkta brottet inte redan har lämnats till polismyndighet eller åklagare, utan oskäligt dröjsmål avgå från sitt uppdrag och lämna en sådan handling som anges i första stycket.”

Revisorer behöver ibland ta till åtgärder när han/hon misstänker att en styrelseledamot eller en verkställande direktör har gjort ett brott. Denna åtgärd är att anmäla till en åklagare. (SOU, 2007:56)

Revisorn behöver bara anmäla fullbordade brott. Det finns två rekvisit som man brukar skilja mellan, objektiva och subjektiva. Det objektiva rekvisitet rör den brottsliga handlingen, kan vara ett handlande eller en underlåtenhet att handla. Det subjektiva rekvisitet är att det krävs oaktsamhet eller uppsåt. För att kunna dömas för brott måste den som är misstänkt ha handlat oaktsamt eller haft uppsåt. Om den misstänkte inte har haft uppsåt eller handlat oaktsamt behöver inte revisorn anmäla. Revisorn ska inte leta efter brott, utan han/hon ska se om de upptäcker något under arbetets gång som kan misstänkas vara ett brott, exempelvis ofullständiga verifikationer. Revisorn har en handlingsplikt som innebär att revisorn ska göra vissa åtgärder innan han/hon ska göra en anmälan till åklagaren. Då revisorn fullgjort sin handlingsplikt och detta inte har gett önskad effekt, ska han/hon göra en anmälan. (Ekobrottsmyndigheten, 2004:3)

De olika brotten som revisorn ska anmäla är bland annat bedrägeri, svindleri, skattebrott, förskingring och penninghäleri. (Korsell och Engerstedt, 2004; Larsson, 2005; Strömquist,

1998; Balans 11/1998) Revisorn ska kontakta styrelsen om han/hon misstänker brott och sedan har de två veckor på sig att åtgärda problemet. Efter dessa två veckor ska revisorn ha avgått och anmält brottet till en åklagare. De ska redan vid en låg misstankegrad anmäla brott. Om brottet inte är signifikant eller rapporterats från någon annan behöver revisorn inte anmäla. Endast de brott som revisorerna upptäcker under arbetets gång ska rapporteras, de ska inte söka efter brott. Revisorer kan bli ansvariga om de underlåter att informera styrelsen vid misstanken om brott, men de hålls inte ansvariga om de efter anmälan till styrelsen inte anmäler till åklagaren. Om revisorn underlåter att anmäla till åklagaren kan det bidra till att han/hon blir utredd av revisorsnämnden, som kan ge påföljderna att revisorsnämnden tar ifrån revisorerna deras titel som auktoriserad respektive godkänd revisor eller ger ut varningar. (Larsson, 2005)

3.2 Lagstiftning om tystnadsplikt

Fram till år 1999 har revisorer haft en tystnadsplikt som har gjort att de inte får rapportera brott, om inte det är en åklagare som håller på med en utredning som frågar enligt Aktiebolagskommittén, 1995, 228f.; Justitiedepartementet, 1995b; Prop, 1997/98: 99; Prop, 1998/99:19. (Larsson, 2005)

ABL 2005:551 9 kap. 41 §

”Revisorn får inte till en enskild aktieägare eller till någon utomstående obehörigen lämna upplysningar om sådana bolagets angelägenheter som revisorn får kännedom om när han eller hon fullgör sitt uppdrag, om det kan vara till skada för bolaget.”

En klient ska känna sig säker på att revisorn inte avslöjar något som företaget kan ta skada av, vilket är en av anledningarna till att revisorerna har tystnadsplikt. För att revisionen ska bli bra är det viktigt med en bra dialog mellan revisorn och klienten och denna skulle inte finnas om inte revisorn hade haft tystnadsplikt. (SOU, 2007:56)

”Regeringen ansåg att det fanns anledning att behålla tystnadspliktsregeln för revisorer i ABL med bl.a. den motiveringen att aktiebolagslagen och revisorslagens bestämmelser om tystnadsplikt är av olika karaktär och har olika syften.” (Moberg, 2006:194)

Om revisorerna känner sig osäkra på om de ska anmäla eller inte, kan de göra en anonym förfrågan till en ekoåklagare och diskutera fallet. Detta är ett sätt att inte riskera tystnadsplikten. (Nilsson och Andersson, 2000)

3.3 Revisorns tystnadsplikt och anmälningsplikt

Revisorer ska kontrollera så att deras klienter inte begår brottsliga handlingar. Denna brottskontroll har blivit ratad av professionen ”som en del av förväntningsgap; mellan vilken uppgift revisorerna kan och bör utföra,” (Larsson, 2005:55) och de uppgifter som förväntas av revisorerna från till exempel staten. (Larsson, 2005)

Att revisorerna ska anmäla vid misstanke om brott har blivit en stor diskussion, eftersom ekonomiska brott har varit med i den politiska rapporten sedan i mitten av 1970- talet enligt Larsson (2001) och Lindgren (2002). I den politiska debatten har revisorerna kritiserat att de skulle behöva använda revisorsyrket för att kontrollera brott. Att ändra revisorns roll till att anmäla brott kommer att påverka revisorns relation till klienten. (Larsson, 2005)

Anmälningsplikten infördes för att minska antalet ekonomiska brott. Huvudsyftena var att förebygga illegal konkurrens och vara en säkerhet för kunderna. Ett annat syfte var dessutom att brott skulle rapporteras så tidigt som möjligt för att de inte ska bli rapporterade av någon brottskontrollerande myndighet. (Ibid)

Revisorn får lov att lämna upplysningar till exempelvis styrelsen, aktieägare, verkställande direktör och bolagsstämman. Beroende på vem som revisorn ger upplysningar till skiljer sig tolkningen av lagen om tystnadsplikten. Bolagsstämman är ett aktiebolags högsta organ, men trots det har de inte alltid rätt att få all information från revisorn. Ett sådant tillfälle kan vara när revisorn har kännedom om en företagshemlighet som kan medföra väsentlig skada om det kommer ut. Det är märkligt att revisorn har möjlighet att hålla bolagsstämman utanför i detta sammanhang, eftersom denna trots allt är högsta organet i Sverige. Aktieägarnas och bolagets intressen är inte alltid lika och därför har revisorn rätt att hålla en del saker hemliga för stämman. Revisorn har ingen tystnadsplikt gentemot styrelsen, utan styrelsen har rätt att få reda på det de begär. (Smiciklas, 2006)

De brott som revisorn är skyldig att anmäla ska vara av ekonomisk art, dessutom ska det vara verkställande direktören själv eller styrelsen som begått brottet. Anmälningsskyldigheten gäller således inte om en styrelsesuppleant, vice verkställande direktör eller någon annan gjort sig skyldig. I dessa fall ska revisorn endast om det är inom ramen för hans/hennes löpande rapportering meddela styrelse och verkställande direktör. (Balans 11/1998) ”En misstanke som kommer fram vid granskning hos en annan av revisorns klienter kan inte orsaka någon handlingsplikt, om revisorns tystnadsplikt hos den andra klienten hindrar att informationen används vid revisionen.” (Balans 11/1998:49)

Då revisorns tystnadsplikt påverkas av anmälningsplikten var frågan om införandet av lagen mycket känslig. Revisorn blir inte skadeståndsansvarig då en anmälan senare visar sig berott på en straffrättsligt felaktig bedömning. När revisorn avstår ifrån att anmäla trots att han/hon borde ha gjort det, kan revisorn inte bli skadeståndsskyldig. I det senare fallet kan det för revisorn istället bli en disciplinär åtgärd. (Nytt från revisorn, 1997)

”Tidigare har revisorn inte kunnat anmäla misstanke om brott på grund av tystnadsplikten utan bara kunnat agera genom revisionsberättelsen och genom påpekanden och erinringar till styrelsen och verkställande direktören.” (Balans 11/1998:48)

3.4 Etik och moral i revisorsyrket

Moraliska argumenteringar och känslor kan påverka ekonomiska handlingar och bedömningar. Ekonomi och moral har en del gemensamt och det är föreställningen om att ekonomi och moral kan sammanlänkas som ett nätverk, där argument stödjer dem båda. Handlingar av ekonomisk art utgår alltid från att förväntningar och föreställningar är moraliska. (Gustafsson, 1988)

En accepterad offentlig moral görs möjlig genom dubbelmoralen, man ska även ta hänsyn till avvikelser som är nödvändiga för att individens handling ska kunna finnas inom de ramar som den offentliga moralen förutsätter. Dubbelmoralen balanserar och skapar relationer mellan handling och organisation. Den tysta dubbelheten måste behållas och det ska ske genom att den offentliga moralen ska bli trovärdig. Genom exempelvis skolning och propaganda kan man göra den offentliga moralen trovärdig, eftersom man gjorde kampanjer om ”svartjobb

lönar sig inte” (Gustafsson, 1988:171) så utvecklas ekonomisk brottslighet som omoraliskt. Problemen i företagsetiken är sammanbundna med uttrycket dubbelmoral. Ett exempel är att samhället tillåter det ekonomiska systemet att ha företag som vinstökar och visar stor effektivitet, men ibland kan de vinstökande företagen ändå kritiseras av samhället. Det gör att de ställs inför ett moraliskt dilemma utan en väg ut och sen anklagas de för att de inte hittar någon väg ut. (Ibid)

För att en individ ska kunna handla och agera gäller det att man har både kunskap och vilja. ”Utan att veta hur man skall handla, kan man inte handla.” (Gustafsson, 1988:165) Offentliga moralen utgörs av att granska normer som man accepterar i samhället. Några accepterade moralstrukturer är exempelvis rättvisa, mod, laglydighet och förnuft, vilka innehåller alla olika normer. Normerna används i en mängd olika situationer och påverkas av handlingen. Inom varje norm finns det plats för egna tolkningar. Lagar, förordningar och standarder är alla moraliska normer och för att de ska vara allmängiltiga kan man inte precisera dem så väl. Detta kan vara en av orsakerna till att revisorer i liknande situationer tolkar och handlar olika. (Ibid)

Det finns inga bevis för att personer som deltar i etikkurser inom redovisning får ett mer etiskt beteende. Ändå skriver Bean och Bernardi (2007) att det borde ingå en hel del etikkurser i alla högre utbildningar. James R. Rest (Bean och Bernardi, 2007) skriver att trots att man genomgår kurser i etik så har alla människor olika känslighet för etiska händelser. Vidare skriver Bean och Bernardi att oavsett hur många etikkurser man deltar i så kommer alla inte att handla etiskt likadant. Men för att upprätthålla eller öka standarden på det etiska beteendet, så ligger det i revisionsbyråernas eget intresse att anordna sådana kurser. (Bean och Bernardi, 2007)

Kohlbergs teori talar om att sinnet för etik utvecklas enligt tre olika nivåer. Första nivån avskiljer sig från övriga nivåer genom att individen ställer sig själv i fokus. Konsekvenserna avgör om handlingen var rätt eller fel, eftersom man helst vill undvika bestraffning och agerar utifrån att tillgodose det egna behovet först. (Eynon, Clarke, Hill, och Stevens, 1996) Betraktar man små barn kan man se att de försöker uppföra sig på så sätt att de ska få belöningar och undvika bestraffning. (Eynon, Hill och Stevens, 1997) Andra nivån talar om att fokus läggs mer på att söka acceptans av andra, beteendet formas efter vad som är legitimt

för gruppen. Uppsatta spelregler följs och hierarki respekteras. Fokuserar mer på gruppens bästa än att agera utifrån egoistiska behov. (Eynon et al, 1996) Grupptruckets inverkan på ungdomar kan ses som ett exempel på denna nivå. Det är viktigt att få tillhöra gruppen och att bli accepterad. Andras åsikter väger ofta tyngre än individuella åsikter. (Eynon et al, 1997) Tredje nivån lägger tonvikten på själen. Den värnar likväl om humanismen och individens rättigheter som om de uppsatta spelreglerna. Personlig integritet och värderingar avgör vad som är rätt eller fel och dessa står över uppsatta lagar. Värnar om rättvisa för medmänniskan. Nivån på personliga värderingar och integritet är individuella. (Eynon et al, 1996) Individer som tillhör tredje nivån agerar efter det allmännas bästa, man värnar om individerna i samhället och anser att rättvisan för dessa står över stiftade lagar. (Eynon et al, 1997)

Kohlbergs teori talar för att personer med lägre sinne för etiska resonemang helst följer existerande lagar i syfte att inte hamna i trubbel, eftersom man främst värnar om sin trygghet. Personer med hög nivå på sina etiska resonemang fattar sina beslut baserade på de egna moraliska åsikterna och efter sin förmåga. Hänsyn tas till vilka konsekvenser som drabbar vem och olika alternativ övervägs innan beslut tas. Alternativet som bäst stämmer överens med personens moraliska värderingar väljs. (Ibid) Vi tror att om valet skulle stå mellan karriärmöjlighet, men på bekostnad av rättvisa, skulle personen avstå karriärvalet.

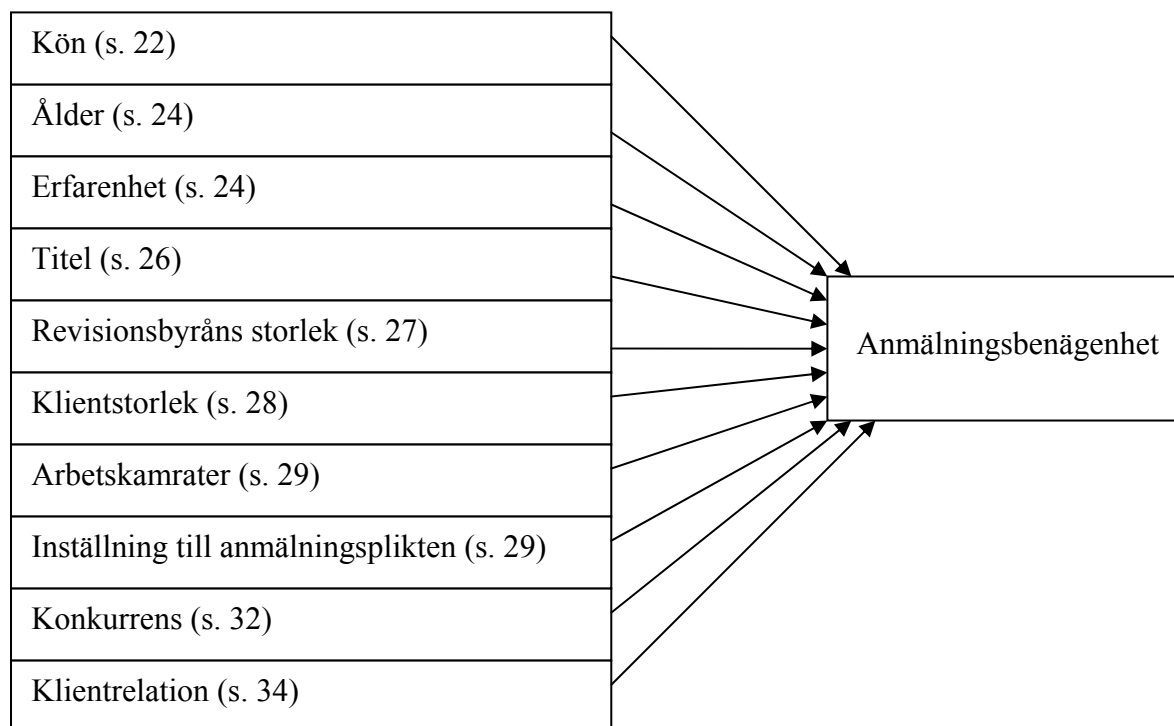
3.5 Kapitelsammanfattning

Här behandlas den lagstiftning som finns för anmälningsplikten. I ABL finns tre paragrafer som tar upp när revisorn ska anmäla, att revisorn ska underrätta styrelsen om sina iakttagelser och att revisorn ska avgå senast fyra veckor efter att styrelsen underrättats. Enligt ABL ska revisorn anmäla när brott kan misstänkas och enligt ekobrottsmyndighetens Promemoria behöver revisorerna bara anmäla fullbordade brott. De olika brotten som revisorn ska anmäla är bland annat bedrägeri, svindleri, skattebrott, förskingring och penninghäleri. Om revisorn inte anmäler ett brott till åklagaren kan han/hon bli utredd av revisorsnämnden och kan få straff. Vidare behandlas lagstiftningen om tystnadsplikten. Reglerna återfinns i ABL och de säger att revisorn inte till utomstående och till enskilda aktieägare får säga något om bolaget som kan vara till skada. Det finns en föreställning om att ekonomiska handlingar utgår från moraliska förväntningar och ståndpunkter. Lagar, förordningar och standarder bygger på moraliska normer som samhället accepterat och enats om. Denna offentliga moral försöker

man ibland att styra genom propaganda. Moral och etik påverkar ekonomiska handlingar och bedömningar. De etiska dilemman som revisorerna ställs inför har vanligtvis öppna svar. Eftersom dessa troligtvis avgörs med hjälp av moraliska värderingar, blir individens moraluppfattning avgörande, vilket kan bereda viss förståelse för varför revisorn i liknande situationer gör olika tolkningar och bedömningar.

4. Teori och hypotesformulering

I detta avsnitt härleds hypoteser ur tillämpbar teori. Anmälningssbenägenheten kan påverkas av variablerna kön, ålder, erfarenhet, titel, revisionsbyråns storlek, klientstorlek, arbetskamrater, inställning till anmälningssplikten, konkurrens och klientrelation (se figur 1).

Figur 1. Variabler som kan påverka anmälningssbenägenheten.

4.1 Kön

Människor påverkas av risk och individer får mindre avkastning när de har valt att bära en lägre risk. En studie av Harrison, Lau och Rutström (2007) visar att det inte finns någon skillnad i risktagande beroende på om man är kvinna eller man. Detta skulle betyda att både kvinnliga och manliga revisorer anmäler vid misstanke om brott i lika utsträckning, alltså det finns inte någon skillnad i anmälningssbenägenhet.

En studie av Watson och McNaughton (2007) antyder emellertid att det finns en skillnad i riskbeteende hos kvinnor och män, kvinnor anses vara mer riskaversa. Där kan vi se att

kvinnor väljer en utväg där risken är mindre. Att kvinnliga revisorer möjligtvis är mer anmälningsbenägna än manliga revisorer, kan bero på att kvinnor inte vill ta risken att låta ett brott passera.

I en undersökning av Byrnes, Miller och Schafer (1999) konstaterades att kvinnor tog färre risker än män. Det visade sig också att män tog fler risker även när det visade sig att det inte var bra att ta risker. Kvinnorna däremot verkade vara mindre benägna att i situationer som inte var farliga ta risker och när det var situationer där man borde ta risker tog kvinnorna inte heller några risker. (Byrnes, Miller och Schafer, 1999) Det finns olika faktorer som kan påverka riskbenägenheten bland annat inkomst, utbildning, civilstånd och ålder. När dessa faktorer var inblandade visade det sig i resultatet av undersökningen att de påverkat risken. Dessa faktorer ställdes mot variabeln kön, resultatet visade att efter att faktorerna kontrollerats tar kvinnorna mindre risker. Den faktor som var mest signifikant för bestämmandet av riskbenägenheten för kvinnor och män var åldern. Undersökningen kom fram till att efter att ålder, inkomst och utbildning kontrollerats, visade det sig att kvinnor tog mindre risker än män. (Watson och McNaughton, 2007) Enligt en studie av Jianakoplos och Bernasek (1998) visar det sig att kvinnor även vid finansiella beslut är mer riskaversa än män.

En amerikansk studie av Eynon et al. (1996) visar en signifikant skillnad mellan manlig och kvinnlig etiknivå. Det förefaller att kvinnornas sinne för etiska och moraliska värderingar ligger på en högre nivå än männens bland ekonomistudenter såväl som praktiserande revisorer. I revisoryrket ställs revisorerna vanligtvis inför olika etiska dilemman där det inte finns en riktig eller en felaktig lösning, utan det avgörande resultatet beror på individens moraliska och etiska värderingar. Vi tror att kvinnor som har högre moraliska och etiska värderingar tenderar att följa sina värderingar och därmed anmäler i större utsträckning.

Revisorn hamnar tidvis i situationer med inneboende konflikter där det kan vara svårt att avgöra när man ska hålla sig till tystnadsplikten och i vilka fall man ska överväga att anmäla klienten. De moraliska värderingar som revisorn har kan i detta fall få inflytande för hur han/hon handlar, eftersom kvinnliga revisorers moralnivå verkar skilja sig från manliga kollegers. (Eynon et al, 1996) Detta kan vara av betydelse för hur kvinnliga revisorer agerar i just konfliktfyllda situationer, där det är frågan om att anmäla eller inte. Utifrån detta resonemang har följande hypotes formulerats:

→ H:1 Kvinnliga revisorer är mer anmälningsbenägna än manliga revisorer.

4.2 Ålder och erfarenhet

En amerikansk studie visar att ålder och utbildningsnivå har inverkan på moralen. (Eynon et al, 1996) Det har även visat sig i en studie av Harrison et al. (2007) att äldre är mindre riskaversa än yngre. Riskattityden påverkas av ålder och erfarenheten. Vår teori är att äldre revisorer tar mer risker och vill chansa på att inte anmäla. De yngre revisorerna är mer riskaversa, vilket innebär att de inte vill ta några risker att inte följa lagstiftningen och det tror vi leder till att de anmäler misstanke om brott. Då anmälningsplikten bara funnits i knappt åtta år, har de flesta yngre revisorer fått lära sig om anmälningsplikten från början och ser kanske därför det som en viktig del. Med tanke på detta har yngre revisorer fått lära sig att tystnadsplikten ibland får stå tillbaka då det finns misstankar om brott. Yngre revisorer har sin karriär som står på spel och vågar kanske därför inte riskera sin titel genom att inte anmäla. Vi tror att åldern har en inverkan på revisorns anmälningsbenägenhet.

Det visar sig att studenter under utbildningens gång får för lite träning på att lösa dilemma utan rätta svar. I utbildningen lär sig studenterna svara på väl strukturerade frågor som det finns ett facit till. Det råder även en förutfattad mening om att revisorer i allmänhet i USA har ett mer konservativt tänkande där de ser sin arbetsuppgift mest som att producera definitiva lösningar på tekniska frågeställningar. Bara för att man utsätts för etiska dilemman i sitt yrke behöver det inte nödvändigtvis garantera att man fattar moraliskt riktiga beslut. (Eynon et al, 1996) Detta skulle kunna indikera på att erfarna revisorer har fått mer praktisk erfarenhet som ger dem en fingertoppskänsla om när det skulle vara rätt att anmäla. Vi tror dock att den inrotade tystnadsplikten hos äldre revisorer tar överhand i svårbedömda situationer. Detta skulle kunna bero på att tystnadsplikten tidigare förbjöd anmälningar vid misstanke om brott (Balans 11/1998).

I Sverige är revisorerna konservativa och håller hårt på traditioner. Studien av Öhman et al. (2006) visar att hela 40 % av revisorerna anser att det är Skattemyndigheternas uppgift att kontrollera skatter, trots att det i dagens läge är en av revisorernas huvudsakliga uppgifter. Studien visar också att detta även gäller revisorernas skyldighet att rapportera misstanke om brott, vilket de inte anser är deras uppgift. Detta visar tydligt att svenska revisorer inte bara

håller hårt på traditioner, utan även är totalt ointresserade av att reducera eventuella förväntningsgap. (Öhman Häckner, Jansson och Tschudi, 2006) Äldre människor tycker emellertid att det var bättre förr och det tror vi påverkar äldre revisorer genom att de håller kvar vid tystnadsplikten som kom först. Tystnadsplikten sitter rotad i revisorerernas ryggmärg (Ljung och Stetler, 2000), vilket vi tror kan leda till att äldre revisorer drar sig för att anmäla brottsmisstankar. Vi tror att det möjligen skulle kunna vara så att individer som socialiserats in i yrket en tid faller tillbaka på rutiner och sedvänja, man har lärt sig gruppens regler och rättar sig efter dem för att passa in. Detta resonemang mynnar ut i hypotesen:

→ H:2 Yngre revisorer är mer anmälningsbenägna än äldre revisorer.

Människan agerar efter hennes nivå av erfarenhet (Jeffrey, 1992). Erfarna revisorer har arbetat länge inom branschen och då tagit mycket hänsyn till tystnadsplikten, vilket gett dem erfarenhet av tystnadsplikten. Vi antar att de flesta oerfarna revisorer har gjort sin utbildning nyligen, det vill säga efter anmälningspliktens införande, och har därför skolats in på att anmäla vid misstanke om brott. Detta ger oerfarna revisorer erfarenhet av anmälningsplikten. De oerfarna revisorerna har lärt sig att anmäla och har kanske därför lättare för att göra det igen. Jeffrey (1992) skriver att en del revisorer tenderar att falla tillbaka på tidigare bedömningar.

Det verkar även som om revisorns erfarenhet påverkar anmälningsbenägenheten och enligt Marianne Cronebäck (Halling, 2007) blir revisorerna bättre för varje år på att göra anmälningar vid misstanke om brott och en trolig anledning till detta är att revisorn är väl insatt i sin roll. Vi tror snarare att de oerfarna revisorerna inte har den vanan som de erfarna har, vilket gör att de prövar sig fram och troligtvis vågar anmäla i större utsträckning.

Den schweiziske barnpsykologen Piaget säger med sin utvecklingsteori att ju oftare man stöter på ett fenomen, desto lättare har man för att sedan känna igen det fenomen igen. Piaget påstår att människans förmåga att klara sig i livet beror på två medfödda tendenser, anpassning och organisation. I vårt fall är det endast anpassningen som har betydelse. Anpassningen i sin tur påverkas av assimilation och ackommodation. Assimilation innebär att man lär sig utnyttja nya erfarenheter till gamla tankemönster. Ackommodation innebär att man behöver ändra sina tankemönster. (Cronlund, 2001) Detta vill vi likna vid erfarna

revisorer som har kommit i kontakt med fler brott, vet hur de ska bete sig när de upptäcker ett nytt brott. Det erfarna revisorer troligtvis oftast gör är att hålla kvar det gamla tankemönstret, tystnadsplikten. Det nya brottet ska erfarna revisorer behandla precis som det förra, samma teknik på liknande händelser. Oerfarna revisorer har inte i samma utsträckning varit med om att hårt hålla på tystnadsplikten, så när de stöter på ett brott har de inte tekniken redo, de behöver ackommodera. Med tanke på detta tror vi det finns en risk för att erfarna revisorer undviker att anmäla för att de tänker för mycket på tystnadsplikten och att det är för mycket arbete med att lära sig en ny teknik. Detta resonemang mynnar ut i hypoteserna:

→ H:3 Oerfarna revisorer är mer anmälningssbenägna än erfarna revisorer.

4.3 Titel

Kraven för att bli godkänd eller auktoriserad revisor är höga. Det krävs att man har revisionsverksamhet som yrke och vara bosatt i Sverige eller annan stat inom Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdet, EES. Personen som vill avlägga en examen måste bedömas vara moralisk och i övrigt passande för revisionsverksamheten. Dessutom får revisorn inte vara i konkurs eller ha näringsförbud i Sverige eller något annat land. (FAR förlag, 2006)

Den auktoriserade revisorn behöver högre utbildning än de godkända revisorerna. Den auktoriserade revisorn läser 160 akademiska poäng (numera 240 akademiska poäng), medan det för den godkände revisorn räcker att läsa 120 akademiska poäng (numera 180 akademiska poäng) (FARSRS, 2007d). Studien av Harrison et al (2007) visar att om man har högre utbildningen så är man mer riskavers. Detta stödjer vår teori att de auktoriserade revisorerna tar mindre risker än de godkända revisorerna och anmäler vid misstanke om brott, även om de inte är säkra. För att bli auktoriserad revisor krävs det enligt FARSRS (FARSRS, 2007d) dessutom att man har fem års kvalificerad praktik samt att man avlagt såväl revisorsexamen som högre revisorsexamen. Detta ska jämföras med tre års kvalificerad praktik och erlagd revisorsexamen för att bli godkänd revisor (Ibid). Den auktoriserade revisorn avlägger alltså samma prov som en godkänd, men ytterligare ett prov av högre karaktär. Detta tror vi kan vara en anledning till att den auktoriserade revisorn känner ett större ansvar att verkligen göra rätt och anmäla när det finns en misstanke om brott. Det är som sagt svårare och mer

tidskrävande att bli auktoriserad och därför är vår tanke att den auktoriserade är mer rädd om sin titel och därför strängare följer lagstiftningen. Med stöd av detta formuleras hypotesen:

→ H:4 Auktoriserade revisorer är mer anmälningsbenägna än godkända revisorer.

4.4 Revisionsbyråns storlek

Rimligen kan det förefalla så att revisorbranschens omvärld blir allt mer internationaliserad och konkurrensen allt svårare, vilket ställer krav på en allt effektivare entreprenörsanda. Större krav på vinster och lönsamhet kan realiserars genom allt större marginaler och volymer och med det växer ett allt större klientberoende fram. Detta beroende och dessa ambitiösare vinstsyften kan skapa ett egenintresse av att behålla sina klienter. (Johansson, Häckner och Wallerstedt, 2005) Företag försöker att genom uppköp eller sammanslagningar av företag att öka vinstmarginalen och därmed lönsamheten. Inom revisorsbranschen har man använt sig av sammanslagningar, vilket ger dem lite monopolliknande ställning på marknaden för revisionstjänster. Beteendet hos revisionsbyråer skiljer sig inte från andra företag i fråga om jakten på ökad lönsamhet. (Aneirin, 2003) Monopolmarknad ger kostnadsfördelar, konkurrensfördelar och försvårar för nya företag att komma in på marknaden. (Perloff, 2004) Ett exempel på detta tycker vi är sammanslagningen mellan Öhrlings Coopers & Lybrand och Price Waterhouse. Om en av de fyra byråerna (The Big Four) skulle ha en monopolliknande ställning, tror vi, inte att det spelar någon roll om anmälan leder till en klientförlust eller inte. De har en säker ställning i vilket fall som helst.

I vår teori tänker vi oss att i en miljö med hård konkurrens försöker företag i allmänhet växa sig starkare, för att kunna dra nytta av stordriftsfördelar samt att man är mer motståndskraftig mot konkurrenterna. En liten byrå tenderar att värna mer om sina kunder och kanske arbetar mycket utifrån att hålla kunderna nöjda. Att behålla en kund är billigare än att snärja en ny (Jobber och Fahy, 2003). Revisorsyrket bygger i stor utsträckning på ömsesidigt förtroende klient och revisor emellan, att äventyra dessa skulle kunna påverka lönsamheten för en mindre byrå. Större företag har förmodligen inte samma press på sig och borde ha fler kunder och större marginaler att röra sig med.

Storleken på klienten baseras på dess nivå av finansiell risk och totala tillgångar. Stora revisionsbyråer har vanligtvis längre anställning. Klienter som ligger dåligt till finansiellt sett tenderar att byta revisionsbyrå oftare. Små revisionsbyråer borde inte vara villiga att visa oegentligheter i sina rapporter eller tycka annorlunda än deras klienter för att inte förlora en klient och förlora sitt arbete. En klient-revisor relation som den ovan kan göra att revisorers egenskaper försvagas och att de försämrar revisorernas självständighet. (Nasser, Wahid, Nazri och Hudaib, 2006) I en studie av Umar och Anandarajan (2004) i USA och Australien har de kommit fram till att revisorer upplever att de har en press på sig att behålla en klient och det är ett problem för deras oberoende. Vi tror att små byråer känner stor press att behålla klienterna, en förlorad klient orsakar ett intäktsbortfall. Detta kan innebära att små byråer är beroende av sina klienter och därför anmäler de inte.

Vi tror att stora byråer har fler klienter än små byråer, så om en stor byrå anmäler en klient och de förlorar klienten på grund av anmälningen, påverkar det inte lika mycket som om en liten byrå skulle förlora en klient. I en stor byrå har de många klienter så relationen mellan klienten och revisorn är inte så nära, som relationen i små byråer med få anställda (Korsell och Engerstedt, 2004). I små byråer är man mer rädd om sina klienter (Nasser et al, 2006) och vågar inte anmäla dem. Dels för att de har en närmare relation till sina klienter, men även är rädda att gå miste om en del pengar ifall de förlorar klienten. Detta resonemang mynnar ut i hypotesen:

→ H:5 Revisorer i stora revisionsbyråer är mer anmälningssbenägna än revisorer i små revisionsbyråer.

4.5 Klientstorlek

Orena revisionsberättelser förekommer oftare i de mindre företagen än bland storföretagen, vilket skulle kunna skapa en misstanke om att när revisorn reviderar småföretag värnar han/hon mer om sitt oberoende och säger oftare ifrån när han/hon hittat felaktigheter. (Johansson, 2005) När vi vänder på resonemanget skulle man även kunna se det som en indikation på att storföretagen har en viss påverkan på revisorns agerande, och kanske även på revisorsbranschen i sin helhet.

Både stora och små byråer förlorar sina stora och små klienter på grund av samma orsaker. Risken att förlora sina klienter är mindre om man ger dem den service de vill ha. Storleken på kunderna spelar inte någon roll. De små byråerna kan hålla kvar sina kunder bland annat genom att ha hög kvalitet, vara ärliga och hålla tiden när de bestämt möte. Om de håller på att förlora klienterna ska de handla som om det är nya klienter. (Siddall, 1982)

Kunderna inom respektive bransch påverkar konkurrenssituationen, och lönsamheten för revisionsföretagen kan bli lidande. Enskilda klienters styrka i förhandlingssituationer om priser och dylikt beror delvis på branschen och delvis på klientens priskänslighet, vilken stiger desto mer standardiserade tjänster som produceras. (Nilsson, Isaksson och Martikainen, 2006) Vi antyder att en stor klient som ger stora intäkter är viktig för byråerna och detta tror vi påverkar revisorns benägenhet att anmäla. Enligt en brittisk studie av Beattie et al. (1999) visar det sig att revisorer känner ett hot för sitt oberoende när det finns ett stort ekonomiskt tillit till en stor klient. (Beattie, Brandt och Fearnley, 1999)

Vi skulle vilja påstå att en stor klient är av större värde för en revisionsbyrå än en mindre klient. Det innebär att det är mer kostsamt att förlora en stor klient, eftersom de troligtvis genererar mer intäkter åt byrån. För att inte riskera att förlora dessa stora intäktsgivare är vår teori att revisionsbyråerna är mer försiktiga vid att anmäla vid låg brottsmisstankegrad, när det gäller stora klienter. Enligt Nasser et al. (2006) tenderar stora revisionsbyråer att behålla sina klienter längre än små byråer. Vi tror att revisorerna vill känna sig mer säkra när det gäller de stora och viktiga klienterna innan han/hon gör en anmälan. Detta resulterar i hypotesen:

→ H:6 Större klienter löper mindre risk att bli anmälda än små klienter.

4.6 Arbetskamrater och inställning till anmälningsplikten

Det är viktigt för människan att återgälda det någon annan har gjort för henne. Denna känsla av förpliktelse existerar bland alla kulturer världen över, vilket visar prov på hur starkt detta beteende sitter i den mänskliga varelsen. Inom psykologin kallas detta fenomen för reciprocitetsregeln och är ett kraftfullt sätt att påverka en annan människa. En universitetsprofessor genomförde ett experiment. Han skickade julkort till personer han inte

kände och fick förbluffande många svar tillbaka, de flesta som svarade tog inte ens reda på om de kände avsändaren. Detta lilla experiment visar hur vi människor reagerar på förpliktelser. (Cialdini, 2005)

En studie av Swailes (2004) har genomförts i England där man har försökt att ta reda på hur förpliktelsekänsla kan påverka den anställdas arbetsprestation. Genom att modifiera förpliktelserna kan man styra den anställdas beteende och prestationsnivå. Undersökningen genomfördes på både offentligt anställda revisorer och revisorer anställda inom den privata sektorn.

Enligt studien bygger förpliktelsekänslan på fyra olika hörnstenar.

1. Attityd och den tro som den anställda har om organisationen samt dess mål och värderingar.
2. Att den anställda identifierar sig med organisationen, genom både ekonomiska och sociala band, samt att lämna organisationen skulle medföra kostnader för den anställda.
3. Lojalitets- och pliktkänslor.
4. Att tidigare beteende knyter fast den anställda till organisationen.

Testet som genomfördes tyder på att det finns bevis för att engelska revisorer anställda i den offentliga sektorn visar höga resultat på alla fyra delarna av förpliktelsekänslan. Revisorerna anställda i den privata sektorn visar att man känner starkare förpliktelser mot sina arbetskolleger än mot själva byrån. Forskarna som genomförde undersökningen tror att om en revisor anställd i den privata sektorn skulle ha en låg förpliktelsekänsla, skulle revisorn dölja den, eftersom han/hon vill behålla sitt arbete och skydda sin position. Offentligt anställda revisorer anses inte ha samma press delvis beroende på en annan nyanställningspolicy, jämfört med den i privata sektorn och delvis på att offentligt anställda revisorer vanligtvis stannar inom den offentliga sektorn. (Swailes, 2004)

Det ligger i människans beteende att när hon befinner sig i en grupp kommer hon att göra bedömningar i en viss gemensam riktning, människan påverkar och påverkas av varandra. I grupp ställer människan automatiskt upp normer och dessa normer påverkar henne senare i andra bedömningssituationer, människan väljer att följa någon sorts gruppstandard framför

hennes egen uppfattning av verkligheten. Den individuella bedömningen ger vika åt ett ”socialt, normstyrt beteende”. (Unger, 1982:120) ”För människan är det djupt tillfredställande att tillhöra en grupp, det är ett av hennes verkligt grundläggande behov. Får människan inte tillfredsställa detta djupa behov, så tar hon allvarligt skada.” (Unger, 1982:128) Gruppen kan då lätt styra individer till att tycka likartat, eftersom vi så gärna vill tillhöra gruppen. (Unger, 1982)

Arbetsökande med akademisk utbildning har troligtvis gått igenom en socialiseringsprocess som började redan under studietiden. Denna socialiseringsprocess kan ses som att studenten går igenom en normativ process, en form utav institutionell isomorfism och påverkas till att tycka likartat med professionen. (DiMaggio och Powell, 1983) Vi tror att i revisoryrket börjar socialiseringsprocessen redan under studietiden, redan då lär man sig vissa ekonomiska teorier, man lär också känna vissa oskrivna lagar om hur man beter sig och vad som är och inte är acceptabelt.

Vår teori är att revisorer påverkar och påverkas av varandra till ett grupp tänkande och att detta grupp tänkande i sin tur påverkas av FARSRSSs existerande normgivning. Ett exempel på detta är att revisorn påverkas av revisorsprofessionen, sin byrå samt klienterna, eftersom dessa har möjlighet att utöva påtryckning (Öhman, 2007).

Vi tror inte att alla revisorer kan dela exakt samma åsikter, utan vår teori bygger på att det existerar en skillnad mellan revisorer. Denna varians kommer att leda till att en del revisorer kanske är mer positivt inställda till lagen om anmälningsplikt och andra revisorer är mer restriktiva. En del revisorer är striktare med tystnadsplikten medan vissa upplever att det är mer motiverat att anmäla brott. Detta eftersom positivt inställda revisorer ser att de handlar för hela samhällets bästa genom sin insats att minska brottsligheten. Bengt Larsson (2004) skriver att år 1999 var hälften av de tillfrågade revisorerna i en undersökning positiva till lagen om anmälningsplikt, vilket ökade till två tredjedelar fyra år senare. Andrew Clark (House, 2003), som är delägare i brittiska PWC, påpekar att bevisbördan har flyttats från myndighet till revisorn, vilket resulterar i att revisorn rapporterar på ett sådant sätt att han/hon vill skydda sin egen rygg.

Vi vill åskådliggöra vår teori som små rörelser i vatten. Tillsammans kommer dessa rörelser att bilda en jättevåg och att ensam stå emot en sådan jättevåg kan vara svårt. Med detta vill vi visa att om en revisor står ensam med åsikten att anmäla misstanke om brott och alla andra på revisionsbyrån är negativa till att anmäla, är det svårt för den ensamma revisorn att stå emot grupptricket. Jättevågen, de negativt inställda på revisionsbyrån, påverkar den ensamma som är beredd att anmäla brottsmisstanken till att istället följa gruppens generella åsikt, och därför kommer brottet inte anmälas. Revisorns önskan att tillhöra gruppen på revisionsbyrån är starkare. Att ensam gå emot gruppens åsikt skulle innebära att revisorn sticker ut ur mängden, vilket skulle kunna leda till en större risk att hamna utanför gruppen och kan därför sällan vara ett alternativ. Ur institutionell synvinkel kan det uppstå situationer där endast ett handlingsalternativ känns möjligt att välja på grund av överenskommelser, rutin, bekvämlighet eller social förpliktelsekänsla (Oliver, 1991). Resonemanget mynnar ut i hypoteserna:

→ H:7 Revisorer på samma revisionsbyrå tenderar att vara anmälningsbenägna i lika utsträckning

→ H:8 Revisorer som har en positiv inställning till anmälningsplikten är anmälningsbenägna i större utsträckning.

4.7 Konkurrens

Det nya regeringsförslaget om revisorspliktens borttagande för små byråer (Dagens Industri, 2006) kan leda till en minskad klientstock. En minskad klientstock skulle kunna innebära att konkurrensen om de klienter som är kvar hårdnar ännu mer. Johansson (2005) skriver att det råder konkurrens om revisionsuppdragen, vilket får följden att en prisdumpning på revisionsbyråernas tjänster drar igång. Detta tycker vi kan visa att klienterna har en stor makt och med denna kan lägga ett tryck på revisionsbyrån. Vi tror inte att revisionsbyråerna alltid kan stå emot all påtryckning från olika intressenter. Revisorerna bedriver trots allt sin verksamhet inom ramen för den fria marknaden (Öhman, 2007) och konkurrensen på denna ställer krav på skicklig företagssamhet, vilket även innebär lyhördhet mot klienter.

Organisationer upplever sig erhålla en nytthet i att tillmötesgå samhällets krav, denna nytta kan te sig i en ökad legitimitet eller en större chans för organisationens fortlevnad och en möjlighet för tillväxt. Organisationen påverkas också av olika krafter som bestämmer och formar organisationens egenintresse och dessa krafter kan komma till uttryck i organisationens egna värderingar och normer samt politiska värderingar, men även konkurrens och marknadskrafter eller branschens tradition. (Carpenter och Feroz, 2001) Ur legitimitetsteorins synvinkel kan man säga att revisorerna strävar efter att bli legitima, bli uppfattade som att de följer lagen. När klienterna väljer en revisor är de väldigt noga med vem de väljer (Rosenberg, 2000). Samtidigt som revisorn vill uppfattas som legitim, tror vi, att när det är hård konkurrens om klienterna är de viktigare för klienterna att revisorn inte gjort så många anmälningar. Vi tror att ur klientens synvinkel vill man inte bli anmäld, men man vill ändå att revisionen ska ha blivit lagligt gjord.

Samhällets krav skulle kunna vara att revisorer ska anmäla ekonomisk brottslighet, vilket revisorerna naturligtvis vill tillmötesgå. Samtidigt har revisorerna ett egenintresse i att inte anmäla, eftersom de vill vara med och konkurrera om klienterna. Agentteorin försöker förklara agentens handling ur en synvinkel om att människan drivs av ett egenintresse (Deegan och Unerman, 2006). Vi tror att revisorn först och främst borde se till sitt företags överlevnad, sitt välmående och därmed vill han/hon säkerställa sin lön och framtid. Enligt Raymond och St-Pierre (2004) är revisorn beroende av att det kommer in pengar i verksamheten, vilket gör revisorn beroende av klienten och vilken relation han/hon har till denna. Detta tycker vi påverkar revisorn i hans/hennes framtida handlande.

Företag som bedriver verksamhet inom en bransch med minskad efterfråga och därmed också lönsamhet, expanderar inte i samma takt som företag som är verksamma i en växande bransch. (Nilsson et al, 2006) Om regeringsförslaget om revisorspliktens borttagande för små byråer går igenom skulle den minskade klientstocken kunna resultera i en minskad efterfråga och därmed hårdnar konkurrensen. Låg efterfrågan på revisorer skulle kunna öka rädslan för att förlora klienter som man redan har. Det gör att revisorerna kommer att tänka sig för noggrant innan de anmäler, eftersom en anmälan skulle kunna innebära nackdelen att man behöver konkurrera om nya klienter. Detta resonemang leder till hypotesen:

→ H:9 Revisorer tenderar att vara mindre anmälningsbenägna om det är hård konkurrens om klienterna.

4.8 Klientrelation

Arthur Andersen & Co är ett välkänt revisionsföretag med kontor i flertalet länder, men som förknippas med Enron-skandalen. Mindre känt är att Arthur Andersen & Co hade en 40 år lång erfarenhet inom branschen, trots denna långa erfarenhet begick de ett misstag som blev ödesdigert för dem. Företaget Arthur Andersen & Co reviderade Enron dock utan insikt i dess intresseföretag, en alltför stort tilltro sattes till inblandade parter som visade intyg på att vissa gjorda transaktioner var legitima och riktiga. Detta förtroende skulle kosta dem dyrt. En företagsledning som verkligen går in för att utföra ekonomisk brottslighet kan manipulera information och slutligen till och med skjuta över skulden på revisorn. Arthur Andersson & Co var försvarslöst inför Enrons bedrägeri och politikernas jakt på en syndabock. (Johansson, Häckner och Wallerstedt, 2005) Vi vill visa att det är möjligt för en revisionsbyrå att gå omkull trots att det utåt sett sågs som ett stort, säkert och professionellt företag med lång erfarenhet. När en klient kunde få en byrå med 40 års erfarenhet på fall, skulle vi kunna tänka oss att klienten spelar en stor roll för revisionsbyrån. Det tyder på att klientrelationen spelar en viktig roll för revisionsbyråns överlevnad.

Den existerande hypotesen om "Economic man" bygger på konceptet att människan är nyttomaximerande, trots att denna hypotes fått en del kritik har den "överlevt som grundsten i den nationalekonomiska analysen" (Eklund, 2002:41). Den kan bringa förståelse till hur vi människor, om inte alltid så i alla fall vanligtvis, tänker. Revisorn står mellan två val, att anmäla eller inte anmäla. Revisorn väljer det alternativ där konsekvenserna är minst och nyttan är som störst. Detta vill vi illustrera som en våg med två vågskålar. I de båda vågskålarna placeras olika konsekvenser av att anmäla eller inte göra det. I den första vågskålen finns konsekvenser som härrör sig till en anmälan av en klient. Den ena konsekvensen är att man först och främst förlorar den anmälda klienten. Även om anmälan inte leder till något åtal finns det risk att revisorn förlorar en klient (Ljung och Stetler, 2000). Den andra konsekvensen är att klienten i sin tur kan ha relationer till andra klienter som ingår i revisionsbyråns klientstock, vilket skulle kunna innebära en risk att även förlora andra klienter, eftersom dåliga rykten sprider sig snabbt. Rosenberg (2000) påpekar att klienter inte

väljer den första bästa revisorn, utan vill först veta hur denna revisor arbetar (Rosenberg, 2000). Har revisorn ett dåligt rykte väljer alltså klienten inte honom/henne. Detta tycker vi kan ses som ett hot mot den framtida verksamheten för revisionsbyrå. Organisationer med bättre rykte om god service, nöjda kunder och lojalitet har bättre lönsamhet (Bates, Bates och Johnston, 2003), vilket skulle kunna innebära fler klienter. Den andra vågskålen innehåller konsekvenserna av att inte anmäla en klient. Revisorsrollen riskerar att ses av allmänheten som onödig, vilket kan leda till att klienterna förlorar förtroendet för revisorerna. Det är inte bara staten eller professionen som utövar institutionella externa påtryckningar och förväntningar på företagen, utan även intressegrupper och allmänhetens åsikter (Oliver, 1991). En annan konsekvens är att om revisorerna inte följer lagstiftningen som säger att de ska anmäla vid brottsmisstanke påverkas revisionsbyråns trovärdighet. Korsell och Engerstedt (2004) skriver att revisorerna av psykologiska skäl ibland avstår från att anmäla misstanke om brott till åklagare. Herrbach (2001) har kommit fram till att franska revisorer känner sig som psykologer för sina klienter, vilket de upplever påverkar deras kvalitet på revisionen. (Herrbach, 2001) Om kvalitén på revisionen blir sämre påverkas även trovärdigheten. I fall revisorn bryter mot etiska och moraliska värderingar, minskar förtroendet till revisorsbranschen både i samhället, men även bland klienter (Eriksson, 2007). Om revisorn inte anmäler en klient är chansen större att han får behålla denna, vilket gagnar byråns verksamhet på kort sikt. Revisorn och klienten har oftast en bra relation, vilket gör att hans/hennes benägenhet att anmäla minskar (Ljung och Stetler, 2000). Detta resonemang mynnar ut i hypotesen:

→ H:10 Klientrelationen påverkar revisorns anmälningsskyldighet.

4.9 Sammanställning av hypoteser

H:1 Kvinnliga revisorer är mer anmälningsskyldiga än manliga revisorer.

H:2 Yngre revisorer är mer anmälningsskyldiga än äldre revisorer.

H:3 Oerfarna revisorer är mer anmälningsskyldiga än erfarna revisorer.

H:4 Auktoriserade revisorer är mer anmälningsskyldiga än godkända revisorer.

H:5 Revisorer i stora revisionsbyråer är mer anmälningssbenägna än revisorer i små revisionsbyråer.

H:6 Större klienter löper mindre risk att bli anmälda än små klienter.

H:7 Revisorer på samma revisionsbyrå tenderar att vara anmälningssbenägna i lika utsträckning.

H:8 Revisorer som har en positiv inställning till anmälningssplikten är anmälningssbenägna i större utsträckning.

H:9 Revisorer tenderar att vara mindre anmälningssbenägna om det är hård konkurrens om klienterna.

H:10 Klientrelationen påverkar revisorns anmälningssbenägenhet.

4.10 Kapitelsammanfattning

När revisorn tvingas till ett ställningstagande i situationer som ställer tystnadsplikten i kontrast mot anmälningssplikten, kan utgången av detta ställningstagande påverkas av personens inneboende moraliska värderingar. Studier visar att olika faktorer som bland annat kön, utbildningsnivå och ålder påverkar de moraliska värderingarna. Dessa faktorer skulle kunna vara tillräckligt stora för att påvisa skillnader huruvida vissa revisorer väljer att anmäla beroende på om de är man respektive kvinna, erfarna respektive oerfarna, äldre respektive yngre eller på grund av utbildningsnivå. Revisionsbyrån, liksom företag i allmänhet, drivs med vinstintresse som ställer krav på den anställda revisorn. Utan denna fokus på vinst skulle byråns chanser att överleva minska. Byrån påverkas därför av både konkurrens och krav som olika intressenter däribland klienter ställer. Dessa krav förs i sin tur vidare till revisorn. Människan har som varelse ett djupt rotat behov om att få tillhöra en grupp. Individer som tillhör gruppen styr varandra till en gemensam bedömning. Revisorer torde här inte göra ett undantag, utan borde således handla efter vad som accepteras av revisorsprofessionen och arbetskamraterna.

5. Empirisk metod

I detta avsnitt behandlas valet tvärsnittsansats. Vidare förklaras varför en surveyundersökning med hjälp av en webbenkät gjorts. Urvalet, bortfallsanalys, statistisk bearbetning, sekundär och primärdata, datainsamlingsmetod och operationaliseringen är också sådant som vi kommer att redogöra för i detta avsnitt.

5.1 Undersökningsmetod

Syftet med uppsatsen är att förklara varför vissa revisorer anmäler vid misstanke om brott och andra inte gör det. Målet med studien är att kunna generalisera för hela målpopulationen. Det finns fyra olika undersökningsansatser: longitudinella ansatsen, fallstudieansatsen, experimentell ansats och tvärsnittsansats. (Christensen, Engdahl, Carlsson och Haglund, 2001) För att kunna förklara syftet har vi valt att utgå från en tvärsnittsansats. Denna ansats innebär att man vid en viss tidpunkt studerar ett speciellt fenomen. Tvärsnittsstudier är bra att använda när tiden är begränsad och man gör en surveyundersökning. (Saunders et al, 2007) Vi tycker att tvärsnittsansatsen är lämplig att använda då syftet med undersökningen är att göra en bred och ytlig undersökning på målpopulationen vid ett viss angivet tillfälle. En tvärsnittsstudie är inte så kostsam att göra och man når enkelt ut till en stor grupp människor. Detta är några av anledningarna till att tvärsnittsstudier har blivit den vanligaste ansatsen. (Christensen et al, 2001) Då målet är att kunna säkerställa hypoteserna statistiskt passar tvärsnittsansatsen bra för denna studie.

Den longitudinella ansatsen är lik tvärsnittsansatsen på så vis att den också är bred och ytlig, men den används när man vill studera ett problem över en längre tidsperiod. Inte heller en fallstudieansats är passande för vårt problem, då denna ansats är av kvalitativ karaktär och det inte finns någon möjlighet att göra en generalisering av hela populationen. Den fjärde ansatsen är av experimentell karaktär och är svår att tillämpa, eftersom det krävs att undersökaren har full kontroll över så väl deltagarna som den omgivande miljön. Vi har ingen möjlighet att ha full kontroll över de deltagande revisorerna, utan denna ansats lämpar sig bättre för laboratoriestudier. (Ibid)

5.2 Sekundär och primärdata

Sekundärdata kommer att användas för att få fram variabler som kön, ålder, titel och revisionsbyrå. Framförallt kommer sekundärdatan att bestå av ett medlemsregister på revisorer i Sverige från FARSRSs hemsida. I medlemsregistret finns det uppgift om på vilken byrå revisorn arbetar, hans/hennes födelseår, auktorisations- eller godkännandeår, revisorns kön och respektive revisors e-postadress (FARSRS, 2007a). Ny information, primärdata, kommer att samlas in via en webbaserad enkätundersökning.

5.3 Datainsamlingsmetod

För att kunna genomföra undersökningen behöver vi få fram information om revisorerna och deras tankar. Detta gör att det finns flera metoder att välja mellan, två av dessa är enkät och intervju. Vi vet att svarsfrekvensen vanligtvis är väldigt låg vid enkätundersökningar och därför kommer vi att vara noga med utformningen av enkäten och försöka fånga revisorernas intresse i ett introduktionsbrev (se Appendix 1).

Vi har valt att använda en insamlingsmetod av kvantitativ karaktär, då det finns mycket teori på området. Fördelar med den kvantitativa metoden är att vi kan få fram data som siffror och kan testa vår teori. Dessutom kan en statistisk analys göras och generella slutsatser dras. (Christensen et al, 2001) Vi har valt att göra en enkätundersökning och det finns tre typer att välja mellan: webbenkät, postenkät eller besöksenkät (Saunders et al, 2007). Enkäter kommer att skickas till respondenterna via webben (se Appendix 2). Några fördelar med webbenkät är att det går snabbt och är enkelt. Dessutom är det inte så kostsamt och man slipper mycket bearbetning för att få in materialet på datorn. En nackdel som är viktig att belysa är möjligheten för respondenternas deltagande i undersökningen, krävs det att de har en vana av datorer och Internet. (Christensen et al, 2001) Detta ses dock inte som ett problem, eftersom vi antar att alla våra respondenter har kunskap om dator- och Internetanvändning då de använder detta i det dagliga arbetet. Enligt Saunders et al. (2007) är webbenkäter bra då det finns stor sannolikhet för att det är rätt person som svarat på enkäten och man kan sprida den till många oavsett geografiskt avstånd. Genom att se till att det är rätt person som besvarar enkäten höjs tillförlitligheten i mätningen och undersökningen, validiteten. För att säkerställa att det är rätt person som besvarar enkäten har vi varit noga med att se till att e-postadressen är adresserad till vår respondent. Detta medförde att alla från medlemsregistret med en

e-postadress som inte var personlig, exempelvis de som skickas till info på företaget, inte har haft möjlighet att komma med i urvalet. Det är troligtvis bättre att rätt person får enkäten direkt. Genom att adressera enkäten till viss person, uppmanas just den personen att svara. Om man skickar till en info adress kan man inte veta att det är rätt person enligt urvalet som svarat. Om enkäten istället hade valts att skickas ut med vanlig post hade det blivit mycket dyrare. Då hade kostnader för både papper och porto tillkommit samt att det hade tagit längre för respondenten att få enkäten på grund av avstånden. Att lämna ut besöksenkäter hade tagit alldeles för lång tid, eftersom dessa ska delas ut personligen och vi har respondenter över hela Sverige. (Christensen et al, 2001)

Istället för enkätundersökning hade en undersökning av kvalitativ karaktär, exempelvis intervjuer kunnat göras. Det finns inte tillräckligt med tid för att vi ska ha möjlighet att intervjua tillräckligt många för att kunna dra slutsatser för hela revisorskåren (Saunders et al, 2007). Dessutom hade för mycket information att bearbeta fått som inte tjänar arbetets syfte. Vid intervjuer finns det även risk för så kallad intervjuareffekt, vilket skulle kunna minska studiens tillförlitlighet.

En enkätundersökning hade även kunnat göras genom att ringa upp respondenten och fylla i enkäten åt dem. Detta hade troligtvis höjt svarsfrekvensen, men det finns en risk för intervjuareffekt, det vill säga att vi kan påverka respondenten att svara på ett visst sätt. (Ibid) Men liksom vid vanliga intervjuer hade detta tagit alldeles för mycket tid i anspråk.

En expert på webbdesign hjälpte oss att programmera enkäten och lägga upp den på en hemsida på Internet. För att komma till denna sida skulle respondenterna klicka på en hyperlänk i introduktionsbrevet. Vi ville att det skulle vara lätt för respondenterna att komma till enkäten, så därför skrev vi tydligt i introduktionsbrevet hur de skulle gå tillväga. Om det varit invecklat att komma till enkäten tror vi att bortfallet skulle kunna påverkas. Redan från första början bestämdes att enkäterna inte skulle skickas ut via en bifogad fil till respondenterna. Detta för att många är rädda för att öppna bifogade okända filer på grund av problem med datavirus och liknande. Vi hade även tur när vi träffade vår expert första gången, då han berättade att han nyligen startat en hemsida endast avsedd för att utföra enkätundersökningar på. Med hjälp av den sidan kunde man genom att programmera in alla e-postadresser och introduktionsbrevet, skicka ut all e-post samtidigt, utan att riskera att det

skulle kunna uppstå någon form av spam, skräppost, som kan uppstå när för många brev skickas ut samtidigt. Detta sparade mycket tid och samtidigt minimerades risken för att någon respondent skulle uppfatta brevet som spam.

Enkäten skickades ut till alla respondenters e-postadresser tillsammans med ett introduktionsbrev. Introduktionsbrevet skulle locka respondenten till att vilja delta i undersökningen och brevet har därför formulerats noggrant. Troligtvis kan ett bra introduktionsbrev höja svarsfrekvensen. För att fånga respondentens intresse tror vi att rubriken är väldigt viktig, vilket resulterade i att denna fick formuleras om många gånger. Ett alternativ som fanns ända in i det sista var: Vad gör du vid misstanke om brott? Efter mycket funderade konstaterade vi att denna formulering kändes negativt laddad och skulle kunna uppfattas som en varningssignal för respondenten. Detta skulle kunna uppmana till ett försiktigt agerande, vilket skulle resultera i stort bortfall eller att frågorna inte skulle besvaras spontant. Då skulle vår undersökning inte ge en rättvisande bild.

5.4 Urval

I Sverige finns det drygt fyra tusen auktoriserade och godkända revisorer (FARSRS, 20007b). Det skulle vara alldeles för tidskrävande för oss att undersöka alla dessa, därför har vi blivit tvungna att göra ett urval.

Det finns två urvalsmetoder att välja mellan, sannolikhetsurval eller icke-sannolikhetsurval. Ett sannolikhetsurval innebär att alla i målpopulationen har en känd chans att bli vald. Respondenterna väljs då slumpmässigt ut och det kommer vi att göra. Vid icke-sannolikhetsurval väljer man själv ut sina respondenter och det finns då en stor risk för att stickprovet inte överensstämmer med populationen. (Christensen et al, 2001) Den sannolikhetsmetod som valts att användas är ett systematiskt urval.

På FARSRSs hemsida finns en lista över kvalificerade revisorer, det vill säga både godkända och auktoriserade, i Sverige. Revisorerna står i bokstavsordning efter deras efternamn, oavsett om de är man eller kvinna, godkänd eller auktoriserad. Detta gör att vi slumpmässigt kan plocka ut var 6:e revisor. Det totala urvalet blir med hjälp av den slumpmässiga metoden 591

st. Eftersom alla revisorer finns blandade på en och samma lista kan det antas att urvalet blir representativt för populationen. (Ibid)

5.5 Bortfallsanalys

Bortfall vid en enkätundersökning kan exempelvis bero på att respondenten inte vill delta och att respondenten inte kan nås på sitt arbets e-postadress. (Christensen et al, 2001) I denna studie berodde bortfallet även på grund av sjukskrivning och pensionering. I *tabell 1* finns en beräkning på svarsfrekvensen. Som framgår av *tabell 1*, erhöles en svarsfrekvens på 29,27 %.

Tabell 1. Svarsfrekvens

Totalt i urval	591 personer
Bortfall:	
Antal som inte ville delta	10 personer
Kan inte nås på arbets e-postadress	16 personer
Sjukskriven	1 person
Pension	1 person
Antal som inte svarat	390 personer
Totalt bortfall	418 personer
Summa svar	173 personer (591-418)

Svarsfrekvens (summa svar/totalt i urvalet): $173/591 = 29,27 \%$

En del av respondenterna har valt att inte svara på alla frågor i enkäten, vilket innebär partiella bortfall. De partiella bortfallen kan framförallt bero på att revisorerna inte har velat ta ställning till påståendena och i en del fall tyckt att fallen i enkäten inte är fullständiga. Vissa revisorer har valt att kommentera detta i enkäten.

5.6 Operationalisering

Saunders et al. (2007) skriver att operationalisering innebär att förvandla teorin till mätbar kvantitativ data som kan analyseras. I detta fall innebär det att göra om teorins hypoteser till mätbara variabler. Information till undersökningen kommer från enkäter, som skickats ut via e-post till ett urval av auktoriserade och godkända revisorer i Sverige. Revisorernas e-postadresser har erhållits från FARSRSs hemsida, där var sjätte revisor plockats ut med

hjälp av systematiskt urval. I enkäten finns det fyra fall som revisorn ska ta ställning till om han/hon anmäler eller inte, samt nio påståenden att ta ställning till. Såväl fallen som påståendena ska revisorn ta ställning till på en sju gradig skala. Vid fallen innebär en etta att revisorn inte anmäler och en sju att han/hon gör en anmälan. Svarsskalan till påståendena är att en etta motsvarar att revisorn inte alls instämmer med påståendet och en sju att han/hon instämmer helt. Fördelen med sju gradig svarsskala är att revisorn inte behöver ta ställning, men svarar i alla fall. Revisorn kan då välja mittenalternativet och därmed vara neutral. Då har revisorn trots allt lämnat ett svar och blir inte ett bortfall. Nackdel är att om revisorn väljer att vara neutral, har han/hon inte tagit ställning och vi vet inte vad revisorn tycker. Om en sex gradig skala istället valts tvingas revisorn att ta ställning, vilket kunde ha gjort att många revisorer valt att inte svara alls.

5.6.1 Beroende variabel

Tanken är att mäta revisorernas anmälningssbenägenhet och detta kommer att göras genom att revisorerna ska ta ställning till fyra olika fall. Revisorn ska ta ställning till varje fall på en sju gradig skala där ett innebär att revisorn inte anmäler och sju att han/hon anmäler. Revisorn har även möjlighet att till varje fall ge kommentarer om han/hon önskar det. Vi har valt att använda oss av färdiga fall från en promemoria från Ekobrottsmyndigheten (Ekobrottsmyndigheten, 2004:3). Anledningen till valet att använda färdiga fall är att vi vill vara helt säkra på om revisorn ska anmäla eller inte. Om egna fall skulle ha formulerats tror vi att det finns en risk för att formuleringen skulle kunna vara otydlig och kanske riskera att sänka tillförlitligheten i undersökningen. Vi har valt att ta med fall ett (påstående 11) där det är helt klart att revisorn ska göra en anmälan (frågeställning 7 i Promemorian), fall två (påstående 12) där det är helt säkert att revisorn inte ska göra en anmälan (frågeställning 11 i Promemorian) samt fall tre (påstående 13) och fyra (påstående 14) som är tvetydiga (frågeställning 13 och 4 i Promemorian). Den beroende variabeln anmälningssplikt kommer att ställas mot de oberoende variablerna.

5.6.2 Oberoende variabler

→ Hypotes 1: Kvinnliga revisorer är mer anmälningsskyldiga än manliga revisorer.

Uppgift om revisorn är kvinna eller man kommer att samlas in från medlemsregistret på FARSRs hemsida. Variabeln kön kommer sedan att ställas mot anmälningsskyldigheten, vilken är de fyra fallen om att anmäla eller inte anmäla.

→ Hypotes 2: Yngre revisorer är mer anmälningsskyldiga än äldre revisorer.

Uppgift om revisorernas ålder kommer att hämtas från sekundärdatan, FARSRs hemsida. För att dela in revisorerna i äldre och yngre har vi valt att dela in dem i tre grupper. Yngre revisorer är de som är upp till 39 år gamla och äldre är de som är 53 år eller äldre. De som är där emellan ingår i en mellangrupp. Anledningen till denna indelning är att vi vill få lika stora intervall. Åldern kommer sedan att ställas mot anmälningsskyldigheten för att se om det finns något signifikant samband.

→ Hypotes 3: Oerfarna revisorer är mer anmälningsskyldiga än erfarna revisorer.

Information behövs om hur länge respondenterna har arbetat inom revisorsbranschen, då hypotesen baseras på erfarenhet. Denna information kommer att erhållas från FARSRs hemsida. När revisorns erfarenhet testas görs ingen skillnad om revisorn är auktoriserad eller godkänd. Detta för att vi tror att auktoriserade och godkända revisorer i stort sett har samma arbetsuppgifter. Oerfarna revisorer är de som har arbetat mellan 0-3 år på grund av att revisorsnämnden godtar att man skriver provet som godkändrevisor först efter tre år. Mellangruppen 4-10 år är insatta i revisorsarbetet, men att man efter tio år, förmodar vi, arbetat så pass länge att man är en erfaren revisor. De erfarna revisorerna är de som arbetat 11 år och uppåt. Variablerna revisorns arbetserfarenhet kommer att testas inom nuvarande titel och anmälningsskyldighet mot varandra och se om det finns ett statistiskt säkerställt samband.

→ Hypotes 4: Auktoriserade revisorer är mer anmälningsskyldiga än godkända revisorer.

Vi vill få fram om revisorn är godkänd eller auktoriserad. Detta får vi reda på genom medlemsregistret på FARSRs hemsida. För att få fram om det finns ett signifikant samband kommer titel att ställas mot anmälningsskyldigheten.

→ Hypotes 5: Revisorer i stora revisionsbyråer är mer anmälningsbenägna än revisorer i små revisionsbyråer.

Uppgift om vilken revisionsbyrå revisorn arbetar för kommer att fås genom sekundärdatan, medlemsregistret på FARSRs hemsida. För att kunna avgöra om revisorn arbetar på en liten eller stor revisionsbyrå kommer revisionsbyråerna att delas in i grupper. Revisionsbyråns storlek kommer att testas på tre sätt. Ett sätt är att dela in revisionsbyråerna efter The Big Four och Övriga, vilket man brukar göra (som exempelvis Marshall och Dasaratha, 2006; Niemi, 2004) Hypotesen kommer även att testas med andra indelningar av revisionsbyråerna. Detta för att kunna se om det finns ett statistiskt säkerställt samband mellan anmälningsbenägenhet och storlek på revisionsbyrån.

→ Hypotes 6: Större klienter löper mindre risk att bli anmälda än små klienter.

Tanken bakom frågan är att få reda på om revisorn reviderar stora eller små bolag och därmed se om det finns någon skillnad i hur revisorn bedömer om han/hon ska anmäla eller inte. Det finns revisorer som enbart reviderar stora bolag och de som bara reviderar små bolag, men även de som reviderar mellan och blandat. Vi vill inte få reda på klienternas faktiska storlek, utan endast revisorernas uppfattning om klienternas storlek. Detta för att se om det finns ett signifikant samband mellan variablerna klientstorlek och anmälningsbenägenhet.

FARSRSs definition av stora och små bolag har revisorerna fått som vägledning i enkäten. Deras gränser för vad som är stora respektive små bolag är att, ett stort bolag ska under de två senaste räkenskapsåren ha uppfyllt minst två av de tre följande kriterierna:

- ”Medelantalet anställda i företaget har uppgått till mer än 50.”
- ”Företagets redovisade balansomsättning har uppgått till mer än 25 mkr.”
- ”Företagets redovisade nettoomsättning har uppgått till mer än 50 mkr.”

(FARSRS, 2007c)

Fråga 1: *Reviderar Ni i huvudsak: stora, mellan, små eller blandat.*

→ Hypotes 7: Revisorer på samma revisionsbyrå tenderar att vara anmälningssbenägna i lika utsträckning.

Vi vill få reda på om det finns ett grupptänkande på revisionsbyrån och om klimatet på byrån påverkar hur revisorn väljer att anmäla eller att inte anmäla. Revisorn kommer att få bedöma detta på en sjugradig skala. Deras svar kommer att ställas mot fallen för att se om det finns något signifikant samband.

Påstående 5: *Jag upplever att klimatet på min revisionsbyrå påverkar mitt arbete.*

→ Hypotes 8: Revisorer som har en positiv inställning till anmälningssplikten är anmälningssbenägna i större utsträckning.

Med det sjunde påståendet är meningen att få fram om revisorn är positivt eller negativt inställd till revisorns roll att anmäla brottsmisstankar. En bedömning ska göras på en sjugradig skala, vilken ställs mot anmälningssbenägenheten. På skalan motsvarar en etta att revisorn inte alls instämmer med påståendet och sju att han/hon instämmer helt. Påstående tio är till för att se om revisorn är positiv till ha en plikt att anmäla eller om han/hon hellre föredrar att ha en rättighet att anmäla brottsmisstankar. Även detta kommer att bedömas på en sjugradig skala, som ställs mot anmälningssbenägenheten. Syftet är att se om det finns något signifikant samband mellan inställningen till anmälningssplikten och revisorns anmälningssbenägenhet.

Påstående 7: *Jag upplever att revisorn är viktig för att bekämpa brottslighet.*

Påstående 10: *Jag upplever att en rätt att anmäla brott är att föredra framför den plikt som finns idag.*

→ Hypotes 9: Revisorer tenderar att vara mindre anmälningssbenägna om det är hård konkurrens om klienterna.

Syftet med det andra påståendet är att få en uppfattning om hur revisorerna upplever att konkurrensen om klienterna är. Revisorerna ska på en sjugradig skala bedöma hur hård de uppfattar att konkurrensen är. På skalan motsvarar en etta att revisorn inte alls instämmer med påståendet och sju att han/hon instämmer helt. Med påstående fyra vill vi få fram om revisorn upplever att det är svårt att få nya klienter. Han/hon ska göra en bedömning på en sjugradig

skala. Det vi vill få fram med det sjätte påståendet är om byråns lönsamhet är en viktig förutsättning enligt revisorn. Även detta påstående kommer att bedömas på en sjugradig skala. Alla tre påståendena kommer att ställas mot anmälningsbenägenheten för att se om det finns ett signifikant samband.

Påstående 2: *Jag upplever att det är hård konkurrens om klienterna.*

Påstående 4: *Jag upplever att det är svårt att få nya klienter.*

Påstående 6: *Jag upplever att revisionsbyråns lönsamhet är en viktig förutsättning.*

→ Hypotes 10: Klientrelationen påverkar revisorns anmälningsbenägenhet.

Påstående tre, åtta och nio kommer att användas för att ta reda på om de finns något signifikant samband mellan klientrelationen och anmälningsbenägenheten. Revisorn kommer att ta ställning till dessa påståenden på en sjugradig skala. I samtliga fall motsvarar en etta på skalan att revisorn inte alls instämmer med påståendet och sju att han/hon instämmer helt. De tre påståendena kommer var för sig att ställas mot anmälningsbenägenheten.

Påstående 3: *Jag upplever att jag har en bra relation till mina klienter.*

Påstående 8: *Jag upplever att införandet av anmälningsplikten har påverkat informationsflödet mellan revisor och företagsledning på ett negativt sätt.*

Påstående 9: *Jag upplever att klientens konsekvenser av en anmälan spelar roll när det råder stor osäkerhet om det är ett brott som begåtts eller ej.*

5.7 Statistisk bearbetning av datamaterial

Det insamlade materialet som använts har bearbetats i det statistiska programmet SPSS. För att minska risken för bearbetningsfel har vi kontrollerat varandra vid inmatningen av datamaterialet, vilket vi tror höjer reliabiliteten i undersökningen. Materialet består av kvantitativ data och för de variabler som kan rangordnas har kvotskala använts. Variabler som bland annat kön och titel säger inget om deras inbördes ordning, utan kategoriserar endast

respondenterna och då används nominalskala. De nio påståenden och de fyra fallen ska alla besvaras på en sjugradig skala, ordinalskala, vilket gör att man kan säga att ett variabelvärde är större eller mindre än ett annat. (Körner och Wahlgren, 2002).

5.8 Kapitelsammanfattning

Vår tid och våra resurser är knappa, därför passar det sig att tillämpa tvärsnittsansats. En surveyundersökning har gjorts med hjälp av en webbenkät. Urvalet består av 591 stycken slumpmässigt utvalda godkända och auktoriserade revisorer från ett medlemsregister från FARSRs hemsida. Från denna sida har även sekundärdata om revisorerna i form av kön, ålder, titel och vilken revisionsbyrå revisorerna arbetar på erhållits. För att höja validiteten har exempelvis revisorer som endast har en infoadress tillgänglig i medlemsregistret inte tagits med, då det är viktigt att rätt person har besvarat enkäten. För att locka så många respondenter som möjligt att besvara enkäten var vi noga vid utformandet av introduktionsbrevet. En svarsfrekvens på 29,27 % erhöles. Bortfallet berodde bland annat på att vissa revisorer inte ville delta, någon var sjukskriven, någon hade precis gått i pension och några inte kunde nå på arbetets e-postadress. Genom att utgå från de tio hypoteser utformades enkätfrågor. I enkäten fanns nio påståenden som revisorn skulle ta ställning till på en sjugradig skala. Dessa oberoende variabler kommer att ställas mot den beroende variabeln anmälningsbenägenhet. Anmälningsbenägenheten har fått fram genom att revisorn har tagit ställning till fyra fall samt att dessa även kollapsats till en variabel, ”anmälningsbenägenhet”. Materialet har behandlats i det statistiska programmet SPSS.

6. Empirisk analys

I detta avsnitt bearbetas det material som erhållits i undersökningen. Materialet analyseras i olika test för att se om det finns några signifikanta samband mellan anmälningssbenägenheten och de oberoende variablerna. Utifrån testen kan påvisas om hypoteserna falsifieras eller om de inte kan falsifieras.

Syftet med studien är att förklara varför vissa revisorer anmäler vid misstanke om brott och andra revisorer inte gör det. Tanken är att testa olika oberoende variabler mot den beroende variabeln anmälningssbenägenhet för att se om det finns några signifikanta samband. Anmälningssbenägenheten kommer att testas vart fall för sig, alla fallen kollapsade till en beroende variabel, anmälningssbenägenhet, samt uppdelat på svarsalternativen anmäler inte och anmäler.

Variabler på nominalskalenivå kan endast redovisas med typvärde. När det är ordinalskala kan vi förutom typvärde dessutom redovisa median. Typvärdet är det värde som vanligast förekommer och median berättar vilket som är mittvärdet i det observerade materialet (Körner och Wahlgren, 2002). På frågor med kvotskala presenteras medelvärde, typvärde, median, varians, standardavvikelse samt det högsta och lägsta observerade värdet. Medelvärdet talar om vilket det observerade materialets genomsnittliga värde är. Hur de enskilda observationernas spridning ser ut kring det gemensamma medelvärdet beskrivs av standardavvikelsen. (Djurfeldt, Larsson och Stjärnhagen, 2003) Det finns respondenter som valt att inte svara på alla frågor och när resultatet matats in i SPSS har dessa markerats som svar saknas (missing value).

För att testa de oberoende variablerna mot anmälningssbenägenheten, den beroende variabeln, används testen: ANOVA-test, Pearsons korrelationstest och t-test. Korrelationen visar om sambanden är positiva eller negativa.

Materialet är i samtliga fall inte normalfördelat enligt Kolmogorov-Smirnov testet. Vi utgår ifrån att materialet ändå är normalfördelat då stickprovet är över 30 st. Konfidensgraden för

de olika testerna är satt till 90 %, vilket innebär att signifikanta samband på 0,100 accepteras i undersökningen. Denna signifikansnivå accepterar Sánchez Ballesta och García-Meca (2005) i sin studie.

6.1 Beskrivande statistik

För att ge en överblick över insamlat material presenteras kort var fråga för sig i frekvensdiagram.

Tabell 2. Kön

<i>Könsfördelning</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
Kvinnor	47	27 %
Män	126	73 %
Totalt	173 st	100 %

I undersökningen svarade totalt 173 revisorer, av dessa var 47 kvinnor och 126 män. (se tabell 2)

Tabell 3. Vilken revisionsbyrå revisorn arbetar på

<i>Fördelning enligt arbetsplats</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
BDO	8	4,6 %
Deloitte	6	3,5 %
Ernst & Young	26	15,0 %
KPMG	8	4,6 %
Lindebergs	11	6,4 %
PWC	27	16,6 %
SET	4	2,3 %
Övriga	83	48,0 %
Totalt	173 st	100,0 %

Av de 173 revisorerna som besvarat enkäten, arbetar 26 stycken på Ernst & Young, 27 stycken på PWC, på Deloitte arbetar 6 stycken, på Lindebergs arbetar 11 stycken, 8 stycken på BDO, 8 stycken på KPMG, 4 stycken på SET och på övriga mindre byråer arbetar 83 stycken. (se tabell 3)

Tabell 4. Ålder

<i>Ålder</i>	
Antal svar	173
Medelvärde	48,74
Median	50
Typvärde	58
Standardavvikelse	9,866
Varians	97,333
Lägsta ålder	30
Högsta ålder	67

Den yngsta revisorn som besvarat enkäten är 30 år och den äldsta är 67 år. Medelåldern är ungefär 49 år, med en standardavvikelse på cirka 10 år och medianåldern 50 år. Den mest representerade ålderskategorin är 58 år. (se tabell 4)

Tabell 5. Titel

<i>Titel</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
Godkänd revisor	81	46,8 %
Auktoriserad revisor	92	53,2 %
Totalt	173 st	100 %

Av dem som besvarat på enkäten har 81 stycken titeln godkänd revisor och 92 stycken titeln auktoriserad revisor. (se tabell 5)

Tabell 6. Klientstorlek

<i>Klientstorlek</i>	
Antal som svarade på frågan	162
Antal som inte svarade på frågan	11
Typvärde	4

Av de 173 revisorerna som besvarat enkäten, avböjde 11 stycken från att svara på fråga ett. Det vanligaste svarsalternativet är 4, vilket i sin tur innebär att de flesta revisorer reviderar både stora och små klienter. (se tabell 6)

Tabell 7. Klientkonkurrens

<i>Klientkonkurrens</i>	
Antal som svarade på frågan	172
Antal som inte svarade på frågan	1
Medelvärde	3,83
Median	4,00
Typvärde	4
Standardavvikelse	1,684
Varians	2,835

Av dem 172 som tagit ställning till påståendet om att de upplever att det är hård konkurrens om klienterna, svarade de flesta med svarsalternativ 4, vilket innebär att de instämmer delvis. Medelvärdet är 3,83, med en standardavvikelse på 1,684. (se tabell 7)

Tabell 8. Klientrelation

<i>Klientrelation</i>	
Antal som svarade på frågan	172
Antal som inte svarade på frågan	1
Medelvärde	3,83
Median	4,00
Typvärde	4
Standardavvikelse	1,684
Varians	2,835

På detta påstående svarade 172 stycken revisorer och här var det vanligaste förekommande svaret 4, att de instämmer delvis till att de upplever sig ha en bra klientrelation. Medelvärdet är 3,83, med en standardavvikelse på 1,684. (se tabell 8)

Tabell 9. Svårt att få nya klienter

<i>Svårt att få nya klienter</i>	
Antal som svarade på frågan	172
Antal som inte svarade på frågan	1
Medelvärde	2,93
Median	3,00
Typvärde	4
Standardavvikelse	1,532
Varians	2,346

Till påståendet om att revisorn upplever att det är svårt att få nya klienter, var medelvärdet på svarsalternativen 2,93, med en standardavvikelse på 1,532. De flesta revisorer valde att svara alternativ 4, att de delvis instämmer till påståendet. (se tabell 9)

Tabell 10. Klimatet på revisionsbyrån

<i>Klimatet på revisionsbyrån</i>	
Antal som svarade på frågan	171
Antal som inte svarade på frågan	2
Medelvärde	4,98
Median	5,00
Typvärde	7
Standardavvikelse	1,842
Varians	3,394

Medelvärdet på revisorernas svar är 4,95, vilket innebär att den genomsnittliga inställningen lutar mot att revisorerna upplever att klimatet på revisionsbyrån påverkar deras arbete. Det var flest revisorer som valde svarsalternativ 7, det vill säga att de instämmer helt med påståendet. 171 revisorer valde att besvara frågan, medan 2 avstod. (se tabell 10)

Tabell 11. Revisionsbyråns lönsamhet

<i>Revisionsbyråns lönsamhet</i>	
Antal som svarade på frågan	172
Antal som inte svarade på frågan	1
Medelvärde	5,47
Median	6,00
Typvärde	7
Standardavvikelse	1,492
Varians	2,227

Med ett medelvärde på 5,47 och en standardavvikelse på 1,492, var den genomsnittliga inställningen bland revisorerna att de upplever att revisionsbyråns lönsamhet är en viktig förutsättning. Det vanligast förekommande svaret på påståendet är 7, att de instämmer helt. På detta påstående svarade 172 revisorer och 1 valde att inte svara. (se tabell 11)

Tabell 12. Brottsbekämpning

<i>Brottsbekämpning</i>	
Antal som svarade på frågan	169
Antal som inte svarade på frågan	4
Medelvärde	4,76
Median	4,00
Typvärde	4
Standardavvikelse	1,522
Varians	2,316

I detta påstående var medelvärdet på revisorernas svar 4,76, med en standardavvikelse på 1,522. Det innebär att den genomsnittliga inställningen bland revisorerna ligger mellan att de instämmer delvis och att de instämmer helt till påståendet om att revisorns roll är viktig för att bekämpa ekonomisk brottslighet. Flest revisorer valde att svara 4, instämmer delvis. 169 revisorer besvarade påståendet och 4 avstod. (se tabell 12)

Tabell 13. Införandet av anmälningssplikten påverkat informationsflödet

<i>Anmälningsspliktens påverkan</i>	
Antal som svarade på frågan	169
Antal som inte svarade på frågan	4
Medelvärde	2,13
Median	2,00
Typvärde	1
Standardavvikelse	1,395
Varians	1,947

Detta påstående valde 169 revisorer att besvara och 4 valde att avstå. Medelvärdet är 2,13, med en standardavvikelse på 1,395. Detta innebär att de flesta revisorer inte upplever att anmälningsspliktens införande har påverkat informationsflödet mellan revisorn och företagsledningen på ett negativt sätt. Alternativ 1 var det vanligast förekommande svaret. (se tabell 13)

Tabell 14. Klientens konsekvenser av en anmälan spelar roll

<i>Konsekvenser för klient</i>	
Antal som svarade på frågan	166
Antal som inte svarade på frågan	7
Medelvärde	4,32
Median	4,00
Typvärde	4
Standardavvikelse	1,786
Varians	3,188

Detta påstående valde 166 revisorer att besvara och 7 avstod. Medelvärdet av svaren är 4,32, med en standardavvikelse på 1,786. Det vanligast förekommande svarsalternativet är 4, att de instämmer delvis till påståendet om att ta hänsyn till de konsekvenser som klienten kan drabbas av om revisorn gör en anmälan. (se tabell 14)

Tabell 15. Rätt föredras framför plikt

<i>Rätt föredras framför plikt</i>	
Antal som svarade på frågan	170
Antal som inte svarade på frågan	3
Medelvärde	4,37
Median	4,00
Typvärde	4
Standardavvikelse	2,029
Varians	4,116

Av 173 revisorer som besvarat enkäten, har 3 valt att inte besvara detta påstående om de föredrar en rätt att anmäla framför dagens plikt att anmäla. Medelvärdet är 4,37, vilket visar att den genomsnittliga inställningen bland revisorerna är relativt neutral, dock med en standardavvikelse på 2,029. Flest revisorer svarade alternativ 4. (se tabell 15)

Tabell 16. Fall 1

<i>Fall 1</i>	
Antal som svarade på frågan	162
Antal som inte svarade på frågan	11
Medelvärde	4,78
Median	5,00
Typvärde	7
Standardavvikelse	2,327
Varians	5,413

I detta fall tog 162 revisorer ställning till om en anmälan borde göras eller inte. Det var 11 revisorer som inte tog ställning. Medelvärdet bland revisorer är 4,75, som innebär en svag lutning mot att anmäla, dock med en standardavvikelse på 2,327. Detta skulle kunna ge en indikation om att det finns en viss oenighet mellan revisorernas svar i detta fall. Det vanligast förekommande svarsalternativet är 7, anmäler. Enligt promemorian bör en anmälan göras i detta fall. (se tabell 16)

Tabell 17. Fall 2

<i>Fall 2</i>	
Antal som svarade på frågan	164
Antal som inte svarade på frågan	9
Medelvärde	6,17
Median	7,00
Typvärde	7
Standardavvikelse	1,927
Varians	3,713

Detta fall valde 164 revisorer att ta ställning till, medan 9 avstod. Medelvärdet är 6,17, med en standardavvikelse på 1,927, indikerar att svaret har en lutning mot att revisorerna väljer att göra en anmälan. Svarsalternativ 7 är vanligast förekommande, men enligt promemorian behövs dock ingen anmälan göras i detta fall. (se tabell 17)

Tabell 18. Fall 3

<i>Fall 3</i>	
Antal som svarade på frågan	158
Antal som inte svarade på frågan	15
Medelvärde	2,7
Median	1,00
Typvärde	1
Standardavvikelse	2,295
Varians	5,268

Detta, enligt promemorian, tvetydiga fall var det 158 revisorer som tog ställning till och 15 valde att inte ta ställning. Flest revisorer valde alternativ 1, att inte anmäla. Medelvärdet är 2,7, med en standardavvikelse på 2,295, som visar en lutning mot att inte göra en anmälan. (se tabell 18)

Tabell 19. Fall 4

<i>Fall 4</i>	
Antal som svarade på frågan	167
Antal som inte svarade på frågan	6
Medelvärde	1,68
Median	1,00
Typvärde	1
Standardavvikelse	1,537
Varians	2,363

Även detta fall är, enligt promemorian, tvetydigt och det var 167 revisorer som tog ställning, medan 6 avstod. Medelvärdet är 1,68, med en standardavvikelse på 1,537. Detta indikerar en övervägande inställning till att inte göra en anmälan. Det vanligast förekommande svarsalternativ är 1. (se tabell 19)

6.2 Hypotesprövning

Ett Cronbachs Alpha-test har gjorts för att kontrollera om de fyra fallen för anmälningssbenägenhet mäter samma sak. Testet visar att de inte gör det och därför kan fallen inte kollapsas samman till en variabel.

→ Hypotes 1: Kvinnliga revisorer är mer anmälningssbenägna än manliga revisorer.

Tabell 20. Kön vs anmälningssbenägenhet uppdelat på fall

<i>Kön</i>	<i>Fall 1</i>		<i>Fall 2</i>		<i>Fall 3</i>		<i>Fall 4</i>	
	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>N</i>
Kvinnor	4,93	44	6,33	46	3,12	41	1,53	45
Män	4,73	118	6,11	118	2,56	117	1,74	122
Totalt		162		164		158		167
T-test		0,620		0,509		0,172		0,433

I t-testet kan inte påvisas något signifikant samband mellan variabeln kön och anmälningssbenägenhet. (se tabell 20) Hypotesen falsifieras – kvinnliga revisorer är inte mer anmälningssbenägna än manliga revisorer.

→ Hypotes 2: Yngre revisorer är mer anmälningssbenägna än äldre revisorer.

Tabell 21. Ålder vs anmälningssbenägenhet uppdelat på fall

Ålder	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Yngre med mellan	5,04	90	6,07	90	2,79	91	1,58	92
Äldre	4,46	72	6,30	74	2,58	67	1,81	75
Totalt	162		164		168		167	
T-test	0,117		0,441		0,575		0,331	

Tabell 22. Ålder vs anmälningssbenägenhet uppdelat på fall

Ålder	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Yngre	5,51	37	5,95	37	3,05	37	1,59	37
Äldre med mellan	4,57	125	6,24	127	2,60	121	1,71	130
Totalt	162		164		168		167	
T-test	0,019		0,464		0,299		0,670	

I t-testet kan inte påvisas något signifikant samband mellan variabeln ålder och anmälningssbenägenhet när mellangruppen är sammanslagna med yngre. (se tabell 21) Hypotesen falsifieras – yngre revisorer är inte mer anmälningssbenägna än äldre revisorer. I ett t-test kan ett signifikant samband påvisas i fall ett (0,019) när mellangruppen är sammanslagen med äldre. (se tabell 22) Medelvärde indikerar på att det är de yngre revisorerna som är mer anmälningssbenägna (5,51). Hypotesen kan inte falsifieras för fall ett – yngre revisorer är mer anmälningssbenägna än äldre revisorer i det första fallet. Hypotesen falsifieras för fall två, tre och fyra – yngre revisorer är inte mer anmälningssbenägna än äldre revisorer i det andra, tredje och fjärde fallet.

→ Hypotes 3: Oerfarna revisorer är mer anmälningssbenägna än erfarna revisorer.

Tabell 23. Erfarenhet vs anmälningssbenägenhet uppdelat på fall

Erfarenhet	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Oerfaren med mellan	5,65	55	6,38	55	3,17	54	1,56	55
Äldre	4,34	107	6,06	109	2,46	104	1,74	112
Totalt	162		164		158		167	
T-test	0,000		0,299		0,073		0,463	

Tabell 24. Erfarenhet vs anmälningssbenägenhet uppdelat på fall

Erfarenhet	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Oerfaren	5,44	27	5,74	27	3,07	27	1,78	27
Erfaren med mellan	5,65	135	6,26	137	2,63	131	1,66	140
Totalt	162		164		158		167	
T-test	0,072		0,289		0,389		0,730	

Ett t-test påvisar att det finns signifikanta samband mellan anmälningssbenägenhet och erfarenhet i fall ett och tre (0,000; 0,073) när mellangruppen är sammanslagen med oerfarna revisorer. (se tabell 23) Medelvärdena (5,65; 3,17) visar indikationer på att de oerfarna revisorerna är mer anmälningssbenägna. Hypotesen kan inte falsifieras för fall ett och tre – oerfarna revisorer är mer anmälningssbenägna än erfarna revisorer i det första och tredje fallet. Hypotesen falsifieras för fall två och fyra – oerfarna revisorer är inte mer anmälningssbenägna än erfarna revisorer i det andra och fjärde fallet. När mellangruppen är sammanslagen med erfarna revisorer visar ett t-test signifikanta samband i det första fallet (0,072). (se tabell 24) Medelvärdet visar en svag tendens (5,65) till att erfarna revisorer är mer anmälningssbenägna. Hypotesen falsifieras – oerfarna revisorer är inte mer anmälningssbenägna än erfarna revisorer.

→ Hypotes 4: Auktoriserade revisorer är mer anmälningssbenägna än godkända revisorer.

Tabell 25. Titel vs anmälningssbenägenhet uppdelat på fall

Titel	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Godkänd	4,74	76	6,12	77	2,72	75	1,55	78
Auktoriserad	4,83	86	6,22	87	2,69	83	1,80	89
Totalt	162		164		158		167	
T-test	0,811		0,738		0,928		0,293	

T-testet påvisar inte något signifikant samband mellan variablerna titel och anmälningssbenägenhet. (se tabell 25) Hypotesen falsifieras – auktoriserade revisorer är inte mer anmälningssbenägna än godkända revisorer.

→ Hypotes 5: Revisorer i stora revisionsbyråer är mer anmälningssbenägna än revisorer i små revisionsbyråer.

Tabell 26. The Big Four vs anmälningssbenägenhet uppdelat på fall

Revisionsbyråns storlek	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Deloitte	4,67	6	5,83	6	1,00	5	1,20	5
Ernst & Young	4,92	25	6,12	25	2,54	24	2,44	25
KPMG	5,88	8	6,13	8	2,75	8	1,38	8
PWC	4,91	23	6,46	24	3,00	24	1,32	25
Övriga	4,64	100	6,14	101	2,75	97	1,63	104
Total	4,78	162	6,17	164	2,70	158	1,68	167
ANOVA-test	0,683		0,944		0,510		0,077	

När anmälningssbenägenheten testas mot The Big Four med ett ANOVA-test visar testet ett signifikant samband för det fjärde fallet (0,077). (se tabell 26) Detta samband är dock så svagt att det inte går att med Scheffes test urskilja mellan vilka byråer det finns ett samband. I de övriga fallen kan vi inte påvisa något samband. Hypotesen kan inte falsifieras för fall fyra – revisorer i stora revisionsbyråer är mer anmälningssbenägna än revisorer i små revisionsbyråer i det fjärde fallet. Hypotesen falsifieras för fall ett, två och tre – revisorer i stora

revisionsbyråer är inte mer anmälningsbenägna än revisorer i små revisionsbyråer i det första, andra och tredje fallet.

Ett test med andra grupperingar har gjorts, men inte heller där kan några signifikanta samband påvisas.

→ Hypotes 6: Större klienter löper mindre risk att bli anmälda än små klienter.

Tabell 27. Klientstorlek vs anmälningsbenägenhet uppdelat på fall

Klientstorlek	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Stora	4,91	11	6,27	11	3,80	10	1,82	11
Små	4,60	55	6,65	54	2,90	52	1,48	54
Mellan	5,06	34	6,18	34	2,30	33	1,51	35
Blandat	4,87	52	5,65	55	2,56	54	1,89	56
Totalt	4,82	152	6,16	154	2,70	149	1,66	156
ANOVA-test	0,662		0,532		0,353		0,587	

I ANOVA-testet kan inte några signifikanta samband mellan variablerna anmälningsbenägenhet och klientstorlek när den är uppdelad mellan stora, små, mellan och blandat påvisas. (se tabell 27) Hypotesen falsifieras – större klienter löper inte mindre risk att bli anmälda än så klienter.

Tabell 28. Stora och små klienter vs anmälningsbenägenhet uppdelat på fall

Klientstorlek	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Stora med mellan	5,02	45	6,20	45	2,65	43	1,59	46
Små	4,60	55	6,65	54	2,90	52	1,48	54
Totalt	100		99		95		100	
T-test	0,376		0,181		0,601		0,704	

Tabell 29. Stora och små klienter vs anmälningsbenägenhet

Klientstorlek	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Stora	4,91	11	6,27	11	3,80	10	1,82	11
Små med mellan	4,78	89	6,47	88	2,67	85	1,49	89
Totalt	100		99		95		100	
T-test	0,843		0,746		0,237		0,600	

I inget av t-testen kan några signifikanta samband påvisas mellan variablerna anmälningssbenägenhet och klientstorlek varken när mellangruppen tillhör stora eller när mellangruppen tillhör små klienter. (se tabell 28 och 29) Hypotesen falsifieras – större klienter löper inte mindre risk att bli anmälda än så klienter.

→ Hypotes 7: Revisorer på samma revisionsbyrå tenderar att vara anmälningssbenägna i lika utsträckning.

Tabell 30. The Big Four vs anmälningssbenägenhet uppdelat på fall

Sammanhållning	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Deloitte	4,67	6	5,83	6	1,00	5	1,20	5
Ernst & Young	4,92	25	6,12	25	2,54	24	2,44	25
KPMG	5,88	8	6,13	8	2,75	8	1,38	8
PWC	4,91	23	6,46	24	3,00	24	1,32	25
Övriga	4,64	100	6,14	101	2,75	97	1,63	104
Totalt	4,78	162	6,17	164	2,70	158	1,68	167
ANOVA-test	0,683		0,944		0,510		0,077	

När anmälningssbenägenheten testas mot The Big Four i ett ANOVA-test visar testet ett signifikant samband för det fjärde fallet (0,077). (se tabell 30) Detta samband är dock så svagt att det inte med Scheffes test går att urskilja mellan vilka byråer det finns ett samband. I de övriga fallen kan inte något samband påvisas. Hypotesen kan inte falsifieras för fall fyra – revisorer på samma revisionsbyrå tenderar att vara anmälningssbenägna i lika utsträckning i det fjärde fallet. Hypotesen falsifieras för fall ett, två och tre – revisorer på samma revisionsbyrå tenderar inte att vara anmälningssbenägna i lika utsträckning i det första, andra och tredje fallet.

Tabell 31. De sju största revisionsbyråerna vs anmälningsbenägenhet uppdelat på fall

Sammanhållning	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
BDO	4,14	7	7,00	7	3,43	7	1,00	8
Deloitte	4,67	6	5,83	6	1,00	5	1,20	5
Ernst & Young	4,92	25	6,12	25	2,54	24	2,44	25
KPMG	5,88	8	6,13	8	2,75	8	1,38	8
Lindebergs	5,40	10	6,00	10	1,60	10	1,64	11
PWC	4,91	23	6,46	24	3,00	24	1,32	25
SET	5,25	4	5,50	4	4,25	4	2,25	4
Övriga	4,56	79	6,11	80	2,76	76	1,67	81
Totalt	4,78	162	6,17	164	2,70	158	1,68	167
ANOVA-test	0,778		0,918		0,321		0,164	

När de sju största byråerna testas mot anmälningsbenägenheten i ett ANOVA-test kan inte några signifikanta samband påvisas. (se tabell 31) Hypotesen falsifieras – revisorer på samma revisionsbyrå tenderar inte att vara anmälningsbenägna i lika utsträckning.

Tabell 32. De två största revisionsbyråerna vs anmälningsbenägenhet uppdelat på fall

Sammanhållning	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Ernst & Young	4,92	25	6,12	25	2,54	24	2,44	25
PWC	4,91	23	6,46	24	3,00	24	1,32	25
Övriga	4,73	114	6,12	115	2,67	110	1,60	117
Totalt	4,78	162	6,17	164	2,70	158	1,68	167
ANOVA-test	0,896		0,734		0,766		0,019	

När de två största byråerna, Ernst & Young och PWC, testas mot anmälningsbenägenheten i ett ANOVA-test visar det ett starkt signifikant samband i fall fyra (0,019). (se tabell 32) Med Scheffes test kan vi inte se mellan vilka grupper det finns en skillnad. I de övriga tre fallen kan inga samband påvisas. Hypotesen kan inte falsifieras för fall fyra – revisorer på samma revisionsbyrå tenderar att vara anmälningsbenägna i lika utsträckning i det fjärde fallet. Hypotesen falsifieras för fall ett, två och tre – revisorer på samma revisionsbyrå tenderar inte att vara anmälningsbenägna i lika utsträckning i det första, andra och tredje fallet.

Tabell 33. Klimatet på revisionsbyrån vs anmälningssbenägenhet uppdelat på fall (påstående 5)

<i>Sammanhållning</i>	<i>Fall 1</i>		<i>Fall 2</i>		<i>Fall 3</i>		<i>Fall 4</i>	
	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>N</i>
Instämmer inte alls	4,82	17	6,31	16	3,00	17	2,00	17
2	4,50	2	6,50	2	4,50	2	3,00	2
3	6,00	4	7,00	4	4,50	4	1,50	4
Instämmer delvis	4,36	45	6,16	45	2,50	42	1,43	44
5	5,54	24	6,50	24	2,71	24	1,71	24
6	4,48	25	5,28	25	2,35	26	1,96	26
Instämmer helt	4,89	44	6,34	47	2,67	42	1,54	48
Totalt	4,79	161	6,17	163	2,68	157	1,67	165
Pearsons	0,015		-0,041		-0,074		-0,050	
Signifikans	0,855		0,607		0,354		0,522	

Pearsons korrelationstest påvisar inga signifikanta samband mellan variablerna anmälningssbenägenhet och klimatet på revisionsbyrån. (se tabell 33) Hypotesen falsifieras – revisorer på samma revisionsbyrå tenderar inte att vara anmälningssbenägna i lika utsträckning.

Tabell 34. Korrelationstest sammanhållning

<i>Variabler</i>	<i>Korrelationstest</i>	<i>Korrelation</i>	<i>Signifikans</i>
The Big Four – Påstående 5	Pearsons	-0,035	0,652
De sju största – Påstående 5	Pearsons	-0,051	0,511
De två största – Påstående 5	Pearsons	-0,002	0,983

För att se om påståendena mäter samma sak används Pearsons korrelationstest, som mäter korrelationen när materialet är normalfördelat. När korrelationen testas mellan påstående 5. **Jag upplever att klimatet på min revisionsbyrå påverkar mitt arbete** och de olika indelade grupperingarna på revisionsbyråerna, går det inte att se någon korrelation. (se tabell 34)

→ Hypotes 8: Revisorer som har en positiv inställning till anmälningsplikten är anmälningsbenägna i större utsträckning.

Tabell 35. Brottsbekämpning vs anmälningsbenägenhet uppdelat på fall (påstående 7)

Inställning	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Instämmer inte alls	3,60	5	7,00	5	1,00	5	1,00	5
2	5,57	7	6,86	7	3,29	7	2,43	7
3	4,75	8	5,29	7	3,50	8	1,00	8
Instämmer delvis	4,54	65	6,18	66	2,49	61	1,44	66
5	5,55	20	5,62	21	2,55	20	2,20	20
6	5,08	25	6,29	24	2,31	26	2,15	26
Instämmer helt	4,79	29	6,26	31	3,29	28	1,68	31
Totalt	4,82	159	6,16	161	2,65	155	1,70	163
Pearsons	0,059		-0,024		0,079		0,097	
Signifikans	0,460		0,760		0,328		0,219	

Pearsons korrelationstest visar inte några signifikanta samband mellan variablerna anmälningsbenägenhet och att revisorns roll är viktig för att bekämpa brottslighet. (se tabell 35) Hypotesen falsifieras – revisorer som har en positiv inställning till anmälningsplikten är inte anmälningsbenägna i större utsträckning.

Tabell 36. Rätt fördras framför plikt vs anmälningsbenägenhet uppdelat på fall (påstående 10)

Inställning	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Instämmer inte alls	5,00	20	6,14	21	4,05	19	1,45	22
2	5,29	17	6,06	18	2,67	18	1,89	18
3	5,67	6	5,00	6	1,83	6	1,17	6
Instämmer delvis	4,77	47	6,15	48	2,17	47	1,51	49
5	4,69	13	6,46	13	2,77	13	1,58	12
6	5,29	21	6,24	21	2,62	21	2,24	21
Instämmer helt	4,06	36	6,29	35	2,76	33	1,64	36
Totalt	4,79	160	6,16	162	2,68	157	1,66	164
Pearsons	-0,127		0,051		-0,093		0,059	
Signifikans	0,111		0,520		0,246		0,450	

Med Pearsons korrelationstest kan inte påvisas några signifikanta samband mellan variablerna anmälningsbenägenhet och att revisorn fördrar en rätt att anmäla framför plikten. (se tabell 36) Hypotesen falsifieras – revisorer som har en positiv inställning till anmälningsplikten är inte anmälningsbenägna i större utsträckning.

Tabell 37. Korrelationstest inställning

Variabler	Korrelationstest	Korrelation	Signifikans
Påstående 7- Påstående 10	Pearsons	- 0,139*	0,073

* Korrelationen är signifikant på 0,1 nivå

När korrelationen testas mellan påstående 7. **Jag upplever att revisorn är viktig för att bekämpa brottslighet** och påstående 10. **Jag upplever att en rätt att anmäla brott är att föredra framför den plikt som finns idag**, visas det att dessa påstående korrelerar med varandra. (se tabell 37)

→ Hypotes 9: Revisorer tenderar att vara mindre anmälningbenägna om det är hård konkurrens om klienterna.

Tabell 38. Hård konkurrens om klienterna vs anmälningbenägenhet uppdelat på fall (påstående 2)

Konkurrens	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Instämmer inte alls	4,22	23	6,28	25	1,95	22	1,12	25
2	3,60	10	6,25	8	3,10	10	1,60	10
3	4,29	14	5,86	14	2,43	14	1,36	14
Instämmer delvis	4,89	74	6,04	75	2,67	70	1,73	75
5	5,43	14	6,07	15	3,27	15	1,63	16
6	5,40	15	6,40	15	3,27	15	2,33	15
Instämmer helt	5,25	12	6,92	12	2,83	12	2,36	11
Totalt	4,78	162	6,17	164	2,70	158	1,69	166
Pearsons	0,184**		0,052		0,126		0,214***	
Signifikans	0,019		0,509		0,115		0,006	

*** Korrelationen är signifikant på 0,01 nivå

** Korrelationen är signifikant på 0,05 nivå

Pearsons korrelationstest visar signifikanta samband för fall ett och fyra (0,019; 0,006) mellan variablerna hård konkurrens om klienterna och anmälningbenägenheten. (se tabell 38) Med en positiv korrelation (0,184; 0,214) kan en indikation påvisas om att de revisorer som upplever att det är hård konkurrens om klienterna är mer anmälningbenägna. Varken det andra eller tredje fallet påvisar några signifikanta samband. Hypotesen falsifieras – revisorer tenderar inte att vara mindre anmälningbenägna om det är hård konkurrens om klienterna.

Tabell 39. Svårt att få nya klienter vs anmälningsbenägenhet uppdelat på fall (påstående 4)

Konkurrens	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Instämmer inte alls	3,74	38	6,51	37	2,81	36	1,45	38
2	4,97	34	5,88	34	2,42	36	1,50	36
3	4,82	17	6,18	17	3,35	17	2,06	17
Instämmer delvis	5,26	58	6,39	61	2,27	55	1,55	60
5	4,33	6	5,17	6	4,60	5	2,50	6
6	5,25	4	4,25	4	2,25	4	2,00	4
Instämmer helt	6,00	5	5,60	5	5,00	5	4,00	5
Totalt	4,78	162	6,17	164	2,70	158	1,69	166
Pearsons	0,217***		-0,101		0,070		0,196**	
Signifikans	0,006		0,199		0,382		0,011	

*** Korrelationen är signifikant på 0,01 nivå

** Korrelationen är signifikant på 0,05 nivå

Pearsons korrelationstest visar ett starkt signifikant samband i fall ett och fyra (0,006; 0,011) mellan variablerna anmälningsbenägenhet och att det är svårt att få nya klienter. (se tabell 39) Det finns en tendens med den positiva korrelationen (0,217; 0,196) att de revisorer som instämmer att det är svårt att få nya klienter är mer anmälningsbenägna. Det andra och tredje fallet påvisar inte något samband. Hypotesen falsifieras – revisorer tenderar inte att vara mindre anmälningsbenägna om det är hård konkurrens om.

Tabell 40. Lönsamhet viktig förutsättning vs anmälningsbenägenhet uppdelat på fall (påstående 6)

Konkurrens	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Instämmer inte alls med instämmer delvis	4,89	47	5,84	49	2,96	45	1,67	49
Instämmer helt	4,74	115	6,31	115	2,60	113	1,69	118
Totalt	162		164		158		167	
T-test	0,700		0,197		0,406		0,962	

Tabell 41. Lönsamhet viktig förutsättning vs anmälningsbenägenhet uppdelat på fall (påstående 6)

<i>Konkurrens</i>	<i>Fall 1</i>		<i>Fall 2</i>		<i>Fall 3</i>		<i>Fall 4</i>	
	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>N</i>
Instämmer inte alls	6,13	8	5,67	9	4,63	8	2,11	9
Instämmer helt med	4,71	154	6,20	155	2,60	150	1,66	158
instämmer delvis								
Totalt		162		164		158		167
T-test	0,022		0,567		0,101		0,538	
Pearsons	-0,132*		0,063		-0,194**		-0,067	
Signifikans	0,095		0,421		0,015		0,392	

** *Korrelationen är signifikant på 0,05 nivå*

* *Korrelationen är signifikant på 0,1 nivå*

Svaren i det sjätte påståendet var tvungna att kodas om, då svaren var för få på några svarsalternativ. (se tabell 40) De nya grupperna blev att svarsalternativen 1-3 kodas om till instämmer inte alls och svarsalternativen 5-7 till instämmer helt. Instämmer delvis kodades som instämmer inte alls. T-testet visar inga signifikanta samband mellan anmälningsbenägenhet och revisionsbyråns lönsamhet. Hypotesen falsifieras – revisorer tenderar inte att vara mindre anmälningsbenägna om det är hård konkurrens om klienterna. När instämmer delvis kodas som instämmer helt visar t-testet signifikant samband i fall ett (0,022). (se tabell 41) Pearsons korrelationstest visar signifikanta samband i både fall ett och tre (0,095; 0,015). En negativ korrelation (-0,132; -0,194) visar att de revisorer som inte tycker att lönsamheten för revisionsbyrån är en viktig förutsättning är mer benägen att anmäla. Även medelvärdena (6,13; 4,63) visar denna tendens. Hypotesen kan inte falsifieras för fall ett och tre – revisorer tenderar att vara mindre anmälningsbenägna om det är hård konkurrens om klienterna i det första och tredje fallet. Hypotesen falsifieras för fall två och fyra – revisorer tenderar inte att vara mindre anmälningsbenägna om det är hård konkurrens om klienterna i det andra och fjärde fallet.

Tabell 42. Korrelationstest konkurrens

<i>Variabler</i>	<i>Korrelationstest</i>	<i>Korrelation</i>	<i>Signifikans</i>
Påstående 2 – Påstående 6	Pearson	0,107	0,163
Påstående 2 – Påstående 4	Pearson	0,521***	0,000

*** *Korrelationen är signifikant på 0,01 nivå*

När korrelationen testas mellan påstående 2. **Jag upplever att det är en hård konkurrens om klienterna** med påstående 6. **Jag upplever att revisionsbyråns lönsamhet är en viktig**

förutsättning, kan inte påvisas att dessa korrelerar. Däremot är påstående 2 korrelerat med påstående 4. **Jag upplever att det är svårt att få nya klienter**, vilket visar sig i Pearsons korrelationstest med en signifikansnivå på 0,01. (se tabell 42)

→ Hypotes 10: Klientrelationen påverkar revisorns anmälningsbenägenhet

Tabell 43. Klientrelation vs anmälningsbenägenhet uppdelat på fall (påstående 3)

Klientrelation	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Instämmer inte alls med instämmer delvis	5,63	8	5,50	8	2,75	8	1,88	8
Instämmer helt	4,74	154	6,21	156	2,70	150	1,67	159
Totalt	162		164		158		167	
T-test	0,302		0,500		0,961		0,743	

Tabell 44. Klientrelation vs anmälningsbenägenhet uppdelat på fall (påstående 3)

Klientrelation	Fall 1		Fall 2		Fall 3		Fall 4	
	M	N	M	N	M	N	M	N
Instämmer inte alls	7,00	3	3,00	3	3,00	3	2,00	3
Instämmer helt med instämmer delvis	4,74	159	6,23	161	2,70	155	1,68	164
Totalt	162		164		158		167	
T-test	0,000		0,247		0,894		0,778	
Pearson	-0,131*		0,225***		-0,018		-0,028	
Signifikans	0,096		0,004		0,822		0,719	

*** Korrelationen är signifikant på 0,01 nivå

** Korrelationen är signifikant på 0,05 nivå

* Korrelationen är signifikant på 0,1 nivå

Svaren i det tredje påståendet var tvungna att kodas om, då svaren var för få på några svarsalternativ. (se tabell 43) De nya grupperna blev att svarsalternativen 1-3 kodas om till instämmer inte alls och svarsalternativen 5-7 till instämmer helt. Instämmer delvis kodades som instämmer inte alls. T-testet visar inga signifikanta samband mellan variablerna anmälningsbenägenhet och klientrelationen. Hypotesen falsifieras - klientrelationen påverkar inte revisorns anmälningsbenägenhet. När instämmer delvis kodas som instämmer helt visar ett t-test ett starkt signifikant samband i det första fallet (0,000). (se tabell 44) Pearsons korrelationstest visar signifikanta samband i fall ett och två (0,096; 0,004). En negativ

korrelation i det första fallet (-0,131) visar att det finns en tendens till att de revisorer som inte upplever att klientrelationen påverkar anmälningssbenägenheten anmäler i större utsträckning. Även med medelvärdet (7,00) kan samma tendens utläsas. I det andra fallet pekar dock den positiva korrelationen (0,225) på att de som upplever att klientrelationen påverkar anmälningssbenägenheten tenderar att anmäla mer. Även medelvärdet i fall två (6,23) visar denna tendens. Varken fall tre eller fyra påvisar några signifikanta samband. Hypotesen kan inte falsifieras för fall ett – klientrelationen påverkar revisorns anmälningssbenägenhet i det första fallet. Hypotesen falsifieras för fall två, tre och fyra - klientrelationen påverkar inte revisorns anmälningssbenägenhet i det andra, tredje och fjärde fallet.

Tabell 45. Anmälningssplikten påverkar informationsflödet vs anmälningssbenägenhet uppdelat på fall (påstående 8)

<i>Klientrelation</i>	<i>Fall 1</i>		<i>Fall 2</i>		<i>Fall 3</i>		<i>Fall 4</i>	
	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>N</i>
Instämmer inte alls	4,70	67	6,26	70	2,49	63	1,52	69
2	5,20	45	6,07	43	2,83	46	1,76	46
3	4,33	21	6,38	21	2,81	21	1,24	21
Instämmer delvis	4,59	17	6,06	18	2,50	16	2,11	18
5	6,67	3	3,33	3	3,00	3	3,00	3
6	1,00	2	7,00	2	2,00	2	1,00	2
Instämmer helt	6,25	4	6,25	4	2,50	4	2,50	4
Totalt	4,81	159	6,16	161	2,64	155	1,66	163
Pearsons	0,009		-0,052		0,008		0,119	
Signifikans	0,909		0,514		0,924		0,129	

Pearsons korrelationstest påvisar inga signifikanta samband mellan variablerna anmälningssbenägenhet och negativ påverkan på informationsflöde mellan revisor och företagsledning. (se tabell 45) Hypotesen falsifieras – klientrelationen påverkar inte revisorns anmälningssbenägenhet.

Tabell 46. Konsekvensen av anmälningsplikten spelar roll för revisorn vs anmälningsbenägenhet uppdelat på fall (påstående 9)

<i>Klientrelation</i>	<i>Fall 1</i>		<i>Fall 2</i>		<i>Fall 3</i>		<i>Fall 4</i>	
	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>N</i>
Instämmer inte alls	5,85	13	6,20	15	2,38	13	1,21	14
2	5,21	14	6,57	14	2,64	14	2,29	14
3	5,57	7	7,00	7	3,14	7	2,00	7
Instämmer delvis	4,97	59	6,33	58	2,92	53	1,43	60
5	5,41	17	5,13	16	2,94	17	1,56	16
6	3,81	26	5,68	28	2,32	28	1,89	28
Instämmer helt	4,00	21	6,48	21	2,30	20	1,48	21
Totalt	4,82	157	6,15	159	2,67	152	1,61	160
Pearsons	-0,240***		-0,077		-0,047		0,004	
Signifikans	0,003		0,332		0,562		0,963	

*** *Korrelationen är signifikant på 0,01 nivå*

Pearsons korrelationstest visar ett signifikant samband i fall ett (0,003) mellan variablerna anmälningsbenägenhet och konsekvenser av anmälningsplikten spelar roll för revisorn. (se tabell 46) En negativ korrelation (-0,240) visar indikationer på att de revisorer som inte instämmer till att konsekvensen av anmälningsplikten spelar roll för revisorn är mer anmälningsbenägna. Inget av de andra tre fallen påvisar några signifikant samband. Hypotesen kan inte falsifieras för fall ett – klientrelationen påverkar revisorns anmälningsbenägenhet i det första fallet. Hypotesen falsifieras för fall två, tre och fyra – klientrelationen påverkar inte revisorns anmälningsbenägenhet i det andra, tredje och fjärde fallet.

Tabell 47. Korrelationstest klientrelation

<i>Variabler</i>	<i>Korrelationstest</i>	<i>Korrelation</i>	<i>Signifikans</i>
Påstående 3 – Påstående 8	Pearson	0,137	0,137
Påstående 3 – Påstående 9	Pearson	- 0,143*	0,065
Påstående 8 – Påstående 9	Pearson	0,217***	0,005

*** *Korrelationen är signifikant på 0,01 nivå*

* *Korrelationen är signifikant på 0,1 nivå*

Tre av påståendena testas för att se om de korrelerar med varandra, 3. **Jag upplever att jag har en bra relation till mina klienter**, 8. **Jag upplever att införandet av anmälningsplikten har påverkat informationsflödet mellan revisor och företagsledning på ett negativt sätt** och 9. **Jag upplever att klientens konsekvenser av en anmälan spelar roll när det råder stor osäkerhet om det är ett brott som begåtts eller ej.** (se tabell 47)

Ingen korrelation kan ses mellan det tredje och åttonde påståendet. Mellan det tredje och nionde påståendet finns en korrelation. Det finns mellan påstående åtta och nio en stark korrelation med en signifikansnivå på 0,01.

6.3 Hypotesprövning med anmälningsbenägenheten som anmäler eller inte anmäler

I fallen ska revisorn ta ställning på en sjugradig skala, men svarsalternativ 1-3 har slagits samman som anmäler inte och 5-7 som anmäler. Alla revisorer som svarat en fyra behandlas i *Tabell 48* som anmäler inte. Nedan visas en sammanställning av de tester som gjorts samt resultatet efter omgrupperingen.

Tabell 48. Test med anmälningsbenägenheten som anmäler eller inte anmäler

Oberoende variabel	Test	Fall 1	Fall 2	Fall 3	Fall 4
H:1 Kön	T-test	0,867	0,450	0,392	0,746
H:2 Ålder – Mellan med yngre Mellan med äldre	T-test	0,129	0,277	0,675	0,226
	T-test	0,029	0,382	0,643	0,499
H:3 Erfarenhet Mellan med oerfarna Mellan med erfarna	T-test	0,001	0,395	0,136	0,399
	T-test	0,144	0,264	0,492	0,937
H:4 Titel	T-test	0,728	0,593	0,469	0,224
H:5 The Big Four	ANOVA	0,504	0,624	0,599	0,077
H:6 Klientstorlek Mellan med stora Mellan med små	T-test	0,588	0,200	0,725	0,315
	T-test	0,871	1,000	0,425	0,719
H:7 The Big Four	ANOVA	0,504	0,624	0,599	0,077
H:7 Sju största byråerna	ANOVA	0,655	0,731	0,612	0,108
H:7 Två största byråerna	ANOVA	0,786	0,617	0,589	0,024
H:7 Klimatet (påstående 5)	Pearsons	0,022	-0,044	-0,014	-0,059
	Signifikans	0,785	0,578	0,864	0,450
H:8 Brottsbekämpning (påstående 7)	Pearsons	-0,043	-0,035	0,053	0,145*
	Signifikans	0,588	0,661	0,510	0,066
H:8 Rätt föredras framför plikt (påstående 10)	Pearsons	-0,130	0,042	-0,060	0,012
	Signifikans	0,102	0,595	0,456	0,878
H:9 Hård konkurrens om klienterna (påstående 2)	Pearsons	0,094	0,049	0,112	0,155**
	Signifikans	0,236	0,532	0,159	0,046
H:9 Svårt att få nya klienter (påstående 4)	Pearsons	0,103	-0,085	0,045	0,112
	Signifikans	0,193	0,278	0,575	0,151
H:9 Lönsamhet viktig förutsättning (påstående 6)	Pearsons	-0,089	0,160**	-0,188**	-0,071
	Signifikans	0,262	0,041	0,018	0,366
H:10 Bra relation till klienten (påstående 3)	Pearsons	-0,161**	0,150*	-0,002	-0,014
	Signifikans	0,041	0,055	0,976	0,862
H:10 Anmälningsplikten påverkar informationsflödet (påstående 8)	Pearsons	0,049	-0,096	-0,025	0,087
	Signifikans	0,539	0,228	0,759	0,270
H:10 Konsekvensen av anmälningsplikten spelar roll för revisorn (påstående 9)	Pearsons	-0,217***	-0,071	-0,044	-0,042
	Signifikans	0,006	0,372	0,591	0,595

*** Korrelationen är signifikant på 0,01 nivå

** Korrelationen är signifikant på 0,05 nivå

* Korrelationen är signifikant på 0,1 nivå

Hypotes 1: T-testet visar inte något signifikant samband mellan variablerna kön och anmälningsbenägenheten. Hypotesen falsifieras – kvinnliga revisorer är inte mer anmälningsbenägna än manliga revisorer.

Hypotes 2: Åldern har testats i ett t-test både när mellangruppen tillhör yngre och när den tillhör äldre revisorer. Endast i fall ett när mellangruppen tillhör äldre revisor kan ett signifikant samband påvisas (0,029). Pearsons korrelationstest visar en negativ korrelation (-0,171), vilket indikerar att yngre revisorer är mer anmälningsbenägna. Hypotesen kan inte falsifieras i fall ett – yngre revisorer är mer anmälningsbenägna än äldre revisorer i det första fallet. Hypotesen falsifieras i fall två, tre och fyra – yngre revisorer är inte mer anmälningsbenägna än äldre revisorer i det andra, tredje och fjärde fallet.

Hypotes 3: Erfarenhet har testats i ett t-test både när mellangruppen tillhör oerfarna och när den tillhör erfarna revisorer. Endast i fall ett när mellangruppen tillhör oerfarna kan ett starkt signifikant samband påvisas (0,001). Pearsons korrelationstest visar en negativ korrelation (-0,269), vilket indikerar att oerfarna revisorer är mer anmälningsbenägna. Hypotesen kan inte falsifieras för fall ett – oerfarna revisorer är mer anmälningsbenägna än erfarna revisorer i det första fallet. Hypotesen falsifieras för fall två, tre och fyra – oerfarna revisorer är inte mer anmälningsbenägna än erfarna revisorer i det andra, tredje och fjärde fallet.

Hypotes 4: T-testet visar att det inte finns några signifikanta samband mellan revisorernas titel och anmälningsbenägenheten. Hypotesen falsifieras – auktoriserade revisorer är inte mer anmälningsbenägna än godkända revisorer.

Hypotes 5: ANOVA-testet med The Big Four och anmälningsbenägenheten visar i fall fyra signifikanta samband (0,077). Scheffes test kan inte visa mellan vilka grupper det finns en skillnad. Hypotesen kan inte falsifieras för fall fyra – revisorer i stora revisionsbyråer är mer anmälningsbenägna än revisorer i små byråer i det fjärde fallet. Hypotesen falsifieras för fall ett, två och tre – revisorer i stora revisionsbyråer är inte mer anmälningsbenägna än revisorer i små byråer i det första, andra och tredje fallet.

Hypotes 6: Klientstorlek har testats både när mellangruppen tillhör stora klienter och när den tillhör små klienter. T-testen visar inga signifikanta samband. Hypotesen falsifieras – större klienter löper inte mindre risk att bli anmälda än små klienter.

Hypotes 7: Ett ANOVA-test visar att det finns signifikanta samband i fall fyra (0,077) mellan The Big Four och anmälningssbenägenhet. Scheffes test kan inte visa mellan vilka grupper det finns en skillnad. Hypotesen kan inte falsifieras för fall fyra – revisorer i samma revisionsbyrå tenderar att vara anmälningssbenägna i lika utsträckning i det fjärde fallet. Hypotesen falsifieras för fall ett, två och tre – revisorer i samma revisionsbyrå tenderar inte att vara anmälningssbenägna i lika utsträckning i det första, andra och tredje fallet.

I ett ANOVA-test med de sju största byråerna visas inga signifikanta samband. Hypotesen falsifieras – revisorer i samma revisionsbyrå tenderar inte att vara anmälningssbenägna i lika utsträckning.

Ett likadant test har gjorts för de två största byråerna och det visar signifikanta samband i det fjärde fallet (0,024). Med Scheffes test visas att det finns skillnader mellan grupperna. Hypotesen kan inte falsifieras för fall fyra – revisorer i samma revisionsbyrå tenderar att vara anmälningssbenägna i lika utsträckning i det fjärde fallet. Hypotesen falsifieras för fall ett, två och tre – revisorer i samma revisionsbyrå tenderar inte att vara anmälningssbenägna i lika utsträckning i det första, andra och tredje fallet.

För att kunna svara på denna hypotes har även påstående fem som handlar om klimatet använts. Pearsons korrelationstest visar inga signifikanta samband mellan klimatet på revisionsbyrån och anmälningssbenägenheten. Hypotesen falsifieras – revisorer i samma revisionsbyrå tenderar inte att vara anmälningssbenägna i lika utsträckning.

Hypotes 8: Pearsons korrelationstest visar signifikant samband i fall fyra (0,066) mellan variablerna brottsbekämpning och anmälningssbenägenheten. Den positiva korrelationen (0,145) visar indikationer på att revisorer som uppfattar sin roll som viktig för att bekämpa brottslighet är mer anmälningssbenägna. Hypotesen kan inte falsifieras för fall fyra – revisorer som har en positiv inställning till anmälningssplikten är anmälningssbenägna i större utsträckning i det fjärde fallet. Hypotesen falsifieras för fall ett, två och tre – revisorer som har

en positiv inställning till anmälningsplikten är inte anmälningsbenägna i större utsträckning i det första, andra och tredje fallet.

Pearsons korrelationstest visar inga signifikanta samband mellan anmälningsbenägenheten och att en rätt att anmäla brott är att föredra framför den plikt som finns i dag. Hypotesen falsifieras – revisorer som har en positiv inställning till anmälningsplikten är inte anmälningsbenägna i större utsträckning.

Hypotes 9: Pearsons korrelationstest visar signifikant samband i det fjärde fallet (0,046) mellan variablerna hård konkurrens om klienterna och anmälningsbenägenheten. Den positiva korrelationen (0,155) indikerar att de revisorer som upplever att det är hård konkurrens om konkurrenterna är mer anmälningsbenägna. Det visas inga signifikanta samband i de övriga fallen. Hypotesen kan inte falsifieras för fall fyra – revisorer tenderar att vara mindre anmälningsbenägna om det är hård konkurrens om klienterna i det fjärde fallet. Hypotesen falsifieras för fall ett, två och tre – revisorer tenderar inte att vara mindre anmälningsbenägna om det är hård konkurrens om klienterna i det första, andra och tredje fallet.

Pearsons korrelationstest visar inga signifikanta samband mellan anmälningsbenägenheten och att revisorn upplever att det är svårt att få nya klienter. Hypotesen falsifieras - revisorer tenderar inte att vara mindre anmälningsbenägna om det är hård konkurrens om klienterna.

Pearsons korrelationstest visar signifikanta samband i fall två och tre (0,041; 0,018) mellan variablerna anmälningsbenägenhet och att revisionsbyråns lönsamhet är en viktig förutsättning. Den negativa korrelation i fall tre (-0,188) indikerar att de revisorer som inte instämmer till att revisionsbyråns lönsamhet är en viktig förutsättning är mer anmälningsbenägna. I det andra fallet påvisas en positiv korrelation (0,160) som indikerar att de revisorer som instämmer till att revisionsbyråns lönsamhet är en viktig förutsättning är mer anmälningsbenägna. I de andra två fallen kan ingen korrelation påvisas. Hypotesen kan inte falsifieras för fall tre – revisorer tenderar att vara mindre anmälningsbenägna om det är hård konkurrens om klienterna i det tredje fallet. Hypotesen falsifieras för fall ett, två och fyra – revisorer tenderar inte att vara mindre anmälningsbenägna om det är hård konkurrens om klienterna i det första, andra och fjärde fallet.

Hypotes 10: T-testet visar att i fall ett och i fall två finns signifikanta samband (0,041; 0,055) mellan anmälningssbenägenheten och att revisorn upplever att han/hon har en bra klientrelation. Den negativa korrelationen i det första fallet (-0,161) påvisar indikation på att revisorer som inte upplever att de har en bra relation till sina klienter är mer anmälningssbenägna. I det andra fallet är korrelationen positiv (0,150), vilket visar att revisorer som upplever att de har en bra relation till sina klienter anmäler i större utsträckning. Hypotesen kan inte falsifieras för fall ett – klientrelationen påverkar revisorns anmälningssbenägenhet i det första fallet. Hypotesen falsifieras för fall två, tre och fyra – klientrelationen påverkar inte revisorns anmälningssbenägenhet i det andra, tredje och fjärde fallet.

Pearsons korrelationstest visar inga signifikanta samband mellan anmälningssbenägenhet och att revisorer upplever att införandet av anmälningssplikten har påverkat informationsflödet mellan revisor och företagsledning på ett negativt sätt. Hypotesen falsifieras – klientrelationen påverkar inte revisorns anmälningssbenägenhet.

Ett starkt signifikant samband kan påvisas med Pearsons korrelationstest i fall ett (0,006) mellan variablerna klientens konsekvenser av en anmälan spelar roll när det råder stor osäkerhet om det är ett brott som begått eller ej och anmälningssbenägenheten. Den negativa korrelationen (-0,217) indikerar att revisorer som instämmer med påståendet är mindre anmälningssbenägna. Hypotesen kan inte falsifieras för fall ett – klientrelationen påverkar revisorns anmälningssbenägenhet i första fallet. Hypotesen falsifieras för fall två, tre och fyra – klientrelationen påverkar inte revisorns anmälningssbenägenhet i andra, tredje och fjärde fallet.

Vi har även gjort testen när svarsalternativ fyra tillhör anmäler. Dessa test visar i stort sett samma signifikanta samband.

6.4 Sammanställning av hypoteser (bivariata analysen)

Hypotes 1. Kvinnliga revisorer är mer anmälningssbenägna än manliga revisorer.

Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

→ Hypotes 1 falsifieras.

Hypotes 2. Yngre revisorer är mer anmälningssbenägna än äldre revisorer.

Fall 1: **Signifikans** → hypotesen kan inte falsifieras

Fall 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 1: **Signifikans** → hypotesen kan inte falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

→ Hypotes 2 kan inte falsifieras.

Hypotes 3. Oerfarna revisorer är mer anmälningssbenägna än erfarna revisorer.

Fall 1 och 3: **Stark signifikans** → hypotesen kan inte falsifieras

Fall 2 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 1: **Signifikans** → hypotesen kan inte falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

→ Hypotes 3 kan inte falsifieras.

Hypotes 4. Auktoriserade revisorer är mer anmälningssbenägna än godkända revisorer.

Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

→ Hypotes 4 falsifieras.

Hypotes 5. Revisorer i stora revisionsbyråer är mer anmälningssbenägna än revisorer i små revisionsbyråer.

The Big Four:

Fall 1, 2 och 3: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Fall 4: **Signifikans** → hypotesen kan inte falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 1, 2 och 3: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 4: **Signifikans** → hypotesen kan inte falsifieras

→ Hypotes 5 kan inte falsifieras.

Hypotes 6. Större klienter löper mindre risk att bli anmälda än små klienter.

Klientstorlek (fråga 1):

Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Stora och små klienter:

Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

→ Hypotes 6 falsifieras.

Hypotes 7. Revisorer på samma revisionsbyrå tenderar att vara anmälningsbenägna i lika utsträckning

The Big Four:

Fall 1, 2 och 3: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Fall 4: **Signifikans** → hypotesen kan inte falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 1, 2 och 3: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 4: **Signifikans** → hypotesen kan inte falsifieras

De sju största revisionsbyråerna:

Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

De två största revisionsbyråerna:

Fall 1, 2 och 3: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Fall 4: **Signifikans** → hypotesen kan inte falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 1, 2, och 3: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 4: **Signifikans** → hypotesen kan inte falsifieras

Klimatet på revisionsbyrån (påstående 5):

Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

→ Hypotes 7 kan inte falsifieras.

Hypotes 8. Revisorer som har en positiv inställning till anmälningssplikten är anmälningssbenägna i större utsträckning.

Brottsbekämpning (påstående 7):

Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 1, 2 och 3: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 4: **Signifikant** → hypotesen kan inte falsifieras

Rätt fördras framför plikt (påstående 10):

Fall 1, 2, 3, och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

→ Hypotes 8 kan inte falsifieras.

Hypotes 9: Revisorer tenderar att vara mindre anmälningssbenägna om det är hård konkurrens om klienterna.

Hård konkurrens (påstående 2):

Fall 1 och 4: **Signifikans** → hypotesen kan inte falsifieras

Fall 2 och 3: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 1, 2 och 3: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 4: **Signifikans** → hypotesen kan inte falsifieras

Svårt att få nya klienter (påstående 4):

Fall 1 och 4: **Signifikans** → hypotesen kan inte falsifieras

Fall 2 och 3: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Sammanlagda svarsalternativ: Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans → hypotesen falsifieras

Lönsamhet viktig förutsättning (påstående 6):

Fall 1 och 3: **Signifikans**→hypotesen kan inte falsifieras

Fall 2 och 4: Ej signifikans→hypotesen falsifieras

Sammanslagna svarsalternativ: Fall 1, 2 och 4: Ej signifikans→hypotesen falsifieras

Sammanslagna svarsalternativ: Fall 3: **Signifikans**→hypotesen kan inte falsifieras

→ Hypotes 9 kan inte falsifieras.

Hypotes 10. Klientrelationen påverkar revisorns anmälningsbenägenhet.

Klientrelation (påstående 3):

Fall 1 och 2: **Signifikans**→hypotesen kan inte falsifieras

Fall 3 och 4: Ej signifikans→hypotesen falsifieras

Sammanslagna svarsalternativ: Fall 1: **Signifikans**→hypotesen kan inte falsifieras

Sammanslagna svarsalternativ: Fall 2, 3 och 4: Ej signifikans→hypotesen falsifieras

Anmälningsplikten påverkar informationsflödet (påstående 8):

Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans→hypotesen falsifieras

Sammanslagna svarsalternativ: Fall 1, 2, 3 och 4: Ej signifikans→hypotesen falsifieras

Konsekvensen av anmälningsplikten spelar roll för revisorn (påstående 9):

Fall 1: **Signifikans**→hypotesen kan inte falsifieras

Fall 2, 3 och 4: Ej signifikans→hypotesen falsifieras

Sammanslagna svarsalternativ: Fall 1: **Signifikans**→hypotesen kan inte falsifieras

Sammanslagna svarsalternativ: Fall 2, 3 och 4: Ej signifikans→hypotesen falsifieras

→ Hypotes 10 hypotesen kan inte falsifieras.

6.6 Multipel regressionsanalys

När det finns fler än en variabel som kan förklara ett samband används multipel regressionsanalys (Andersson, Jorner och Ågren 1994). Det finns troligtvis flera variabler som kan förklara anmälningsbenägenheten hos revisorerna, därför testas sambandet med en multipel regressionsanalys. Detta för att kunna se om det finns några samband mellan dem.

Determinationskoefficienten (R^2) talar om hur mycket av variansen som förklaras av de oberoende variabler. Den ostandardiserade riktningskoefficienten förklarar hur mycket varje oberoende variabel påverkar regressionen var för sig. När man testar många oberoende variabler på detta sätt, kan problem med multikollinearitet uppstå. VIF-faktorn förklarar om de oberoende variablerna korrelerar med varandra och överstiger VIF-värdet 2,5 tyder det på en stark korrelation mellan variablerna. (Djurfeldt et al., 2003).

6.6.1 Analys

För att komplettera den bivariata analysen har även en multipel linjär regressionsanalys gjorts. Som beroende variabel används fall fyra för att mäta anmälningsskyldighet. Anledningen till valet av fall fyra är att den ger bäst signifikans. Om hypoteserna har mer än ett påstående kommer det påstående som passar respektive hypotes bäst att väljas.

→ Hypotesen om kön kommer att testas med variabeln kön. Detta mäts utifrån sekundärdata, genom att se om revisorn är kvinna eller man. Med testet kan visas om kvinnliga revisorer är mer anmälningsskyldiga än manliga revisorer.

→ Åldershypotesen mäts utifrån sekundärdata, genom att se vilket år revisorn är född. Utifrån revisorns ålder kan påvisas om yngre revisorer är mer anmälningsskyldiga än äldre revisorer.

→ Hypotesen om erfarenhet testas med det antal år som revisorn har haft sin titel. Med testet kan påvisas om oerfarna revisorer är mer anmälningsskyldiga än erfarna revisorer.

→ Titelhypotesen testas genom sekundärdata, för att se om auktoriserade revisorer är mer anmälningsskyldiga än godkända revisorer.

→ Hypotesen om revisionsbyråns storlek testas med The Big Four. Denna variabel har gjorts om till en dummyvariabel. Anledningen till att The Big Four valts är att de klassas som de största byråerna och att företagsekonomer vanligen använder denna indelning. Med testet kan påvisas om revisorer i stora revisionsbyråer är mer anmälningsskyldiga än revisorer i små revisionsbyråer.

→ Hypotesen om klientstorlek testas med fråga ett: **Reviderar Ni i huvudsak: stora, mellan, små eller blandat.** Denna variabel har gjorts om till en dummyvariabel för att kunna användas i den multipla linjära regressionsanalysen. Med testet kan påvisas om större klienter löper mindre risk att bli anmälda än små klienter.

→ Hypotesen om arbetskamrater testas med påstående fem: **Jag upplever att klimatet på min revisionsbyrå påverkar mitt arbete.** Anledningen till valet av detta påstående är att om revisorn instämmer, förmodar vi, att han/hon diskuterar med arbetskamrater. Detta tror vi kan påverka deras beslut om att anmäla eller inte. Testet kommer att visa om revisorer på samma revisionsbyrå tenderar att vara anmälningsbenägna i lika utsträckning.

→ Hypotesen om inställningen till anmälningsplikten testas med påstående sju: **Jag upplever att revisorn är viktig för att bekämpa brottsligheten.** Detta påstående valdes eftersom den revisor som upplever att han/hon är viktig för brottsbekämpning har en positiv inställningen till anmälningsplikten. Testet kommer att visa om revisorer som har en positiv inställning till anmälningsplikten är anmälningsbenägna i större utsträckning.

→ Konkurrenshypotesen testas med påstående två: **Jag upplever att det är hård konkurrens om klienterna.** Anledningen till detta val är att det klart framgår hur revisorn ser på konkurrensen om klienterna. Med testet kan påvisas om revisorer tenderar att vara mindre anmälningsbenägna om det är hård konkurrens om klienterna.

→ Hypotesen om klientrelation testas med påstående tre: **Jag upplever att jag har en bra relation till mina klienter.** Påståendet valdes eftersom det framgår tydligt om revisorn har en bra relation med klienterna. Med testet fås svar på om klientrelationen påverkar revisorns anmälningsbenägenhet.

6.6.2 Multipel linjär regressionsanalys

Pearsons korrelationstest används för att se om det finns någon korrelation mellan anmälningsbenägenheten och de oberoende variablerna sinsemellan. (se korrelationsmatris, appendix 3). I detta test visas en signifikant positiv korrelation (0,214) mellan den beroende variabeln ”anmälningsbenägenhet” (fall 4) och påstående två om att

revisorn upplever konkurrens om klienterna. Påstående två korrelerar negativt (-0,191) med påstående tre om att revisorn upplever sig ha en bra relation till sina klienter. Variabeln ålder korrelerar positivt (0,205) med påstående sju om revisorn upplever sin roll som viktig för att bekämpa brottslighet. Variabeln ålder korrelerar negativt (-0,207) med påstående fem om revisorn upplever att klimatet på revisionsbyrån påverkar arbetet. Det finns även positiva korrelationer (0,280; 0,843) mellan variablerna erfarenhet och kön samt variablerna erfarenhet och ålder. (Appendix 3)

Tabell 49. Multipel linjär regression

F-värde	1,594
ANOVA signifikans	0,087
Förklaringsgrad (R^2)	13,2 %
Justerat R^2	4,9 %

Oberoende variabler	Koefficient	Signifikans	VIF-faktor
Konstant	0,220	0,856	
H:1 Kön	-0,107	0,712	1,182
H:2 Ålder	0,017	0,210	1,331
H:4 Titel	0,225	0,396	1,259
H:5 Ernst & Young vs Övriga	0,693	0,071	1,369
PWC vs Övriga	-0,442	0,223	1,190
Deloitte vs Övriga	-0,669	0,342	1,063
KPMG vs Övriga	-0,621	0,294	1,182
H:6 Stora vs Övriga	-0,445	0,431	1,329
Mellan vs Övriga	-0,401	0,234	1,374
Små vs Övriga	-0,433	0,155	1,465
H:7 Klimatet (påstående 5)	-0,015	0,820	1,148
H:8 Brottsbekämpning (påstående 7)	0,080	0,329	1,123
H:9 Klientkonkurrens (påstående 2)	0,184	0,025	1,252
H:10 Klientrelation (påstående 3)	-0,025	0,850	1,140

Beroende variabeln ”anmälningssbenägenhet”

En första multipel regressionsanalys påvisar multikollinearitet mellan variablerna ålder och erfarenhet, som kan utläsas av VIF-värdena (3,950; 4,095), vilket gör att en av dessa variabler måste uteslutas. Modellen är stabil oavsett vilken variabel som utelämnas, men erfarenhet valdes att lämnas utanför modellen, då ålder ger högre signifikans. I den multipla regressionsanalysen där ålder lämnas utanför modellen, kan inte något signifikant samband (0,130) mellan variablerna ålder och anmälningssbenägenhet påvisas.

Den multipla regressionsanalysen visar signifikant samband (0,087) för modellen. (se tabell 49) Anmälningssbenägenheten hos revisorer förklaras till 4,9 % av de oberoende variablerna. Det innebär att anmälningssbenägenheten till 95,1 % förklaras av den rättsliga situationen. I den multipla regressionsanalysen kan påvisas att det finns ett signifikant samband (0,071) mellan Ernst & Young och Övrigas anmälningssbenägenhet. Liksom i den bivariata analysen kan ett signifikant samband (0,025) mellan variablerna klientkonkurrens och anmälningssbenägenhet påvisas. De övriga variablerna visar inga signifikanta samband.

Med den multipla regressionsanalysen kan vi konstatera:

- Revisorer som upplever att det är hård konkurrens om klienterna anmäler mer än de som inte upplever att det är konkurrens om klienterna. Detta stödjer inte hypotes nio om att revisorer tenderar att vara mindre anmälningssbenägna om det är hård konkurrens om klienterna.
- Det finns signifikanta samband till att Ernst & Young är mer anmälningssbenägna än Övriga byråer. Då Ernst & Young bara är en av fyra stora byråer, kan vi inte uttala oss om hypotes fem om att revisorer i stora revisionsbyråer är mer anmälningssbenägna än revisorer i små revisionsbyråer.

6.7 Revisorernas kommentarer

Revisorerna har vid varje fall i enkäten haft möjlighet att lämna en kommentar. I de två tvivelaktiga fallen, tre och fyra, är det en del revisorer som lämnat kommentar om att de hade påpekat brister i revisionsberättelsen. Kommentarer har även fåtts om att revisorn i de två tvivelaktiga fallen rådfrågar arbetskamrater. Det finns indikationer på att revisorer i vissa lägen undviker att anmäla trots misstankar om brottslighet.

”Tar råd av erfarna kolleger inom den byrå jag arbetar inom.”

(Kommentar från en godkänd revisor)

”Troligtvis en engångsföreteelse = en gång är ingen gång, två eller fler = vana.”

(Kommentar från en auktoriserad revisor)

”Detta är en svår fråga, men jag anser att en anmälan är meningslös, då den inte leder till någonting. Jag tycker, att en dokumenterad diskussion med klienten första året med en planering inför kommande år är tillräckligt.”

(Kommentar från en auktoriserad revisor)

6.8 Kapitelsammanfattning

Analysen visar att variablerna inte är normalfördelade, men eftersom urvalet var stort, utgick vi från att variablerna är normalfördelade. Ett 90 % konfidensintervall har använts när signifikansen har tolkats. I undersökningen accepteras signifikanser på 0,100. Den bivariata analysen visar att hypoteserna om ålder, erfarenheten, revisionsbyråns storlek, klientstorleken, arbetskamrater, inställningen till anmälningsplikten, klientkonkurrens och klientrelationen inte kan falsifieras. De övriga hypoteserna kön och titel falsifieras, då det inte finns några signifikanta samband. Den multipla linjära regressionsanalysen visar samband som stödjer hypotesen om klientkonkurrens.

7. Slutsatser

I detta avsnitt beskrivs studiens slutsatser och egna reflektioner. Förslag ges även på fortsatta studier.

7.1 Slutsatser

Studiens syfte är att förklara varför vissa revisorer anmäler vid misstanke om brott och andra revisorer inte gör det. Insamlat material har analyserats för att se vilka faktorer som påverkar revisorernas anmälningsskyldighet. Genom studien kan konstateras att endast 4,9 % av anmälningsskyldigheten förklaras av andra faktorer än fallen. Detta innebär att hela 95,1 % faktiskt avgörs av själva rättssituationen.

→ Hypotes 1: *Kvinnliga revisorer är mer anmälningsskyldiga än manliga revisorer*

Analysen visar att denna hypotes falsifieras. Det innebär att de kvinnliga revisorerna inte är mer anmälningsskyldiga än de manliga revisorerna. En studie av Harrison et al. (2007) visar att det inte finns någon skillnad i risktagande beroende på om man är kvinna eller man. Detta skulle kunna betyda att både kvinnliga och manliga revisorer anmäler vid misstanke om brott i lika utsträckning, eftersom de är lika riskbenägna. Enligt Eynon (1996) ligger kvinnornas sinne för etiska och moraliska värderingar på en högre nivå än männens bland ekonomistudenter såväl som praktiserande revisorer. I denna studie kan inte några sådana skillnader bekräftas.

→ Hypotes 2: *Yngre revisorer är mer anmälningsskyldiga än äldre revisorer*

I den bivariata analysen kan åldershypotesen inte falsifieras, då det finns signifikanta indikationer på att yngre revisorer är mer anmälningsskyldiga än äldre revisorer. Studien visar att yngre revisorer är mer anmälningsskyldiga än äldre revisorer. Detta stöds av vad Harrison et al. (2007) skriver om att yngre är mer riskavarsa än äldre. Vår teori är att äldre revisorer anmäler mindre, eftersom de tar större risker och chansar på att inte anmäla vid misstanke om brott. De yngre revisorerna har sin karriär som står på spel och vågar inte riskera sin titel

genom att inte anmäla. Enligt Öhman et al. (2006) håller revisorer hårt på traditioner. Vi tror att, eftersom lagen om tystnadsplikten fanns före, är troligtvis de äldre revisorerna striktare med att hålla sig till tystnadsplikten än anmälningsplikten. Tystnadsplikten sitter rotad i revisorernas ryggmärg (Ljung och Stetler, 2000), vilket kan innebära att äldre revisorer drar sig för att anmäla vid misstanke om brott. I den multipla regressionsanalysen falsifieras åldershypotesen. Åldern påverkar inte revisorns anmälningsbenägenhet.

→ Hypotes 3: *Oerfarna revisorer är mer anmälningsbenägna än erfarna revisorer*

Den bivariata analysen visar signifikanta samband för hypotesen om erfarenhet. Det innebär att oerfarna revisorer är mer anmälningsbenägna än erfarna revisorer. Detta stämmer med Piagets utvecklingsteori (Cronlund, 2001), om att oerfarna revisorer behöver lära sig en ny teknik när de stöter på ett nytt fenomen, det vill säga anmäla när de stöter på en brottsmisstanke. De erfarna revisorerna bedömer och handlar mer efter rutin, vilket innebär att de håller vid tystnadsplikten. Jeffrey (1992) skriver att en del revisorer tenderar att falla tillbaka på tidigare bedömningar. Revisorerna tenderar att agera efter rutin, vilket skulle kunna innebära att de erfarna håller kvar vid tystnadsplikten och de oerfarna vid anmälningsplikten. Vi har dessutom en tanke om att erfarna revisorer vill avsluta sitt yrkesliv med lugn och ro medan oerfarna har en karriär att kämpa för. I den multipla regressionsanalysen falsifieras hypotesen om erfarenhet. Erfarenhet påverkar inte revisorns anmälningsbenägenhet.

→ Hypotes 4: *Auktoriserade revisorer är mer anmälningsbenägna än godkända revisorer*

Analysen visar inte några signifikanta samband för titelhypotesen. Vi falsifierar hypotesen, vilket innebär att auktoriserade revisorer inte är mer anmälningsbenägna än godkända revisorer. Harrison et al. (2007) konstaterar i sin studie att personer med högre utbildning är mer riskaversa. Enligt vår studie stämmer inte detta för revisorer. Detta kan bero på att godkända och auktoriserade revisorer utför likartade arbetsuppgifter.

→ Hypotes 5: *Revisorer i stora revisionsbyråer är mer anmälningsbenägna än revisorer i små revisionsbyråer*

I den bivariata analysen visas signifikanta samband i hypotesen om revisionsbyråns storlek. Detta innebär att revisorer i stora revisionsbyråer är mer anmälningsbenägna än revisorer i små revisionsbyråer. Detta stämmer med vad Nasser et al. (2006) skriver, om att i små byråer

är man mer rädd om sina klienter. Aneirin (2003) skriver att sammanslagningar av revisionsbyråer ger byrån en monopolliknande ställning. Vi tror att om det skulle vara en byrå från The Big Four, som hade en monopolliknande ställning, skulle det inte spela någon roll om en anmälan skulle leda till en klientförlust för de har en säker ställning i vilket fall som helst. Enligt en studie av Umar och Anandarajan (2004) visar det sig att revisorerna upplever att de har en press på sig att behålla sina klienter och detta är ett problem för deras oberoende. Vi tror att små byråer har större press på sig att behålla en klient, eftersom en förlorad klient innebär en förlorad intäkt. Det uppstår då ett problem för de små byråerna att vara oberoende, vilket skulle kunna leda till att små byråer anmäler mindre. De stora byråerna har vanligen fler klienter och om de förlorar en klient, påverkar inte det lika mycket som om en liten byrå skulle förlora en klient. Den multipla regressionsanalysen däremot påvisar inga signifikanta samband. Det innebär att vi inte kan påvisa att revisorer i stora revisionsbyråer är mer anmälningsskyldiga än revisorer i små byråer. De stora byråerna är lika beroende av intäkterna från en klient som en liten byrå. Detta kan exempelvis bero på att större byråer helt enkelt har större utgifter än små byråer.

→ Hypotes 6: *Större klienter löper mindre risk att bli anmälda än små klienter*

Analysen visar inte några signifikanta samband för hypotesen om klientstorlek. Hypotesen om att större klienter löper mindre risk att bli anmälda än små klienter falsifieras. Studien visar att revisorerna inte gör skillnad på stora och små klienter. Detta tyder på att revisorerna värnar om sitt oberoende för att ingiva förtroende till sina klienter och sin roll som revisor (Eriksson, 2007). Enligt Beattie et al. (1999) känner revisorer hot för deras oberoende när det finns ett stort ekonomiskt tillit till en stor klient, men det stödjer inte vår teori.

→ Hypotes 7: *Revisorerna på samma revisionsbyrå tenderar att vara anmälningsskyldiga i lika utsträckning*

I den bivariata analysen kan inte hypotesen om att revisorer på samma revisionsbyrå tenderar att vara anmälningsskyldiga i lika utsträckning falsifieras, då det finns signifikanta samband. Unger (1982) skriver att människor tycker likartat när hon befinner sig i en grupp, eftersom hon gärna vill tillhöra gruppen. Vidare påpekar Unger att människan påverkas och påverkas av varandra. Detta stödjer hypotesen om att revisorn påverkas av sina arbetskamraters inställning, om dessa anmäler i större utsträckning påverkar detta revisorn att även han/hon anmäler. Swailes (2004) skriver att om revisorn skulle ha en låg förpliktelsekänsla skulle

revisorn dölja det, eftersom han/hon vill skydda sin position och behålla sitt arbete. Detta tror vi innebär att revisorer gör som sina arbetskamrater, för att inte förlora sitt arbete och sin position. Enligt DiMaggio och Powell (1983) går studenter igenom en socialiseringsprocess. Denna socialiseringsprocess kan ses som att studenten går igenom en normativ process, en form av institutionell isomorfism och påverkas till att tycka likartat med professionen. Även Öhman (2007) skriver att revisorerna påverkas av sin byrå och professionen, då dessa kan utöva påtryckningar. Vi förmodar att det innebär att revisorn gör som alla andra på byrån gör, han/hon vill inte sticka ut från mängden. Den multipla analysen falsifierar hypotesen. Det innebär att revisorer på samma byrå inte påverkas av varandra, att de inte faller för grupptricket. Bean och Bernardi (2007) skriver att människor inte handlar etiskt likadant oavsett hur många etikkurser de deltagit i. Kohlbergs teori (Eynon, 1996) beskriver tre olika nivåer på sinne för etik. De människor som tillhör den tredje nivån värnar om sin personliga integritet. Värderingarna om vad som är rätt eller fel står över uppsatta lagar. Studien visar inte att revisorernas integritet ändras på grund av arbetskamraternas inställning.

→ Hypotes 8: *Revisorer som har en positiv inställning till anmälningsplikten är anmälningsbenägna i större utsträckning*

Signifikanta samband kan påvisas i den bivariata analysen, vilket gör att hypotesen inte kan falsifieras. Det innebär att revisorer som har en positiv inställning till anmälningsplikten är anmälningsbenägna i större utsträckning. Larsson (2004) skriver i sin undersökning att fler revisorer har med tiden blivit mer positiva till lagen om anmälningsplikt. Det innebär att eftersom fler revisorer blir positivt inställda till anmälningsplikten för varje år, borde även anmälningarna öka från år till år. Clark (House, 2003), påpekar att bevisbördan har flyttats från myndighet till revisorn, vilket resulterar i att revisorn rapporterar på ett sådant sätt att han/hon vill skydda sin egen rygg. I den multipla regressionsanalysen kan inte några signifikanta samband påvisas, därför falsifieras hypotesen. Revisorer anmäler inte mer för att han/hon är positivt inställd till anmälningsplikten, utan rättsliga omständigheter avgör hur revisorn agerar i varje enskild situation.

→ Hypotes 9: *Revisorer tenderar att vara mindre anmälningsbenägna om det är hård konkurrens om klienterna*

Den bivariata analysen visar att det finns signifikanta samband mellan anmälningsbenägenheten och klientkonkurrensen. Människan drivs av ett egenintresse

(Deegan och Unerman, 2006), vilket även gäller revisorer. Öhman (2007) påpekar att revisorerna trots allt bedriver sin verksamhet inom ramen för den fria marknaden. Revisorerna anmäler inte när de är rädda för att förlora klienten. Vi tror att när det är hård konkurrens är det svårt att få nya klienter och eftersom revisorerna är beroende av sina intäkter vill de inte anmäla brottsmisstankar. Revisorn vill säkerställa sin lön och sin framtid, Raymond och St-Pierre (2004) skriver att revisorerna är beroende av intäkter och därmed klienterna. Om revisorn anmäler en stor eller betydelsefull klient kommer han/hon troligtvis att "hängas ut" i massmedia. Detta antar vi leder till att revisorn, speciellt vid hård konkurrens, har svårt att få nya klienter. På grund av vinstintresset, tror vi, att revisorn avstår från att anmäla brottsmisstanken. Den multipla regressionsanalysen visar att om revisorn upplever att det är hård konkurrens anmäler han/hon mer.

→ Hypotes 10: *Klientrelationen påverkar revisorns anmälningsbenägenhet*

I den bivariata analysen kan signifikanta samband mellan variablerna klientrelation och anmälningsbenägenhet påvisas. Detta gör att hypotesen inte kan falsifieras, har revisorn en bra klientrelation anmäler han/hon i mindre utsträckning (Ljung och Stetler, 2000). Korsell och Engerstedt (2004) skriver att revisorer ibland av psykologiska skäl avstår från att anmäla en klient. Dessa psykologiska skäl tycker vi kan härledas till en bra klientrelation. En studie bland franska revisorer av Herrbach (2001) visar att revisorerna känner sig som psykologer för sina klienter, vilket påverkar deras kvalitét på revisionen. Den multipla regressionsanalysen visar inga signifikanta samband och därför falsifieras hypotesen om klientrelationen. Det kan tyda på att revisorn inte vill riskera en jävsituation. Vi tror att revisorerna har Enron-skandalen i baktanke och trots en bra klientrelation känner de press på sig att följa lagstiftningen för att inte "hängas ut" i massmedia.

7.2 Egna reflektioner

Varför anmäler vissa revisorer vid misstanke om brott och andra inte? Genom studien kan konstateras att endast 4,9 % av revisorernas anmälningsbenägenhet förklaras av andra faktorer än själva rättssituationen. Analysen visar signifikanta samband för ålder, erfarenhet, revisionsbyråns storlek, arbetskamrater, inställningen till anmälningsplikten, konkurrens och klientrelationen. Endast variabeln konkurrens visar signifikanta samband i såväl den bivariata

som den multipla analysen. Inga samband kan visas för variablerna kön, klientstorlek och titel.

Flera studier (exempelvis Watson och Mc Naughton, 2007; Byrnes et al, 1999; Jianakoplos och Bernasek, 1998) visar att kvinnor är mer riskaversa än män, vilket innebär att kvinnor tar mindre risker. Denna undersökning visar dock inga skillnader mellan kvinnliga och manliga revisorers anmälningssbenägenhet. Vi tycker det är märkligt att inga skillnader kan påvisas då många studier tyder på skillnader i risktagande. Ekonomi och moral sammanlänkas i nätverk enligt Gustafsson (1988), därför tycker vi att etiska och moraliska värderingar är viktiga för att göra ekonomiska bedömningar. Eynon (1996) skriver att kvinnornas sinne för etiska och moraliska värderingar ligger på en högre nivå än männens. Vi hade väntat oss att kvinnorna skulle vara mer anmälningssbenägna på grund av sina värderingar, men denna studie stödjer inte detta.

Yngre revisorer är mer anmälningssbenägna än äldre revisorer. Detta resultat stöds av Harrison et al. (2007) om att yngre är mer riskaversa än äldre. Ett val att inte anmäla innebär en risk att bryta mot anmälningssplikten, vilket den yngre revisorn inte är villig att ta. Det finns tendenser till att äldre revisorer i större utsträckning vågar chansa på att inte anmäla brottsmisstankar. Denna chansning kan bero på att de äldre revisorerna håller på traditionen (Öhman et al, 2006), vilket vi tror för dem äldre är traditionen om tystnadsplikt. Yngre revisorer håller på anmälningssplikten och äldre håller på tystnadsplikten. En anledning till att äldre revisorer inte är lika benägna att anmäla vid misstanke om brott, skulle kunna vara att tystnadsplikten tidigare förbjöd anmälningar vid misstanke om brott (Balans 11/1998).

Erfarenheten påverkar anmälningssbenägenheten, då undersökningen visar att oerfarna revisorer är mer anmälningssbenägna än erfarna revisorer. Vi tror att en bidragande orsak till detta är tystnadsplikten. Varje gång en erfaren revisor stöter på en brottsmisstanke handlar han/hon efter samma mönster, tystnadsplikten. Däremot är brottsmisstanken ett nytt fenomen för den oerfarna revisorn, där han/hon inte kan falla tillbaka på rutin. Den oerfarna revisorn behöver använda en ny teknik, vilket troligen faller på anmälningssplikten. Detta stöds av Piagets utvecklingsteori (Cronlund, 2001). Enligt Jeffrey (1992) tenderar revisorer att falla tillbaka på tidigare bedömningar. Revisorerna agerar troligtvis efter rutin som med tiden växer sig allt starkare, vilket får konsekvensen att de erfarna håller kvar vid tystnadsplikten och de

oerfarna vid anmälningsplikten. Vi tror att ju längre revisorn har hållit fast vid tystnadsplikten och haft den som rutin desto svårare är den att överge till förmån för anmälningsplikten.

Människor med högre utbildning är mer riskaversa enligt Harrison et al. (2007). Detta skulle innebära att auktoriserade revisorer är mer anmälningsbenägna än godkända, eftersom de inte vågar ta risken att inte anmäla. Detta visar inte denna undersökning, utan den visar inga skillnader mellan auktoriserade och godkända revisorer. Vi tycker inte att detta är så märkligt då åldershypotesen inte kunde falsifieras. Det tar tid att få en högre utbildning, därför är troligtvis revisorerna med högre utbildning äldre. Eftersom yngre revisorer är mer anmälningsbenägna borde även godkända revisorer vara mer anmälningsbenägna än auktoriserade revisorer.

Små revisionsbyråer är mindre anmälningsbenägna, eftersom de är mer rädda om sina klienter (Nasser et al, 2006). Detta stämmer även för denna undersökning. Det är inte konstigt, eftersom små byråer är beroende av varje klient och de intäkter dessa ger för att verksamheten ska kunna fortsätta.

Studien påvisar inte att större klienter löper mindre risk att bli anmälda än små klienter. Revisionsbyråerna gör inte skillnad på stora och små klienter. Grundtanken borde vara att revisorn föredrar de klienter som ger störst arvode, men han/hon gör ingen skillnad.

Undersökningen visar att revisorer på samma revisionsbyrå tenderar att vara anmälningsbenägna i lika utsträckning. Ungers (1982) teori om att människor tänker likartat i grupp stämmer även för revisorer. Vi föreställer oss att revisorn rådfrågar sina arbetskamrater vid osäkerhet innan han/hon beslutar om en anmälan ska göras eller inte. Grundkärnan är att den osäkra personen frågar en arbetskamrat och då själv eventuellt kan slippa att lägga arbete på att finna en lösning. En liknelse skulle kunna vara när företag härmar andra företag för att spara tid och resurser. Vi tycker att vi har fått stöd för detta även genom revisorernas kommentarer i enkäten. En godkänd revisor skriver till exempel: "[t]ar råd av erfarna kolleger inom den byrå jag arbetar inom."

Revisorer anmäler i större utsträckning om de har en positiv inställning till anmälningsplikten. Det faller sig naturligt tycker vi att en revisor som är positivt inställd till lagen även följer

lagstiftningen, vilket innebär att han/hon anmäler vid misstanke om brott. En annan synvinkel, tycker vi, skulle kunna vara att revisorerna anmäler i större utsträckning på grund av den förändrade lagstiftningen som ålagts dem. Clark (House, 2003) antyder att bevisbördan har flyttats från myndighet till revisorn, vilket resulterar i att revisorn rapporterar på ett sådant sätt att han/hon vill skydda sin egen rygg.

Denna undersökning visar att när det är hård konkurrens om klienterna tenderar revisorer att vara mindre anmälningssbenägna. En orsak till detta är att människan, revisorn, drivs av ett egenintresse (Deegan och Unerman, 2006), vilket gör att han/hon tänker på sig själv och sina intäkter. Om revisorn gör en anmälan kan han/hon förlora klienten och vid hård konkurrens är det svårare att hitta nya klienter. Revisorn riskerar att ”hängas ut” i massmedia om han/hon anmäler en stor eller betydelsefull klient och om det skulle vara hård konkurrens hade revisorn haft ännu svårare att snärja nya klienter. För att inte riskera att komma i något av dessa lägen tror vi att revisorn i många fall avstår från att anmäla.

Undersökningen visar att klientrelationen påverkar revisorns anmälningssbenägenhet. Revisorer med en bra klientrelation anmäler i mindre utsträckning, vilket inte borde ske, eftersom det skulle kunna uppfattas som jäv. En revisor ska vara objektiv och oberoende till sina klienter och det är han/hon inte om anmälningssbenägenheten minskar vid goda klientrelationer.

7.3 Fortsatta studier

Det skulle kunna vara intressant att undersöka hur klienterna ser på anmälningssplikten och göra en jämförelse med hur revisorerna själva ser på anmälningssplikten. Det skulle även vara intressant att se om det blir andra resultat om anmälningssbenägenheten mäts på ett annat sätt än genom tagna fall från en promemoria från Ekobrottsmyndigheten. Vi misstänker att det eventuellt kan finnas en risk att en del revisorer känt igen studiens fall sedan tidigare. Möjligtvis skulle studien kunna få ett annat utfall om datainsamlingen görs vid en annan tidpunkt på året då förhoppningsvis fler revisorer har möjlighet att delta. Man skulle också kunna tänka sig att datainsamlingen sker genom en annan metod än enkät, exempelvis genom intervju. Intressant att se om studien får ett annat utfall om det i enkäten finns frågor om både anmälningssplikten och tystnadsplikten.

Finns det fler faktorer än kön, ålder, erfarenhet, titel, revisionsbyråns storlek, klientstorlek, arbetskamrater, inställning till anmälningssplikten, klientkonkurrens och klientrelationer som påverkar revisorns anmälningssbenägenhet?

7.4 Kapitelsammanfattning

I slutsatsen påvisas att hela 95,1 % av anmälningssbenägenheten faktiskt förklaras av själva rättssituationen. Slutsatser och egna reflektioner har behandlats för respektive hypotes. Det fanns endast en variabel, konkurrens, som visar signifikanta samband i såväl den bivariata som den multipla analysen. Variablerna kön, titel och klientstorlek kan inte påvisa signifikanta samband i analysen. De övriga variablerna ålder, revisionsbyråns storlek, arbetskamrater, inställning till anmälningssplikten och klientrelation visar signifikanta samband endast i den bivariata analysen. Vidare ges förslag på fortsatta studier. Det skulle vara intressant att mäta anmälningssbenägenheten på ett annat sätt än genom färdiga fall från en promemoria från Ekobrottsmyndigheten eller med en annan datainsamlingsmetod. Finns det ytterligare faktorer som påverkar revisorns anmälningssbenägenhet?

Källförteckning

Andersen, I. (1998). *Den uppenbara verkligheten - Val av samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur

Andersson, H. och Johansson, K. (2000). ”En (o)möjlig revisorsroll?”. *Balans* nr 1/2000, s 16-22

Aneirin, O. (2003). ”Measuring large UK accounting firm profit margins, mergers and concentration - A political economy of the accounting firm” *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 16, No. 3, s 275-297

Appelbaum, S., Ritchie, S. och Shapiro, B. (1994). ”Mentoring Revisited: An Organizational Behaviour Construct”, *Journal of Management Development*, Vol 13, No 4

Bakka, J., Sivelsdal, E. och Lindkvist, L. (2001). *Organisatonsteori – Struktur, kultur, processer*. Malmö: Liber AB

Balans 11/1998. ”Uttalande från FARs revisionskommitté: Revisorns åtgärder vid misstanke om brott”. *Balans* nr 11/1998, s 48-51

Balans 10/2002. ”Revisors skyldighet att anmäla vid misstanke om brott: Praxis finns – men fortfarande är många negativa till lagen”. *Balans* nr 10/2002, s 29-31

Barney, J. (1986). ”Strategic Factor Markets: Expectations, Luck, and Business Strategy”. *Management Science*, Vol. 32, No. 10, October 1986, s 1231-1241

Bates, K., Bates, H. och Johnston, R. (2003). ”Linking service to profit: the business case for service excellence”. *International Journal of Service Industry Management*, Vol. 14, No. 2, s 173-183

Bean, D. och Bernardi, R., (2007). ”Accounting Ethics Courses: Do They Work?”. *The CPA Journal* januari 2007, s 64-67

Beattie, V., Brandt, R. och Fearnley, S. (1999). ”Perceptions of Auditor Independence: U.K. Evidence”. *Journal of International Accounting, Auditing & Taxation*, 8(1), s 67-107

Byrnes, J, Miller, D och Schafer, W (1999). ”Gender Differences in Risk Taking: A Meta-Analysis”. *Psychological Bulletin*, Vol. 125, No. 3, s 367-383

Carpenter, V. och Feroz, E. (2001). ”Institutional theory and accounting rule choice: an analysis of four US state governments` decisions to adopt generally accepted accounting principles”, *Accounting, Organizations and society*, No. 26, s 565-596

Catasús, B. och Gröjer, J-E. (opublicerad). ”The auditor at the annual general meeting- the opacity of disclosure?”

Chan, S. och Leung, P. (2006). "The effects of accounting students ethical reasoning and personal factors on their ethical sensitivity". *Managerial Auditing Journal*, Vol. 21, No. 4, s 436-357

Christensen, L., Engdahl, N., Carlsson, C. och Haglund, L. (2001). *Marknadsundersökning – en handbok*. Lund: Studentlitteratur

Cialdini, R. (2005). *Påverkan teori och praktik*. Malmö: Liber

Cronlund, K. (2001). *Lev i tiden*. Trelleborg: Bonniers

Dagens Industri (2006). "Små bolag kan slippa revisorsplikt" 2006-11-01

Deegan, C. och Unerman, J. (2006). *Financial Accounting Theory*. Glasgow: McGraw-Hill Education-Europe

DiMaggio, P. och Powell, W. (1983). "The iron cage revisited: Institutional Isomorphism and collective rationality in organizational fields". *American Sociological Review*, Vol. 48, No. 2

Djurfeldt, G., Larsson, R. och Stjärnhagen, O. (2003). *Statistisk verktygslåda*. Lund: Studentlitteratur

Eklund, K. (2002). *Vår ekonomi – En introduktion till samhällsekonomin*. Stockholm: Prisma

Ekobrottsmyndigheten (2004:3), Promemorian: "Revisorers åtgärder vid misstanke om brott". s 1-33 Utskrift: 2007-09-13

Eriksson, S. (2007). "Är revisorsrollen i balans?". *Balans* nr 1/2007, s 45-46

Eynon, G., Hill, N. och Stevens, K. (1997). "Factors that Influence the Moral Reasoning Abilities of Accountants: Implications for Universities and the Profession". *Journal of Business Ethics* s. 87-99 1997;16, 12/13

Eynon, G., Hill, N., Stevens, K. och Clarke, P. (1996). "An international comparison of ethical reasoning abilities: accounting students from Ireland and the United States". *Journal of Accounting Education*, Vol. 14, No 4, s. 477-491

FAR (2006). *Revision - En praktisk beskrivning*. Stockholm: FAR förlag

FARSRS. (2007a) Medlemsregister. Tillgänglig från:
<http://www.farsrs.se/portal/page?_pageid=33,76447&_dad=portal&_schema=PORTAL>
Accessdatum: 2007-09-19

FARSRS. (2007b) Antal medlemmar. Tillgänglig från:
<http://www.farsrs.se/portal/page?_pageid=33,38258&_dad=portal&_schema=PORTAL>
Accessdatum: 2007-09-13

FARSRS. (2007c) Uttalande. Tillgänglig från:

<<http://www.farsrs.se/pls/portal/url/ITEM/6FE83EE2F73448678A3F8EA4D48A0B8A>>
Accessdatum: 2007-10-01

FARSRS. (2007d) Vad krävs för att bli revisor. Tillgänglig från:

<http://www.farsrs.se/portal/page?_pageid=33,91248&_dad=portal&_schema=PORTAL>
Accessdatum: 2007-09-16

Föreningen Auktoriserade Revisorer (1998). *Vad gör revisorn vid misstanke om brott?*. Stockholm: FAR förlag

Gustafsson, C. (1988). *Om företag, moral och handling*. Lund: Studentlitteratur

Halling, P. (2007). "Misstänkt brott inte alltid brott". *Balans* nr 4/2007, s 22-23

Hantke-Domas, M. (2003). "The Public Interest Theory of Regulation: Non-Existence or Misinterpretation?". *European Journal of Law and Economics*, Vol. 15, s 165-194

Harrison, G., Lau, M. och Rutström, E. (2007). "Estimating Risk Attitudes in Denmark: A Field Experiment". *Scand. J. of Economics*, 109(2), s 341-368

Herrbach, O. (2001). "Audit quality, audit behaviour and the psychological contract". *The European Accounting Review*, 10:4, s 787-802

House, J. (2003). "Special Report: Business Risk - Dirty business". *Accountancy*. Vol. 131, Iss.1313; s 60-61

Körner, S. och Wahlgren, L. (2002). *Praktisk statistik*. Lund: Studentlitteratur

Jeffrey, C. (1992). "The Relation of Judgment, Personal Involvement, and Experience in the Audit of Bank Loans". *Accounting Review*. Vol. 67, No. 4, s 802-819

Jianakoplos, N och Bernasek, A (1998). "ARE WOMEN MORE RISK AVERSE?". *Economic Inquiry*. Oct 1998. Vol. 36, Iss. 4; s 620 (11 pages)

Jobber, D. och Fahy, J. (2003). *Foundations of Marketing*. The McGraw-Hill Education

Johansson, S., Häckner, E. och Wallerstedt, E. (2005). *Uppdrag revision*, Stockholm: SNS Förlag

Korsell, L. och Engerstedt, U. (2004). "Revisorernas anmälningsskyldighet – från >>client focus<< mot >>public interest<<!". *Balans* nr 10/2004, s 14-15

Larsson, B. (2005). "Patrolling the corporation – the auditor's duty to report crime in Sweden". *International Journal of the Sociology of Law*, s 54-70

Larsson, B. (2004). "The auditor's obligation to report". BRÅ- rapport 2004:4 Stockholm: Brottsförebyggande rådet

Ljung, C. och Stetler, C. (2000). ”Så tycker revisorerna om den lagstadgade anmälningsplikten”. *Balans* nr 8-9/2000, s 20-23

Marshall A. Geiger och Dasaratha V. Rama. (2006). ”Audit Firm Size and Going-Concern Reporting Accuracy”. *Accounting Horizons*, Marsch 2006. Vol. 20, No. 1, s 1-17

Moberg, K. (2006). *Bolagsrevisorn*. Stockholm: Norstedts Juridik AB

Nasser, A., Wahid, E., Nazri, S. och Hudaib, M. (2006). ”Auditor-client relationship: the case of audit tenure and auditor switching in Malaysia”. *Managerial Auditing Journal* Vol. 21 No. 7 s 724-737

Niemi, L. (2004). ”Auditor size and audit pricing: evidence from small audit firms”. *European Accounting Review*. Vol. 13, No. 3, s 541-560

Nilsson, E. och Andersson, R. (2000). ”17 anmälningar från revisorer”. *Balans* nr 8-9/2000, s 16-18

Nilsson, H., Isaksson, A. och Martikainen, T. (2006). *Företagsvärdering- med fundamental analys*, Lund: Studentlitteratur

Nyman, C., Nilsson, F. och Rapp, B. (2005). ”Accountability in local government: a principal-agent perspective”. *Journal of Human Resource Costing & Accounting*, Vol. 9, No. 2

Nytt från revisorn (1997). ”Kommer revisorns roll att förändras?” 1997-03-01

Oliver, C. (1991). ”Strategic responses to institutional processes”. *Academy of Management Review* Vol 16, No 1 s 145-179

Perloff, J. (2004). *Microeconomics*. United States of America: Pearson Education

Proposition 1997/98:99

Raymond, L. och St-Pierre, J. (2004). ”Customer dependency in manufacturing SMEs: implications for R&D and performance”. *Journal of Small Business and Enterprise Development*. Vol. 11, No. 1, s 23-33

Rosenberg, G. (2000). ”Revisorerna, etiken och den ekonomiska brottsligheten – en replik”. *Balans* nr 10/2000, s 14-15

Sánchez Ballesta, J. P. och García-Meca, E. (2005). ”Audit qualifications and corporate governance in Spanish listed firms”. *Managerial Auditing Journal*. Vol. 19, No. 7, s 725-738

Saunders, M., Lewis, P. och Thornhill, A. (2007). *Research Methods for Business Students*. Malden-Mass: Prentice- Hall

Siddall, J. (1982). ”Getting a Jump On 'Early Warning Signs'”. *Advertising Age*

SOU 2007:56

Smiciklas, M. (2006). *Associationsrättens grunder - Bolag, föreningar och stiftelser*. Studentlitteratur

Strömqvist, A. (1998). ”Revisors skyldighet att anmäla misstanke om brott och rätten att bli omvald – några kommentarer till regeringsförslaget”. *Balans* nr 2/1998, s 5-7

Swales, S. (2004). ”Commitment to change profiles of commitment and in-role performance”. *Personnel Review* Vol. 33, No 2

Umar, A. och Anandarajan, A. (2004). ”Dimensions of pressures faced by auditors and its impact on auditors' independence – A comparative study of the USA and Australia”. *Managerial Auditing Journal*, Vol. 19, No. 1, s 99-116

Unger, J. (1982). *Människokunskap och människosyn*. Lund: Johan Unger och Skeabförlag AB

Watson, J och McNaughton, M (2007). ”Gender Differences in Risk Aversion and Expected Retirement Benefits”. *Financial Analysts Journal* 2007; 63, 4, s 53-62

Wennberg, I. (2003). ”En mer nyanserad debatt om anmälningskyldigheten, tack!”. *Balans* nr 12/2003, s 11-13

Öhman, P. (2007). *Perspektiv på revision: tankemönster, förväntningsgap och dilemman*. Doktorsavhandling. Mittuniversitetet, Sundsvall.

Öhman, P., Häckner, E., Jansson, A. och Tschudi, F. (2006). ”Swedish Auditors' View of Auditing: Doing Things Right versus Doing the Right Things”. *European Accounting Review*, Vol. 15, No. 1, s 89-114

Appendix 1

Hur ser du på anmälningsplikten?

Skulle Ni kunna avvara oss fem minuter av Er tid i ett vetenskapligt syfte? Vi är tre tjejer från högskolan i Kristianstad som läser till revisorer. Just nu skriver vi vår kandidatuppsats och vore tacksamma om vi kunde få Er hjälp.

Ämnet vi skriver om är revisorns anmälningsplikt och känns aktuellt, därför är just Ert svar av stor vikt för oss. Vi har satt ihop några frågor till en enkät, som vi ber Er att ta ställning till. Ni valdes slumpmässigt ut från FARSRSs medlemsregister. Alla svar kommer vi att behandla konfidentiellt och materialet kommer att förstöras efter undersökningen.

Tre stora tack för Er medverkan!

Monica Andersson, Josefin Jonsson och Katarina Olsson

För att komma till enkäten klicka här. (Länken)

Vi önskar svar senast den 17 oktober.

Skulle några frågor dyka upp, tveka inte att höra av Er.

E-mail: josefin.jonsson0003@stud.hkr.se

Monica Andersson: 073-240 77 82

Handledare:

Pernilla Broberg

E-mail: pernilla.broberg@e.hkr.se

Tel. 044-20 31 20

Enkätundersökning.

1. Reviderar Ni i huvudsak:

Stora Mellan Små Blandat

Se FARSRs definition nedan för vägledning:

Ett stort bolag ska under de två senaste räkenskapsåren ha uppfyllt minst två av de tre följande kriterierna:

- "Medelantalet anställda i företaget har uppgått till mer än 50."
- "Företagets redovisade balansomsättning har uppgått till mer än 25 mkr."
- "Företagets redovisade nettoomsättning har uppgått till mer än 50 mkr."

2. Jag upplever att det är hård konkurrens om klienterna.

Instämmer inte alls			Instämmer delvis			Instämmer helt
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. Jag upplever att jag har en bra relation till mina klienter.

Instämmer inte alls			Instämmer delvis			Instämmer helt
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

4. Jag upplever att det är svårt att få nya klienter.

Instämmer inte alls			Instämmer delvis			Instämmer helt
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

5. Jag upplever att klimatet på min revisionsbyrå påverkar mitt arbete.

Instämmer inte alls			Instämmer delvis			Instämmer helt
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. Jag upplever att revisionsbyråns lönsamhet är en viktig förutsättning.

Instämmer inte alls			Instämmer delvis			Instämmer helt
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Jag upplever att revisorn är viktig för att bekämpa brottslighet.

Instämmer inte alls			Instämmer delvis			Instämmer helt
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. Jag upplever att införandet av anmälningsplikten har påverkat informationsflödet mellan revisor och företagsledning på ett negativt sätt.

Instämmer inte alls			Instämmer delvis			Instämmer helt
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Jag upplever att klientens konsekvenser av en anmälan spelar roll när det råder stor osäkerhet om det är ett brott som begåtts eller ej.

Instämmer inte alls			Instämmer delvis			Instämmer helt
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10. Jag upplever att en rätt att anmäla brott är att föredra framför den plikt som finns idag.

Instämmer inte alls			Instämmer delvis			Instämmer helt
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Vi ber Er ta ställning till följande fall:

En verkställande direktör i ett aktiebolag har förskingrat 150.000 kr. Direktören har ej möjlighet att betala tillbaka beloppet och övriga i företagsledningen ”tycker synd” om personen som har missbruksproblem och ligger i skilsmässa. En anmälan bedöms vidare vara förödande för bolaget, bl.a. på grund av den ryktesspridningen som den skulle föranleda. Ledningen vill därför helst att allt tystas ned.

Anmäler inte						Anmäler
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentera gärna Ert svar:

12. Vi ber Er ta ställning till följande fall:

Vid en revision upptäckts att

Anmäler inte						Anmäler
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

bolagets ekonomichef, tillika gift med bolagets verkställande direktör, har förskingrat väsentliga belopp samt att förskingringen har pågått under minst fem år. Förskingringen har täckts upp med skickliga förfalskade fakturor med förfalskade attester. Fakturorna har bokförts som varukostnad.

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Kommentera gärna Ert svar:

13. Vi ber Er ta ställning till följande fall:

Ett varulagers anskaffningsvärde har schablonmässigt räknats fram med utgångspunkt från försäljningspriset med en antagen kalkylmässig bruttovinst. Den i verkligheten uppnådda bruttovinsten efter justering för lagerförändringen är emellertid betydligt lägre, varför den använda värderingsmetoden har överskattat lagervärdet. Revisorns analys visar att varulagret är cirka 2 500 000 kronor för högt värderat. Eget kapital i bolaget uppgår till 150 000 kronor. Balansomslutningen inklusive det felaktiga lagervärdet uppgår till 5 000 000 kronor. Revisorn påtalar felaktigheterna, men bolagets ledning vägrar att ändra bokslutet med motiveringen att bokfört lager är korrekt.

Anmäler inte	☐	☐	☐	☐	☐	Anmäler
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentera gärna Ert svar:

14. Vi ber Er ta ställning till följande fall:

Ett aktiebolags räkenskapsår slutar den 31 december. Revisorn har varit i kontakt med bolaget i april och maj efterföljande år samt fortlöpande därefter för att skynda på årsredovisningen. Vid kontakten har det utlovats en färdig årsredovisning inom kort. Men på grund av sjukdom på ekonomiavdelningen har årsredovisningen inte upprättats förrän i slutet av augusti.

Anmäler inte						Anmäler
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentera gärna Ert svar:

Om Ni vill ta del av vårt arbete skriv Er email-adress:

Skicka in svar!

Appendix 3

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
1. Anmälningsbenägenhet (Fall 4)																			
2.Kön		Pearsons	-0,059																
		Signifikans	0,448																
3.Ålder		Pearsons	0,065	0,166**															
		Signifikans	0,273	0,014															
4. Erfarenhet		Pearsons	0,002	0,260***	0,843***														
		Signifikans	0,978	0,000	0,000														
5. Titel		Pearsons	0,080	-0,163**	0,106	0,174***													
		Signifikans	0,303	0,032	0,164	0,022													
6. Ernst & Young		Pearsons	0,207***	0,039	-0,189**	-0,233***	-0,032												
vs. Övriga		Signifikans	0,007	0,613	0,013	0,002	0,679												
7. PWC		Pearsons	-0,089	-0,024	-0,162***	-0,116	0,143*	-0,181***											
vs. Övriga		Signifikans	0,202	0,756	0,000	0,127	0,060	0,017											
8. Deloitte		Pearsons	-0,055	0,045	-0,017	0,011	0,049	-0,080	-0,082										
vs. Övriga		Signifikans	0,478	0,559	0,820	0,884	0,521	0,287	0,286										
9. KPMG		Pearsons	0,045	0,073	0,059	0,082	0,149**	-0,830	-0,085	-0,042									
vs. Övriga		Signifikans	0,563	0,342	0,441	0,265	0,050	0,226	0,215	0,566									
10. Övriga vs resten		Pearsons	-0,040	-0,059	0,241***	0,218***	-0,166**	-0,541***	-0,238***	-0,277***									
		Signifikans	0,605	0,443	0,001	0,004	0,029	0,000	0,002	0,000									
11. Stora		Pearsons	0,023	-0,038	-0,169**	-0,154**	0,208***	0,267***	0,133*	-0,052	0,157**	-0,343***							
vs. Övriga		Signifikans	0,763	0,621	0,027	0,042	0,006	0,000	0,080	0,489	0,040	0,000							
12. Mellan		Pearsons	-0,057	-0,083	0,070	-0,023	-0,053	-0,062	0,009	-0,089	0,019	0,067	-0,142*						
vs. Övriga		Signifikans	0,468	0,221	0,362	0,768	0,485	0,421	0,909	0,196	0,800	0,378	0,062						
13. Små		Pearsons	0,091	-0,022	0,096	0,063	-0,300***	-0,153**	-0,127*	-0,061	-0,035	0,248***	-0,188**	-0,361***					
vs. Övriga		Signifikans	0,244	0,776	0,208	0,279	0,000	0,045	0,095	0,406	0,651	0,001	0,013	0,000					
14. Blandat		Pearsons	0,097	0,096	-0,004	0,059	0,231***	0,015	0,105	0,136*	-0,037	0,124	-0,191**	-0,366***	-0,465***				
vs. Övriga		Signifikans	0,210	0,207	0,959	0,444	0,002	0,846	0,168	0,071	0,627	0,103	0,012	0,000	0,000				
15. Påstående 5		Pearsons	0,050	-0,020	-0,207***	-0,114	0,042	-0,058	0,118	-0,015	0,077	0,073	0,065	-0,219***	0,150*	0,041			
		Signifikans	0,522	0,794	0,007	0,139	0,583	0,451	0,125	0,841	0,314	0,243	0,389	0,004	0,051	0,599			
16. Påstående 7		Pearsons	0,097	-0,008	0,205***	0,188***	-0,003	-0,137*	0,090	0,094	0,019	0,008	-0,163**	-0,029	0,021	0,144*	-0,037		
		Signifikans	0,219	0,917	0,006	0,014	0,987	0,075	0,246	0,225	0,602	0,919	0,034	0,713	0,762	0,061	0,638		
17. Påstående 2		Pearsons	0,214***	0,115	-0,143*	-0,105	0,146*	0,150**	0,064	0,039	0,187**	-0,253***	0,219***	-0,072	-0,061	0,000	0,140*	0,054	
		Signifikans	0,006	0,133	0,061	0,171	0,056	0,049	0,405	0,615	0,014	0,001	0,004	0,348	0,428	0,996	0,067	0,489	
18. Påstående 3		Pearsons	0,012	-0,156**	0,117	0,131	-0,015	0,060	0,051	-0,024	-0,168**	0,000	-0,034	0,084	0,013	-0,128	-0,037	0,048	-0,191**
		Signifikans	0,881	0,041	0,127	0,006	0,844	0,438	0,508	0,757	0,028	0,998	0,656	0,274	0,870	0,094	0,631	0,532	0,012

*** Korrelationen är signifikant på 0,01 nivå ** Korrelationen är signifikant på 0,05 nivå * Korrelationen är signifikant på 0,1 nivå